

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Rød-grøn i 90'erne

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1995

Emne: Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 4

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

Indholdsfortegnelse

Enhedslistens historie	3
Beretning	6
Politisk grundlag	10
Udtalelser og resolutioner	43
Forretningsorden	63
Vedtægter	64
Bestyrelse og spidskandidater	67
Kontaktpersoner	69
Nyttige adresser	bagsiden

Enhedslistens historie

Af Ole Donbæk Jensen

1. 80'ernes venstrefløj

I slutningen af 1980'erne svækkes den danske venstrefløj, Schlüter og højredrejningen, havde bidt sig fast.

Strejkebevægelserne frem til midten af 80'erne, først havnearbejderstrejkerne og siden „påskestrejkerne“ i 85 gav mange erfaringer om organisering af kampen på tværs af arbejdspladserne, men de formåede hverken, at fjerne den borgerlige regerings indgreb i dagpengene, eller vælte Schlüter.

Så de nye nøgleord på venstrefløjen var ansvarlighed, rød realisme og tilpasning.

Hos Venstresocialisterne gik folketingsmedlemmerne Anne Grethe Holmsgård og Jørgen Lenger til SF.

Hos DKP var man stærkt påvirket af udviklingen i Sovjet. Glastnost og Perestrojka var nye begreber, der også trængte ind i den danske debat. Det førte til voldsomme opgør internt også med egen selvforståelse og selvfølelse.

VS var den parlamentariske repræsentant for venstrefløjen, men var svækket af de mange fraktionskampe. De folkelige bevægelser tyndede ud og blev presset af højrebølgen.

DKP arbejdede videre i fredsbevægelse og fagbevægelsen, men havde heller ikke fremgang. Debatten på venstrefløjen gik bl.a. på hvad man kunne lære af

storstrejkerne i 85, var parolen om et „arbejderflertal“ den rigtige, eller var det tværtimod opbygningen af en selvstændig linje udenom SF og SD, der var det centrale?

Samtidig var den organiserede venstrefløj begyndt at få et ungdomsproblem, Lærlingenes og Ungarbejdernes Landsorganisation var i nedgang og de uddannelsessøgendes andre organisationer havde det heller ikke for godt.

Den organiserede venstrefløj tiltrak først og fremmest den generation, der var blevet politisk aktive i begyndelsen af 70'erne.

2. Valget 87 og debatten i foråret 88

Ved valget i 87 røg VS ud af folketinget, og DKP, der havde været ude siden 1979 kom heller ikke ind. VS og DKP fik 2,7 % af stemmerne tilsammen.

Jens Borking fra Snedker-Tømrerne i København, rejste debatten om valgforbund i DKP, og Finn Sørensen fra Bryggeriarbejdernes Fagforening prøvede det samme i VS, men ingen af stederne var der særlig opbakning, så kom valget i 88 hvor VS og DKP igen opstillede hver for sig, og det gik derefter – tilsammen fik de kun 1,4 %.

3. Topforhandlinger og lokale lister

Ovenpå disse nederlag ændrer VS kurs og kommer med et ud-

spil til en Socialistisk Valgalliance. I de forhandlinger der nu følger er der mange deltagere: VS, DKP, SAP, Fælles Kurs, Humanisterne, DKU og De Grønne. Det viser sig at de reelt interesserede er VS, DKP og Socialistisk Arbejderparti (SAP). Fælles Kurs udelukker sig selv ved deres småracistiske og populistiske linje, Humanisterne ryger ud af forhandlingerne grundet deres lidt sære tilknytning til diverse nyreligiøse strømninger og DKU er ved at nedlægge sig selv, endeligt er de Grønne ikke interesseret i at deltage i et erklæret socialistisk samarbejde.

I mange byer sker der samtidig opbygning af lokale tværsocialistiske lister til venstre for SF, bl.a. i Århus, Randers, Gladsaxe og Albertslund, ialt opstilles i 30 kommuner, og ved kommunevalget i 89 opnås valg en del steder.

4. Underskriftindsamling: VS og SAP går igang

VS og SAP beslutter sig for projektet i foråret 89, DKP tøver, men underskriftindsamlingen for at blive opstillingsberettiget til folketinget startes, og lægger på den måde også et pres på DKP. Underskrifterne er indsamlet i sommeren 89.

Forhandlingerne fører i løbet af sommeren til lidt mere end et teknisk valgsamarbejde, men man er meget langt fra en selvstændig politisk bevægelse. Par-

tieme har vetoret i alle spørgsmål.

Det første årsmøde afholdes i december 89. Hvor Litten Hansen byder "Enhedslisten" velkommen som en konkret samling på venstrefløjen.

Årsmødet er en pudsigt konstruktion, det er nemlig et partisamarbejde og deltagerne har ingen direkte indflydelse. Men der er alligevel god stemning og efter årsmødet vedtager bestyrelsen et minimumsgrundlag.

Frem til det 2. årsmøde i oktober 90 gøres et stort arbejde for at Enhedslisten kan udvikles. Først få timer før årsmødets start indgås de sidste kompromisser og partierne accepterer at deres vetoret bortfalder. Det 2. årsmøde bliver et besluttende årsmøde.

5. Valget december 90

Kort efter det andet årsmøde udskrives der folketingsvalg, der føres en kort og heftig valgkamp, hvor Jette Gottlieb, Ole Sohn og Ebbe Reich er forgrundsfigurerne, resultatet bliver 55.000 stemmer (1,7%). Ikke nok, men heller ingen katastrofe, så arbejdet fortsætter.

Men uden Ole Sohn har ser lyset i SF tager endnu en partikamp i DKP, taber den og går ud af Enhedslisten og DKP og melder sig ind i SF.

6. Ny underskriftindsamling

Flertallet i bestyrelsen beslutter at starte en ny underskriftindsamling, det var hårdt arbejde, men organisationen styrkes.

Der er nu lavet nye regler for indsamling af stillere til at blive opstillingsberettiget til folketinget, stillerne skal nu personligt bekræfte sin underskrift ved et brev til kommunen hun bor i.

Denne byråkratiske opstram-

ning er Enhedslisten den eneste politiske strømning uden for Folketinget, der har en stærk nok organisation til at overvinde. Så derfor var vi det eneste nye opstillingsberettigede parti ved foketingsvalget i september 94.

7. Kampen mod EF-Unionen

I Unionskampagnen frem til den 2. juni 92 deltog Enhedslisten både i den brede bevægelse, men lavede også en selvstændig kampagne, med eget grundlag, markeret f.eks. med Ole Krarup i afslutningsdebatten.

Derefter kom omvalget 18 maj 93 med det nationale kompromis og SF's skiftet side på Unions-spørgsmålet.

Og endelig kom så valget til Europaparlamentet i 94, hvor Enhedsliste medlemmer var aktive og stillede op både på Folkevælgelsens liste og på Junibevælgelsens, her blev Ole Krarup valgt på Folkebevælgelsens liste med 98.000 stemmer og Anne Mette Jensen på Junibevælgelsens liste blev en flot nr. 3, men ikke valgt. Efter SF's anbefaling af ja den 18. maj, er der efterhånden mange tidligere SF'ere og SFU'ere der finder vej til Enhedslisten.

8. Væk fra partisamarbejdet - på vej mod egentlig medlemsorganisation

3.-4. og 5. årsmøde blev præget af udviklingen frem mod en egentlig medlemsorganisation, på 3. årsmøde blev Kommunistisk Arbejderparti også tilsluttet listen, der nu bestod af enkeltmedlemmer og medlemmer fra VS, DKP, KAP og SAP. Men samtidig blev den sidste rest af

vedtægtsikret partiindflydelse fjernet.

På det 6. årsmøde i november 1994 blev Enhedslistens politiske grundlag "Et rødt-grønt alternativ" vedtaget, det politiske grundlag defineres ikke længere snævert som et valggrundlag. Det var en udvikling, der blev understreget på det organisatoriske årsmøde i maj 95, da det blev vedtaget at Enhedslisten er på vej mod at blive et græsrodsparti for aktive socialister. Et parti af en ny type defineret som en organisation, der opstiller til valg, har en landsdækkende politisk organisation og tager stilling til mangeartede politiske spørgsmål. Med en generel socialistisk målsætning kombineret med enighed om, hvad der skal kæmpes for nu. Men Enhedslisten bygger ikke på en sammenhængende ideologi, og en fælles strategi for socialismen. Medlemmerne kan samtidig være organiseret i andre socialistiske partier og organisationer uden for Enhedslisten kun med den begrænsning, at disse ikke opstiller til valg som alternativ til Enhedslisten.

Græsrodspartiet er også en form, hvor det er let at arbejde sammen med Enhedslisten for ikke medlemmer, der er åbne udvalg, flad organisatorisk struktur og urafstemning om spidskandidater til folketingsvalg.

Enhedslisten er idag en medlemsorganisation med ca. 1300 medlemmer, reelt landsdækkende, men koncentreret om de større byer.

9. I folketinget og udenfor

Så kom valget den 21/9 94, hvor Enhedslisten kom ind efter en hård og hektisk valgkamp. 104.578 vælgere syntes, der var

brug for fornyelse på venstrefløj, og sikre valg af 6 repræsentanter.

Enhedslisten har den holdning til folketingsarbejdet, at det er vigtigt at det til stadighed forbindes med det arbejde, der laves i organisationen og ude i de aktive bevægelser.

Folketingsgruppen og de mange nye ansatte sekretærer har lavet et flot arbejde, med at få Enhedslisten placeret markant i det politiske billede.

Vi går ikke ind i de sædvanlige studehandler, vi siger hvad vi vil være med til og stemmer efter vores overbevisning, det er tydeligvis ikke det almindelige system, men det giver respekt og faktisk også indflydelse.

Efter årsmødet i november 95, er der en hel række aktiviteter igang. Der udvikles en mængde politik på delområder ofte i for-

bindelse med åbne konferencer og møder.

EU og internationalt arbejde: Stor konference april 93. Ny stor konference afholdes i februar 96. Anti racisme, flygtninge indvandrerpolitik: På årsmødet blev der vedtaget et grundigt forbedret program for ligestilling på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet.

Der er etableret Fagligt udvalg med bred repræsentation. Her arbejdes med konferencer om f.eks. arbejdsmiljø, arbejdsret og organseringen af fælles indsats.

Ungdomsarbejde: Enhedslisten har et velfungerende åbent ungdomsudvalg, og god kontakt til de socialistiske ungdomsorganisationer Rebel, Rød Ungdom og Uafhængige Unge Socialister plus forskellige lokale ungdomsmiljøer.

Det kommunalpolitiske/lokale arbejde er en vigtig del af det samlede arbejde, det koordineres med seminarer og erfaringsudveksling i medlemsbladet.

Social-, uddannelses-, trafik- og miljøpolitik, kampen mod atomvåben, solidaritet og støtte til de multietniske kræfter i ex-Jugoslavien er også centrale områder, hvor der gøres erfaringer og udvikles politik.

Enhedslisten udgiver Nyhedsbrev og Rød-Grønne Stemmer og er medudgiver af ugeavisen Den Røde Tråd, men årsmødet besluttede at lave et nyt 24 sideres ugeblad fra 1. maj 96, et åbent projekt som Enhedslisten starter, men derefter bliver det et selvstændigt socialistisk ugeblad af høj kvalitet og integritet.

Mundlig beretning til Enhedslistens årsmøde 1995:

Kroppen er stadig for lille

Alt i alt er Enhedslisten inde i en positiv udvikling. Men det kræver en bevidst indsats, hvis fremgangen skal fastholdes.

Af Per Clausen, bestyrelsen

Dette er første gang Enhedslistens bestyrelse aflægger en egentlig beretning til et Årsmøde. Det er endnu et eksempel på, at Enhedslisten er i færd med at udvikle sig til en egentlig medlemsstyret organisation, hvor både folketingsgruppens og bestyrelsens arbejde diskuteres og vurderes af medlemmerne.

Bestyrelsens beretning er hovedsagelig en organisatorisk beretning, som beskriver, det arbejde, som er foregået i organisationen i det forløbne år. Den er ikke en egentlig politisk analyse af verden, venstrefløjen og Enhedslisten.

Når vi ikke har lavet en sådan, er det ikke udtryk for, at vi ikke mener, at der er behov for sådanne analyser. Men udtryk for en erkendelse af, at vi ikke på nuværende tidspunkt ville være i stand til at udarbejde en sådan.

Når vi ser tilbage på det år, som er gået, er der et indtryk der står tilbage. Og det er, at det er lykkedes for Enhedslisten, at slå igennem som et væsentligt indslag i det politiske billede i Danmark.

Gennem en række politiske ini-

tiativer er det lykkedes Enhedslisten, at vise konturene af en klar rød-grøn profil. På miljøområdet bredt, på trafikområdet, på EU-området, i forhold til bank- og finansskandaler, overfor angrebene på de arbejdsløse osv. har Enhedslisten dels markeret en radikal kritik af den herskende udvikling og peget på konkrete alternativer. Der findes igen et politisk alternativ på venstrefløjen i dansk politik.

Alligevel kan det ikke skjules, at Enhedslisten stadig har store problemer, som kan give mange vanskeligheder i fremtiden, hvis vi ikke får taget fat på at løse dem.

Det beskrives ofte på den måde, at Enhedslisten har et stort hoved og en lille krop. Det er en forenklet beskrivelse af problemet. Enhedslistens hoved har ikke bare vokset sig stort i forhold til kroppen. Det har også vokset sig skævt.

Nyudvikle og skærpe analysen

Den konkrete politikudvikling på de forskellige politikområder er sket både hurtigt og velkvalificeret. Her har både folketingsmedlemmer, andre ansatte og forskellige udvalg spillet en stor rolle. Oversigten i den skriftlige beretning over udvalgene viser en voldsom kvantitativ vækst som også modsvares af en kvalitativ vækst i arbejdet i udvalgene. Vi har også afholdt en række vellykkede seminarer og konfe-

rencer, hvor der både har deltaget mange medlemmer af Enhedslisten og mange andre interesserede. Ud af det antiracistiske seminar er der blandt andet kommet årsmødeforslaget: Lige ret i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet.

Men sammenhængende politiske diskussioner, hvor enkeltområder ses i sammenhæng med hinanden, en generel analyse af det samfund vi lever i og i sammenhæng med mere langsigtede målsætninger har været en mangelvare.

I længden er en sådan situation uholdbar. Vi har brug for en grundlæggende diskussion om, hvad det vil sige at være venstreorienteret ja måske endda revolutionær socialist i dagens Danmark. Vi har brug for analyser og diskussioner af, hvordan undertrykkelsen af den tredje og fjerde verden sker i dag. Vi har brug for diskussioner om, hvad imperialismen er i dag. Vi har brug for at nyudvikle og skærpe vores analyse og kritik af den konkrete udformning af kapitalismen og markedsøkonomien har fået. Vi har behov for at analysere og diskutere, hvilke klasser, grupper og lag i befolkningen som udgør det samfundsforandrende subjekt.

Dette er en af de opgaver, der skal tages fat på i de kommende år. Foreløbig har den gruppe, som blev nedsat med bl.a. det formål at få gang i mere strategiske diskussioner haft et enkelt møde, hvor vi besluttede, at vi ville arbejde videre med disse te-

maer. Og forsøge at gøre et eller flere af dem til temaer for et seminar i foråret 96.

Fælles opgave at udvikle organisationen

Et harmonisk og velfungerende hoved er imidlertid ikke nok. Der er også brug for at styrke Enhedslistens krop. Medlemstallet er stadig meget lavt og selv om der har været en vis udvikling er aktiviteterne ude i landet og i afdelingerne stadig forholdsvis begrænsede. Vi må her på årsmødet diskutere, hvilke behov afdelingerne og medlemmerne har både med henblik på at blive mere inddraget i de politiske diskussioner i Enhedslisten og med henblik på at styrke de-

res muligheder for at deltage i udadvendte politiske aktiviteter.

Vi har taget nogle initiativer i den forløbne periode. Der er afholdt et seminar om det lokale arbejde med deltagelse fra 20 afdelinger, hvor der blev udvekslet ideer og erfaringer og der lægges op til endnu et møde i marts 96. Landskontoret er begyndt at udsende et månedsnyt til afdelingernes kontaktpersoner med vægt på oplysninger om kampagner og materialer. Men der er ikke nogen tvivl om, at der her er brug for både en politisk og ressourcemæssig opprioritering.

Godt forberedte kampagner kan være et vigtigt element i dette. Men det er nødvendigt, at kampagner forberedes grundigt

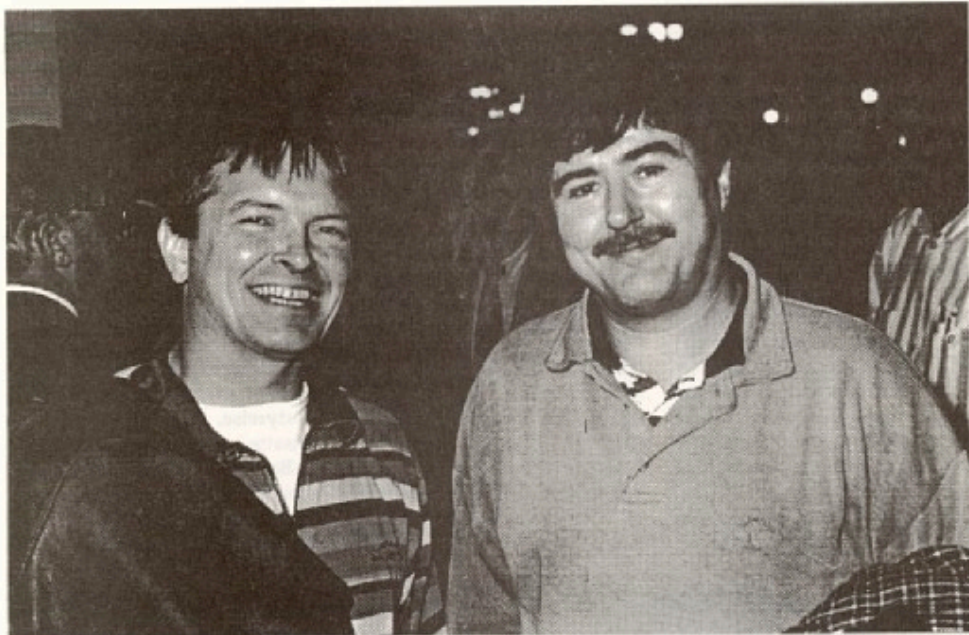
både organisatorisk og politisk, og at temaer udvælges ud fra at både folketingsgruppe, landsorganisation (evt. udvalg) og afdelinger kan inddrages i arbejdet med at forberede og udføre kampagnen. Vedtagelse af kampagner, som ikke lever op til dette, virker snarere modsat hensigten.

Udviklingen af Enhedslisten som en både analytisk, politikudviklende samt aktivistisk, inspirerende og aktiverende organisation er en fælles opgave for alle medlemmer af Enhedslisten. Men et særligt ansvar påhviler bestyrelse, folketingsgruppe og ansatte i og udenfor Folketinget.

Bestyrelsens vigtigste diskussioner og aktiviteter i perioden har været koncentreret om en række (vigtige) enkeltsager. Dis-

Enhedslistens kampagnebus på gaden i Odense under valgkampen i 1994.

se er beskrevet i bestyrelsens skriftlige beretning og jeg vil ikke gå nærmere ind i disse her. Selvom flere af dem godt kunne tåle en selvstændig behandling. Pædagogmedhjæperuddannelsen (og Enhedslistens måske ikke særligt veludviklede uddannelsespolitik), Bosnien/ex-Jugoslavien, de enhedspolitiske implikationer i det anti-racistiske arbejde m.v.

Forholdet til fagbevægelsen og andre mere etablerede organisationer i sammenhæng med de autonome og andre mere græsrods- og aktivitorienterede organisationsformer har ofte givet anledning til vanskeligheder. Disse grupper har ofte svært ved at arbejde sammen. Her mener jeg Enhedslisten kan – og bør – spille en formidlende rolle snarere end at uddele karakterer og afsige domme. Hvis vi skal pege på en fælles Enhedsliste-erfaring, så er det vel: At der er gode

grunde til at der findes en mangfoldighed af politiske aktions- og aktivitetsformer samt måder at organisere arbejdet på. Der kan ikke – og skal ikke – udpeges nogen rigtig eller korrekt måde.

Generelt har der været en opblomstring i de politiske aktiviteter i samfundet. Specielt fremhæves skal Ri-Bus konflikten, som har haft en kolossal betydning i forhold til at få en mere principiel debat om udliciteringer og privatiseringer – og som har spillet en stor rolle i forhold til at få genskabt og synliggjort venstrefløjen i fagbevægelsen. Uanset hvordan konflikten konkret afsluttes, må vi ikke glemme storstrejken den 20. april. Her vedtog arbejderne på hundredevis af arbejdspladser, at nu kunne det være nok og nedlagde arbejdet i solidaritet med Ri-Buschaufførerne. Hundredevis af fagforeninger og arbejdspladser har økonomisk støttet Ri-Bus-

chaufførerne. Mulighederne for at organisere en egentlig faglig venstrefløj er i dag større end i mange år.

Medlemmer af Enhedslisten spiller en vigtig rolle i dette arbejde. Og i Enhedslisten er det lykkedes at etablere et forholdsvis omfattende fagligt kontaktnet – sideløbende med af folketingsgruppen har gjort meget ud af kontakterne til de faglige organisationer. Den 18-19. november har Enhedslistens Faglige Udvalg taget initiativ til en Faglig konference, hvor arbejdsmiljø, arbejdsretten og udviklingen af Enhedslistens faglige arbejde er på dagsordenen.

Nævnes skal også aktiviteterne i forbindelse med de franske og kinesiske atomprøvesprængninger, som igen har sat spørgsmålet om en bevægelse mod atomvåben på dagsordenen. Samtidig ser vi her et klart eksempel på, at der er brug for en

organiserende indsats. Og vores EU-aktiviteter, hvor vi er i færd med at gennemføre en kampagne under overskriften „Et Europa uden EU“.

I den forbindelse arrangerer Enhedslisten en international konference i Kbh. med temaerne EU og demokratiet, EU og Øst-europa og EU og miljøet.

Folketingsgruppe og bestyrelse

Forholdet mellem Folketingsgruppen og bestyrelsen har ofte været til debat. For mig er det vigtigt at understrege, at det ikke har en selvstændig værdi for bestyrelsen at kontrollere folketingsgruppen og lægge begrænsninger på deres arbejde. Vi giver gerne de folk, som er ansat af Enhedslisten - hvad enten det er folketingsmedlemmer eller sekretærer frihed til at udfolde sig. Det tror vi på giver det bedste resultat.

Det skal selvfølgelig ske indenfor rammerne af det politiske grundlag, årsmødevedtagelser og bestyrelsens beslutninger. Men det har der heller ikke været nogen problemer med.

Derimod er det et problem, at det ikke i perioden er lykkedes for bestyrelsen at lave en egentlig langsigtet planlægning og prioritering af Enhedslistens politiske arbejde. Forsøget på at gøre dette i samarbejde med folketingsgruppen må karakteriseres som en fiasko. Dette på trods af, at der tilsyneladende både i bestyrelsen og i folketingsgruppen er vilje til at gøre dette. Nu mangler vi bare at lave en plan for, hvordan det kan gøres og at prioritere dette arbejde.

Heller ikke den daglige kontakt mellem folketingsgruppen og AU/bestyrelsen har været

uden mislyde. Folketingsmedlemmerne har deltaget i og holdt oplæg på bestyrelsesmøderne. Men mellem disse har informationen ikke altid været den bedste - og reelt har folketingsgruppen ikke været i stand til at deltage i AU-møderne, som det har været aftalt. Dette har givet anledning til kritik og i enkelte situationer også bekymring i AU. Dette problem må der findes en løsning på.

Arbejdet i bestyrelsen er på mange måder blevet forbedret i denne periode. Møderne er blevet bedre forberedt. Der har været stor villighed til at gå ind i - også svære diskussioner. Frykten for at åbne diskussioner ville føre til splittelse er tilsyneladende ved at være overstået. Jeg tror derfor, at vi i fremtiden vil se flere åbne uenigheder og diskussioner i Enhedslisten. Jeg opfatter primært dette som positivt. Jeg er overbevist om, at den politiske modenhed i Enhedslisten er stor nok til, at vi kan gennemføre også vanskelige politiske diskussioner uden at det behøver at føre til splittelse. Hermed er også en væsentlig blokering for Enhedslistens politiske udvikling fjernet.

På vej mod et græsrodsparti

På det ekstraordinære årsmøde den 20-21. maj forsøgte Enhedslisten at få styr på sin egen selvopfattelse og traf en række beslutninger af hovedsagelig organisatorisk indhold. Der vedtoges en udtalelse „På vej mod et græsrodsparti - for aktive socialister“. Enhedslisten defineres her som et græsrodsparti. Altså et parti, men et parti af en særlig karakter.

Herudover blev der vedtaget en række grundlæggende demokratiske fremskridt såsom hø-

ringsret for Enhedslistens åbne, centrale udvalg, rotationsbestemmelser for folketingsmedlemmer, bestyrelsesmedlemmer og ansatte.

Der blev vedtaget at nedsætte en række grupper, hvoraf bladgruppen velnok har været de flittigste. Men de fleste af de andre grupper er også langsomt ved at komme i gang.

I forlængelse af beslutningerne på årsmødet er der nu taget initiativ til at samle de unge med tilknytning til Enhedslisten i et ungdomsudvalg uanset deres øvrige politiske tilhørsforhold.

Enhedslistens kvindegruppe nedlagde efter årsmødet sig selv. Men der er senere taget initiativ til at danne en ny, som afholder en kvindedag den 19/11 om socialisme, feminisme og kvinders stilling på arbejdsmarkedet.

Alt i alt er Enhedslisten inde i en positiv udvikling. Men at fastholde denne kræver en bevidst indsats.

Organisationens samlede ressourcer må sættes ind på at udvikle Enhedslisten til en egentlig samfundsforandrende kraft (det er det jeg plejer at kalde et revolutionært parti - men det kan vi godt diskutere), hvor folketingsarbejde, analytisk arbejde af høj kvalitet, fremlæggelse af konkrete alternativer som hænger sammen også med en mere langsigtet vision om et socialistisk samfund kombineres med Enhedsliste-kampagner og Enhedslistens aktive indsats for at inspirere og medvirke til at organisere en langt bredere aktivitet.

Så længe verden endnu er ung og foranderlig - og der er brug for forandringer - er der brug for aktive socialister.

Der er brug for et græsrodsparti. Der er brug for Enhedslisten.

Et rødt-grønt alternativ

Politisk grundlag for Enhedslisten - de rød-grønne

Sidst ændret på Liste Ø's årsmøde nov. 1994

1.0 En ny socialisme	4.3 Arbejdsfordeling, nye jobs og nye rettigheder
2.0 Behovsstyret produktion	4.4 Boligpolitik
2.1 Udvikling af den offentlige produktion	4.5 Flygtninge- og indvanderpolitik
2.2 Fonde	4.6 Uddannelse til alle
2.3 Krav til den private sektor	4.7 Kultur
3.0 Grønt Danmark år 2000	4.8 Kvinde- og kønspolitik
3.1 Rød-grøn energipolitik	5.0 Styrk den internationale solidaritet
3.2 Rød-grøn trafikpolitik	5.1 GATT
3.3 Ren produktion	5.2 IMF og Verdensbanken
3.4 Ny vandmiljøplan	5.3 Udviklingsbistand
3.5 Omstilling til økologisk landbrug	6.0 Sikkerhedspolitik og "ny verdensorden"
3.6 Ny lov om affaldsplanlægning	6.1 NATO og WEU
3.7 Lokalmiljø	6.2 Rusland, Østeuropa og NATO
3.8 For himlens skyld	6.3 Ny dansk sikkerhedspolitik
3.9 Ikke bare i Danmark	7.0 Nej til europæisk union - ja til samarbejde
4.0 Rødt Danmark år 2000	8.0 Rødt og grønt demokrati
4.1 Rød-grøn skattereform	8.1 Demokrati og sikkerhed på arbejdspladserne
4.2 Social- og sundhedspolitik	9.0 Den rød-grønne Enhedsliste i folketinget

1.0 EN NY SOCIALISME

Borgerlige medier og politikere verden over jubler. De påstår, at socialismen har spillet fallit, og at kapitalismen har bevist sin overlegenhed som samfundssystem. Det er ikke sandt.

For det første fordi kapitalismen og de frie markedskræfter ikke er i stand til at løse eet eneste af de grundlæggende problemer i verden i dag.

Kapitalismen vil betyde fortsat udplyndring af den 3. verden, og forværre de stadige sult- og sygdomskatastrofer i den fattige del af verden.

Det kapitalistiske system, der styres af kortsigtede profitinteresser, vil kun eskalere miljødeløggelserne og bringe et totalt økologisk sammenbrud nærmere.

Markedsøkonomiens „sejr“ vil medføre skærpet kamp om markeder og magt mellem de store kapitalistiske centre. Vældige ressourcer vil fortsat blive bundet af oprustning.

Kapitalismen, hvis livsgrundlag er den sociale ulighed mellem mennesker, vil forøge forskellene mellem rig og fattig, også i vores del af verden. Markedsøkonomi kan og vil ikke løse arbejdsløshedsproblemet. Vestlig kapital har allerede efter-

ladt dybe spor af voksende ulighed og fattigdom i øst.

For det andet fordi man ikke kan sætte lighedstegn mellem socialismen og de sammenbrudte bureaukratiske og anti-demokratiske samfund i øst.

Socialismen forudsætter tværtimod en reel udvidelse af alle menneskers mulighed for at deltage i samfundets ledelse, fordi markedskræfternes frie spil skal afløses af bevidst prioritering. Socialismen kræver således, at de tilkæmpede frihedsrettigheder bevares og udvides.

Socialisme kræver solidaritet og en stadig kamp mod sociale uligheder, fordi uligheder afleder privilegier, pampervælde og

undertrykkelse, og fordi den socialistiske ide udspringer af en socialistisk kamp for et bedre samfund.

En socialistisk udvikling må bygge på hensynet til naturgrundlaget og fremtidige generationers livsvilkår, fordi socialismen er menneskers svar på en blind, kortsigtet og selvmorderisk rovdrift på vores fælles jord.

Sammenbruddet for de samfund, der kun var karikaturer på socialismen betyder ikke, som jubelmagerne påstår det, at socialismen er død. De glemmer, at socialistiske bevægelser altid opstår i kølvandet på kapitalismens uhyrligheder.

Udviklingen i øst kræver, at alle socialister gennemtænker socialismens idégrundlag på ny. Men kapitalismens og markedsøkonomiens sejrsgang gør det samtidig bydende nødvendigt, at forstærke indsatsen for en politisk nytænkning, der sætter miljø, solidaritet og demokrati i centrum.

Ikke blot globalt, men også herhjemme er der behov for et sådant politisk nybrud, der kun kan virkeliggøres gennem folkets eget engagement og aktivitet. Politiske forandringer skabes ved at folk tager sagen i egen hånd.

Enhedslisten vil bl.a. gøre op med vante forestillinger om politisk/parlamentarisk arbejde, hvor beslutningsprocessen er overladt til de få, medens det store flertal er overladt til skuerens rolle. Enhedslisten vil i sit arbejde hele tiden søge at forbinde sig med lokale, folkelige aktiviteter.

Vi ønsker et nyt samfund!

Et grønt samfund, der sætter miljøet og ikke profitten i højsædet

Et rødt samfund, der bygger på solidaritet og venskab mellem mennesker.

Et demokratisk samfund, der sætter demokrati og selvforvaltning i centrum både i arbejdsliv og samfundsliv.

En ny udvikling, der er et fuldstændigt politisk og ideologisk opgør med den borgerlige appel til egoisme og individualisme.

Heri ligger Enhedslistens opgave. Vi er det realistiske samlingssted for de mennesker, som nægter at kaste håndklædet i ringen i kampen for et andet samfund. Vi har det tilfælles, at vi ønsker noget helt andet end kapitalisme, nemlig et socialistisk Danmark. Og vi har det tilfælles, at vi afviser enhver form for bureaukrati og formynderi. For os betyder socialisme bl.a. en voldsom udvidelse af demokratiet og de demokratiske rettigheder.

2.0 BEHOVSSTYRET PRODUKTION

Vi har massearbejdsløshed og folk går i hundene. Vi har stræben af mere eller mindre basale behov, der ikke bliver dækket. Samfundet skal omstruktureres, så der er en personligt meningsfuld beskæftigelse til alle, og så flere behov bliver dækket. Men det betyder ikke nødvendigvis vækst i traditionel forstand.

Vi ønsker tværtimod at bryde med den kapitalistiske forestilling om, at menneskelige behov bedst tilfredsstilles ved vareforbrug. Vi ønsker en forandring af samfundet, der kan forbedre de mellem menneskelige relationer og dermed reducere behovet for kompensationsforbrug. Den materielle produktion, der selvføl-

gelig stadig skal være, skal udvikles og omlægges, så den bliver økologisk forsvarlig, så produktionen af affald bliver meget kraftigt reduceret og så arbejderne ikke bliver nedslidte. I den udstrækning det er foreneligt med vækst i produktionsresultatet er det selvfølgelig helt fint, men en sådan vækst skal først og fremmest bruges til at udfylde den afgrundsdybe forskel mellem levevilkårene her og i den 3. verden.

Der må sættes på igangsættelse af offentlig, behovsstyret produktion indenfor genbrug, vedvarende energi, renere teknologi, økologisk landbrug, ressourcensparende transportmidler, miljø- og energivenlige byggematerialer. Det er også oplagt at sætte på offentlig produktion til den offentlige sektors egne behov, hvor man i forvejen har den fornødne ekspertise - f.eks. af hospitalsudstyr, legeredskaber og handicapbistandshjælper. Den offentlige sektors erfaringer må også udnyttes i en målrettet eksportindsats.

Demokratisk styrede offentlig, kollektiv og kooperativ produktion kan komme til at udgøre en sektor i økonomien, der sætter hensynet til beskæftigelsen, miljø og livskvalitet over hensynet til at finde de sikrest mulige investeringsobjekter med det højeste mulige afkast. Forbrugeroplysning og -uddannelse samt støtte til miljø- og forbrugerorganisationer medvirker til at fremme efterspørgslen efter varer og tjenesteydelser fra sådanne, nye produktioner.

Forudsætningerne for at skabe en sådan sektor i økonomien er: At der sker en videreudvikling af den offentlige produktion, at alle muligheder i de nuvæ-

rende fonde, pensionskasser m.v. udnyttes og at vi begynder at stille krav til den private sektor.

2.1 UDVIKLING AF OFFENTLIG PRODUKTION

Offentlig produktion kan etableres i statsligt, amtligt eller kommunalt regi. Den må iværksættes ud fra langsigtede målsætninger, vedtaget af folketinget, indenfor forskellige sektorer som energi, trafik, landbrug og på basis af målrettede, statslige forsknings- og udviklingsprogrammer.

Den offentlige produktion skal give arbejdsmuligheder til de arbejdsløse, den skal være miljørigtig, og den skal i vidt omfang være importsubstituerende. På alle offentlige arbejdspladser - også de nuværende - indføres arbejdspladسدemokrati, ligesom befolkningen i lokalområdene skal have direkte indflydelse på investeringspolitik og daglig ledelse - indenfor nogle rammer af de helt overordnede, samfundsmæssige målsætninger.

Nogle første skridt kan være: At kommunalfuldmagtens begrænsninger ophæves og kommunerne stilles kapital til rådighed til nye produktioner ved at staten i 5 år indbetaler de dagpenge, den sparer i kraft af de nye arbejdspladser der skabes. Boligforeninger skal have en tilsvarende støtte til boligbyggeri. At de statslige erhvervsstøttemidler omlægges fra generelle til selektive støtteordninger med det formål at støtte de nye produktioner. At lovgivningen afvikler miljøskadelige produktioner og produktionsprocesser og dermed sikrer et marked for de nye produktioner.

Mere vidtgående, offentlige

produktionsinitiativer kan finansieres ved:

En særskat på fondsbeholdninger i penge- og kreditinstitutioner og forsikringselskaber.

En særskat på investeringer i udlandet.

En fond, der opbygges af skatteværdien af alle skattemæssige afskrivninger, hvor skattebesparelsen først frigives, når virksomheden kan dokumentere, at der er investeret i nyt produktionsudstyr.

En videreudvikling kan ske ved at banker og forsikringselskaber bringes under demokratisk kontrol med folkevalgte bestyrelser. Det kræver formentlig en nationalisering.

2.2 FONDE

Skattebegunstigelse af de nuværende pensionsfonde må ophæves. Den er en urimelig begunstigelse af de relativt velstillede på de svagestes bekostning.

Til gengæld skal den fremtidige pensionsopsparing naturligvis ikke beskattes, når den bringes til udbetaling. For de nuværende pensionskassemedler gælder fortsat reglerne om realrenteafgift og beskatning ved udbetaling.

De nuværende fonde - LD, ATP og pensionsfondene - investerer i dag efter profitøkonomiske kriterier, selv om der er en positiv tendens i flere pensionskasser.

Skal denne kapitaldannelse kunne anvendes til fremme af nye holdbare arbejdspladser og et renere miljø forudsætter det, at fondenes ledelser tvinges til at investere efter nye sociale og økologiske kriterier.

De rød-grønne anser det for vigtigt, at lønarbejderne stiller krav om en ændring af fondenes investeringsstrategi. Blandt an-

det derfor må begrænsningerne på lønmodtagerfondenes investeringsmuligheder fjernes.

Fondene tilskyndes til miljørigtige investeringer og indførelse af arbejdspladسدemokrati gennem variabel beskatning med den nuværende realrenteafgift som laveste sats.

2.3 KRAV TIL DEN PRIVATE SEKTOR

Samfundet skal sikre, at den private kapital i højere grad tvinges til at investere i danske arbejdspladser. F.eks. peger forslaget om, at skatteværdien af afskrivninger først frigøres ved nyinvesteringer i den retning.

Ved forsøg på salg af danske virksomheder til udlandet skal medarbejderne og andre med direkte interesse sikres mulighed for kollektivt at overtage ejendomsretten til virksomheden.

Der oprettes et statsligt udviklingsselskab, der kan hjælpe iværksættere med både ekspertise og kapital samt et rekonstruktionsselskab, der kan hjælpe virksomheder ud af krisen.

Det offentlige tager initiativ til netværk, der giver små og mindre virksomheder muligheder for at samarbejde med hinanden og med det offentlige om produktionsudvikling og markedsføring.

Der ydes støtte til virksomheder, der udvikler produktion, baseret på Brund-landrapporens principper om bæredygtig udvikling.

Der indføres afgift på forurenede virksomheder til oprettelse af en fond, der støtter udvikling af miljøvenlig økologisk rigtig produktion og produktionsforhold. Fonden kan endvidere modtage bidrag via en særlig foreningskat som især pålægges de særligt forurenende brancher. Den-

ne forureningskat skal bidrage til betalingen af en forceret oprydning af giftgrunde og andre miljøproblemer, hvor der ikke umiddelbart kan findes en ansvarlig for forureningen.

Virksomheder, der forurener, skal kunne stoppes indtil forureningskilden er fjernet. I tilfælde, hvor virksomhedsejeren ikke efterkommer dette, skal virksomhedsejeren fradømmes retten til at drive virksomhed.

Arbejdsgivere, der groft tilsidesætter arbejdsmiljøloven, kan fradømmes retten til at drive virksomhed med beskæftigede.

Udgifterne i sundhedssektoren og socialektoren, der er forårsaget af det dårlige arbejdsmiljø på arbejdspladserne skal betales af virksomhederne efter princippet „forurenerne betaler“.

Der gøres en særlig indsats for at fremme kooperativer.

3.0 GRØNT DANMARK ÅR 2000

Fra 1990 til 2030 skal der ske en halvering af energiforbruget, samtidig med at forbruget af kul, olie, gas og benzin reduceres så meget inden 2020, at belastningen med svovldioxid, kvælstofilter og kultveilte kommer under naturens „smertegrænse“. Det er f.eks. nødvendigt at nedskære kultveilteudslippet med næsten 80%.

Målet er, at vi inden år 2000 vender den globale udvikling og bringer mennesket på vej mod balance med naturen. Danmark skal gå foran. Hensynet til miljøet til miljøet skal have højeste prioritet i investerings-, trafik- og takstpolitikken. Danmark må etablere og fastholde miljøstandarder, der er bedre end EUs.

Generelt set støtter vi, at forureningskilder standses og rovdrift på naturressourcerne ophører. Ved en allerede eksisterende forurening skal forurenerne fjerne forureningen og der skal iværksættes initiativer, så fremtidig ødelæggelse af naturgrundlag, naturressourcer og de menneskelige ressourcer undgås. Vi foreslår:

3.1 RØD-GRØN ENERGIPOLITIK

Forbruget af el skal nedsættes hurtigt. Her vil en omlægning af elafgiften spille en vigtig rolle. For at give husstandene mulighed for at leve op til målsætningen, skal der indføres bindende standarder for el-forbrug i husholdningsmaskiner, belysnin-

Forureningskilderne skal standses og rovdriften på naturressourcerne må høre op. Fremtidige investeringer i ny produktion skal være bæredygtige og eksisterende produktioner skal lægges om.

ger, fryserer, køleskabe, komfurer og ovne, TV-apparater, vaskemaskiner, vandsenge m.v. Kun de maskiner som idag er mindst energiforbrugende skal kunne godkendes til salg i Danmark og kravene skal løbende skærpes.

Forsyningen af apparater, der lever op til denne standard kan sikres gennem offentlig produktion på områder, hvor den privatejede industri ikke kan eller vil leve op til kravene eller hvor produkterne er for dyre.

Industrien skal gennem oplysning, rådgivning, afgifter og andre lovindgreb bringes til at sænke sit energiforbrug og øge graden af genanvendelse.

Gennem en massiv offentlig forskningsindsats og tilskud til opbygning af produktionsanlæg i offentlig regie kan der gives offentlig støtte til en fremskyndelse af produktudviklingen til gavn for miljøet.

Danmark må stoppe importen af produkter - også fra EU-landene som ikke lever op til de danske standarder. Ved lovgivning sikres at EU-regler ikke på dette område gælder i Danmark.

Et af hovedproblemerne i den danske energiproduktion er elværkernes forbrug af kul. De Rød-grønne foreslår et øjeblikkelig stop for udbygning af de kulfyrede kraftvarmeværker og vedtagelse af en plan for afvikling af de store værker.

Hidtil er el-forbruget steget årti efter årti og denne udvikling skal vendes. Derfor foreslår de rød grønne bl.a. at alle faste afgifter på el-forbrug afskaffes og i stedet opkræves via de variable, forbrugsafhængige afgifter. En sådan omlægning vil animere til at nedbringe el-forbruget. Energifgifterne skal anvendes til miljøvenlig ressourcebe-sparende produktion og forbrug.

Der skal vedtages en plan for

en omlægning af de samfundsmæssige investeringer i nye kraftværker og varmeforsyningsanlæg. Første skridt er at de eksisterende værker i videst muligt omfang skal forsynes med lokale og vedvarende energikilder suppleret med naturgas. Men naturgassen har vi kun en kort overgang. Som led i planen skal de store el-selskaber omlægge deres investeringer til decentrale kraftvarmeværker som skal baseres på lokale og vedvarende energikilder. Som en overgang kan også de decentrale kraftvarmeværker i begyndelsen suppleres med naturgas. Vi må endvidere kræve, at elværkerne investerer i el-besparelser. Det er samtidig vigtigt, at elværkerne bringes under reel demokratisk kontrol. Der må i første omgang medarbejderrepræsentation og repræsentation fra miljø- og energibevægelsen i elværksbestyrelserne.

Desuden gennemføres en nationalisering af nordsøenergien så den kan indgå i en ansvarlig plan for forbrug af olie og naturgas.

Samtidig skal der iværksættes en omfattende offentlig produktion af vindmøller, solenergi, biogasanlæg o.s.v. Vedvarende energi, især vindkraft og halm, skal år 2020 kunne klare mere end halvdelen af el-forsyningen, og de vedvarende og lokale energikilder skal som hovedregel kunne klare hus-opvarmningen i samarbejde med de lokale decentrale kraftvarmeværker.

3.2 RØD-GRØN TRAFIKPOLITIK

I Danmark er trafikken ansvarlig for en meget stor del af luftforureningen og energiforbruget. Derfor, og fordi der også skal være noget til rådighed for vores efterkommere, må benzin- og

olieforbruget mere end halveres inden år 2020.

Den fysiske planlægning må tage udgangspunkt i at nedsætte trafikbehovet. Ideelt set bør vi bo i cykleafstand fra vores arbejdsplads.

Tendensen til at varerne i den kapitalistiske økonomi og i det indre marked produceres, hvor det er mest profitabelt, må brydes. Den indebærer en uhyggelig stigning i transportbehovet. For miljøets skyld må vi holde op med at få bragt vores forbrugsvarer fra den anden ende af verden eller Europa. Kun varer der ikke kan produceres i rimelig afstand bør transporteres hertil.

Halveringen af trafikens energibehov søges nået gennem en omlægning væk fra privatbilen og over til kollektiv trafik. Væk fra landevejen og over på skinnerne.

De rød-grønne foreslår følgende initiativer:

- Stop for nettoudvidelser af vejnettet. Der skal fortsat vedligeholdes og laves omlægninger til fordel for miljø, sikkerhed og strukturforandringer/egnsudvikling. Men al erfaring viser at mere asfalt, flere veje og motorveje giver mere trafik. Trafikforstoppelse kan ikke afhjælpes ved at fortsætte udbygningen, belastningen flyttes blot.

- Øresundsbroen og Fehmernforbindelsen, der søges presset ned over befolkningen, stoppes øjeblikkeligt. Fremtidige faste forbindelser skal etableres som boredede togtunneller. På den måde sikres at vandmiljøet ikke forringes yderligere og den kollektive trafik kommer til at stå stærkere.

På Storebælt er skaden sket. Motorvejsbroen er nok en realitet. Men der kan stadig gøres

meget. F.eks. vil vi gøre det mere attraktivt at erstatte lastvognstog med togtransport. Det skal være hurtigt, effektivt og billigt at få gods med DSB, til gengæld skal det være dyrt at få lastvogne over Storebæltsbroen.

- Den kollektive trafik skal gøres bedre og billigere. Det nedslidte materiel må udskiftes og omfanget af kollektiv trafik skal udvides drastisk. Det skal være billigt at bruge den kollektive trafik, målet er at den lokale kollektive trafik er gratis. Til gengæld skal det være dyrt at køre i privatbil. Dels skal prisen afspejle de store sociale og miljømæssige omkostninger, dels ønsker vi at mindske privatbilismen.

- Hundrede tusinder mennesker bor i de større byers forstæder og kører i privatbiler til og

fra arbejde i byerne. Målet er, at pendling mellem arbejde og bolig nedbringes ved en bedre planlægning, og at behov for transport mellem bolig og arbejde overføres til kollektiv trafikbetjening.

De rød-grønne vil foreslå en lov, der giver kommunerne statstøtte til følgende initiativer:

- Udbygning og billiggørelse af den lokale kollektive trafik, således at den bliver hurtigere, billigere og mere effektiv.

- Trafikreguleringerne i midtbyerne. Bytrafikken skal i høj grad afvikles på de gåendes og cyklendes betingelser og der skal skabes bilfri og parkeringsfrie zoner.

- Indførelse af skinnebåret tra-

fik som sporvogne, nærbaner m.v.

- flere cykelstier.

I alle byer af en vis størrelse, med pendlertrafik, med et kollektivt transportsystem, der er udbygget nok til at være et reelt alternativ til bilerne og med en ringvej, så man kan køre uden om byen, skal kommunerne frit kunne indføre afgiftssystemer/bompenge. Så vil det kunne betale sig for kommunerne at udbygge den kollektive trafik.

De rød-grønne støtter forhøjelse af afgifterne på fossile brændstoffer. Samtidig foreslår vi en omlægning af vægtafgiften og registreringsafgiften til en fælles afgift, der udformes således, at biler med et højt energiforbrug pålægges en høj afgift,

mens biler med større sikkerhed og biler, der er mindre miljøbelastende i produktion, brug og bortskaffelse favoriseres. Lastbiler pålægges desuden en km-afgift, der skal afspejle deres reelle belastning af vejene. Biler der ikke opfylder meget stramme miljø-standarder med hensyn til udstødningsgas m.v. skal forment adgang til Danmark. EU-regler må ikke gælde i Danmark, hvis de på dette område er i strid med de danske regler.

3.3 REN PRODUKTION

Fremtidens investeringer i ny industriproduktion skal på forhånd være bæredygtige og eksisterende produktioner skal omlægges, så de i løbet af halvfemserne opfylder kravet om bæredygtighed.

Vi foreslår derfor en revision

af miljøbeskyttelseslovgivningen på følgende punkter:

a. Eksisterende tilladelser til udledning af forurenende stoffer til jord, luft eller vand ophæves med en frist på max. 2 år. Alle produktioner kræver således helt ny miljøgodkendelse og skal behandles som nyanlæg.

b. Anvendelsen af de mest miljø- og sundhedsfarlige kemikalier forbydes i Danmark, uanset om det er i konflikt med EU. Desuden forbydes udledning af yderligere en række giftige stoffer. Disse sidste kan således kun benyttes i lukkede systemer. Kravene til godkendelse af kemikalieforbrugende virksomheder skal strammes, således at brug af farlige stoffer ophører, når der findes mindre skadelige alternativer.

c. Alle private og offentlige virksomheder skal årligt sam-

men med skatteregnskabet indsende et økologisk regnskab til kommunen. Det økologiske regnskab skal omfatte en opgørelse over virksomhedens produkter, mængden af forbrugte kemiske stoffer, hjælpestoffer og energi samt kvalitative beskrivelse af de kemiske stoffer, der udledes til miljøet. Også antallet og karakteren af arbejdsskader på virksomheden indberettes til kommunen. Det økologiske regnskab skal angive en prioritering af de stofstrømme der anses for at være mest skadelige for miljøet og arbejdsmiljøet og foreslå egnede løsninger på disse problemer.

d. Såfremt det økologiske regnskab viser overskridelser af godkendte tilladelser eller viser manglende bæredygtighed skal kommunen/ amtet gribe ind og stille betingelser, der opfylder

kravet om bæredygtighed. Såfremt det økologiske regnskab viser, at miljø- og arbejdsmiljøreglerne overskrides, kan sikkerheds- og tillidsrepræsentanter gribe ind og, i samarbejde med offentlige myndigheder, stille skærpede krav til produktionen.

e. For at sikre offentlighedens adgang til at kontrollere produktionens bæredygtighed indføres forvaltnings- og offentlighedslovens bestemmelser i de private og offentligt ejede virksomheder. Desuden skal pressen, miljøorganisationer m.v. have adgang til fysisk at kontrollere virksomhedernes oplysninger i det økologiske regnskab, der skal være offentligt tilgængeligt. Hensynet til offentlighedens interesser i bæredygtighed går forud for hensynet til fabrikkationshemmeligheden.

f. Den EU-harmoniserede sundheds- og miljøfremærkning af kemiske produkter suppleres med en mærkning, der advarer om den mulige risiko ved anvendelsen.

3.4 NY VANDMILJØPLAN

Drikkevandet og havet trues af forurening. For at skåne grundvandsreserverne skal forbruget af frisk drikkevand skæres betydeligt ned. Der skal på landsplan indføres regler om genbrug af vand i industrien og i husholdningerne. Det er nødvendigt med en revolution af den måde vi behandler vores spildevand på. De store centrale rensningsanlæg er bekvemme, men ikke særligt effektive eller pålidelige. Mange af spildevandets kemiske stoffer ophobes blot i slammet, som så ikke kan bruges som gødning, men må brændes af og deponeres.

Målet må være at spildevandsbehandlingen klares lo-

kalt. At enkelte boliger, boligområder og industrier etablerer rodzoneanlæg, faskiner og/eller lokale rensesanlæg, så der sikres en effektiv rensning, som muliggør at de helt kan frakobles de centrale kloaknet.

Den større gennemsigtighed og nærhed i lokale løsninger giver demokratiet bedre muligheder og sikrer derfor også en bedre miljømæssig udvikling.

De lokale myndigheder skal have pligt til at ændre spildevandsplanlægningen, således at de store centrale rensesanlæg kan nedtrappes i perioden frem til år 2020. De skal i vidt omfang erstattes af lokale biologiske anlæg og kommunalt kontrollerede rensesanlæg for modtagelse af industrispildevand.

Landbruget er en hovedkilde til forureningen af havet og grundvandet. Det enorme forbrug af gødning og sprøjtemidler, der kendetegner landbruget idag, vil forurene grundvandet og vandmiljøet langt ud i fremtiden. Mange byer har efterhånden investeret meget store summer i nedbringelse af kvælstof- og fosforforureningen, men denne indsats er spildt, hvis landbruget får lov til at fortsætte forureningen, som det nu er tilfældet.

En ny vandmiljøplan bør være en af det nyvalgte folkets første opgaver. En sådan plan bør bl.a. indebære:

- at der gennemtvinges en drastisk sænkning af kunstgødningsforbruget gennem indførelse af høje afgifter og bindende kvoter.

- at alle sundhedsskadelige og miljøfarlige sprøjtemidler forbydes.

- at alle miljø- og sundhedsskadelige stoffer til brug i husholdningerne forbydes solgt i detailhandlen. Det vil for alvor

gøre det muligt at genbruge vandet i husholdningerne og udvikle lokale rensningsanlæg i boligområderne: Rodzoneanlæg m.v.

- at der ydes støtte til udvikling af lokale løsninger, som ikke nødvendiggør kloakering til de centrale anlæg

- at der i nye boligområder og i forbindelse med byfornyelse obligatorisk indarbejdes genindvinding af vand og opsamling og udnyttelse af regnvand i byggeprojekterne.

- at der lovgives om separat kloakering af regnvand og spildevand i de større byområder, således at spildevandsmængden reduceres og det sikres at rensningskapaciteten på de centrale rensningsanlæg er tilstrækkelig.

- at der ved hjælp af en branchespecifik ekstraskat oprettes en stor økonomiske pulje til finansiering af oprydning på kendte giftgrunde og til registrering og undersøgelser af nye potentielle affaldsdepoter, hvor der er tvivl om ansvaret for forureningen.

Denne pulje benyttes til en forceret oprydningsindsats.

3.5 OMSTILLING TIL ØKOLOGISK LANDBRUG

En samlet omlægning af landbrugets produktion i økologisk retning haster stærkt. Både af hensyn til fremtidig forsyning med sunde fødevarer og af hensyn til vandmiljøet.

Økologisk landbrug betyder giffri fødevarer, bedre folkesundhed, et godt vandmiljø, rent grundvand, mindre transport, mindre energiforbrug, anstændig behandling af dyrene, væk fra monokultur - mere natur, mere fugleflojt.

De rød-grønne foreslår, at der gennemføres en landbrugsreform med en total omlægning af

landbrugsstøtten - herunder de midler, der hidtil har været kanaliseret via EU - således at kun økologiske produkter og investeringer i økologisk omlægning støttes. Der kan kun blive tale om en kort overgangsperiode og fra år 2000 skal der gælde totalt forbud mod brug af kunstgødning og miljøbelastende sprøjtemidler.

Øjeblikkeligt kan statslige og kommunale indkøbere af fødevarer give den spirende økologiske sektor et tiltrængt løft ved at overgå til indkøb af økologiske produkter. Det gælder f.eks. skolemælk, mad til hospitaler, plejehjem, institutioner.

For at hindre inflation i jordpriser, der bl.a. gør det urimeligt dyrt for unge landmænd at etablere sig og som medfører, at landbrug er nødt til at være højintensive for at kunne betale og afdrage, ønsker vi, at ejendomsretten til jorden efterhånden overgår til staten, men at brugsretten bliver hos den landmand, der lejer sig ind, en brugsret der iøvrigt kan gå i arv. Det er ikke hensigtsmæssigt at tvinge ejendomsretten fra landmændene, men et statselskab kan sikres forhandlingsret om køb af jorden ved ejerskifte. Hvad angår bygninger og maskiner, så skal der opfordres til, at der skabes andelsselskaber, for at det ikke skal være den enkelte, der skal rejse pengene ved etablering eller generationsskifte. Andelsselskabet skal have en fællesformue, som skabes af statsgaranterede lån og ved at en del af driftsoverskuddet akkumuleres, samt af en andelskapital. Andelskapitalen inflationssikres, og kun den kan trækkes ud sammen med en andelshaver. Kollektive brug vil ikke være påtvunget, men der vil være åbnet op for muligheden, også fordi der automatisk skal

være flere til at beslutte om nye investeringer.

De rød-grønne ønsker at omstillingen til økologisk landbrug bliver båret igennem af en ny andelsbevægelse på samme måde som de store landbrugsreformer der i sin tid skabte mejerierne o.s.v. Det kræver et brud med magthaverne i det landbrugsindustrielle kompleks og indførelse af demokrati i landbruget. Under alle omstændigheder skal de økologiske principper gennemføres.

Omstilling til økologisk landbrug vil betyde oprettelse af mange nye arbejdspladser i landbruget og det vil reducere den globalt set uforvarlige import af proteinføde.

Øg dansk landbrug vil ikke bare overleve i fremtiden, men kan endda endnu engang få en pionerrolle. Nu som producent af økologiske produkter.

3.6 NY LOV OM AFFALDSPLANLÆGNING

Affaldsmængderne, som går til lossepladser eller forbrændingsanlæg skal reduceres med omkring 80% inden år 2000.

Loven skal sikre, at sortering af affald fra alle husholdninger samt fra industrien gøres obligatorisk og effektiv.

Der skal opdeles i glas, papir, kompostegnet affald, samt andre typer. I parcelhus/villakvarterer bør husholdningerne tilskyndes til selv at bruge deres kompostaffald. Grundejerforeninger og boligselskaber skal have pligt til at løse kompostproblemet i deres område. Kommunen skal i centrale anlæg sørge for kompostering for de husstande/virksomheder, der falder udenfor de lokale ordninger. Så længe der findes olie- og kemikalieaffald i husholdningerne, er det særligt

vigtigt, at der er effektive ordninger til indsamling af dette affald.

Kommunen skal have pligt til at oprette produktionsvirksomheder, der sikrer genbrug af alt brugbart affaldsmateriale, som ikke kan genbruges i de lokale kvarterer.

Producenter skal tvinges til genbrug gennem en lovgivning, der tvinger producenter til genbrug af emballage, bildede, elektronik osv.

3.7 LOKALMILJØ

Vi ønsker en økologisk byfornyelse. Byggeloven skal ændres, så nyt energi- og miljøvenligt boligbyggeri med aktiv og passiv solvarme, indvinding af regnvand, multitoiletter, kompostering af affald, grøn spildevandsrensning o.s.v. ikke længere bliver en undtagelse for de særligt interesserede, men reglen for alt nybyggeri. De nuværende finansieringsordninger, som banker og kreditforeninger har magten over og bruger til direkte at sabotere og diskriminere økologisk byggeri skal ændres. Staten skal yde støtte til nybyggeriet, så det prismæssigt bliver konkurrencedygtigt med det eksisterende boligbyggeri og attraktivt også for folk, der selv skal betale deres husleje.

Der skal gives mulighed for og støtte til at det eksisterende byggeri kan ombygges så det indgår i en samlet byøkologisk plan. Der skal opbygges regionale og kommunale genbrugssystemer i stor skala.

Omkring byerne skal der ske en udbygning af kolonihaver og små jordlodder, der skal følge regler om økologisk dyrkning og udnyttelse af byens kompost m.v. og der skal gives mulighed for at give støtte til lokale økolo-

giske og genbrugsbaserede markeder.

De rød-grønne vil fremsætte forslag om en lov om andelssamfund. Denne lov skal give mulighed for etablering af nye boligområder og landsbyer i tilknytning til produktionsvirksomhed på økologisk basis (industri, håndværk, gartneri, landbrug, salgsvirksomhed, kulturaktivitet m.v.)

Andelssamfundet skal organiseres som et andelsforetagende eller som en almennyttig andelsboligforening med produktionsvirksomhed. Særlige regler herom indføres i lov om boligbyggeri og den almennyttige byggekvote udvides med det nødvendige antal boliger.

Andelssamfundet skal endvidere have tilført et offentligt tilskud pr. ny arbejdsplads, der skabes i de første fem år. Desuden skal andelssamfundet kunne benytte de eksisterende muligheder for at oprette jobtilbud til langtidsarbejdsløse, unge m.v.

Loven skal sikre, at andelssamfundet drives på non-profitbasis. Et overskud på virksomheden kan benyttes til nye investeringer, henlæggelser, ensartede lønforhøjelser til alle medlemmer eller til huslejenedslag.

Særlige regler i økonomi-cirkulæret for almennyttigt byggeri skal sikre, at hver enkelt produktionsenhed i et andelssamfund aflægger særskilt regnskab og at der sikres beboerdemokratisk kontrol med såvel budgetter som regnskab i hele andelssamfundet på linie med de gældende regler for almennyttigt byggeri.

3.8 FOR HIMLENS SKYLD

De rød-grønne mener at Danmark i internationale forhandlinger om udslip af drivhusgasser, ozonnedbrydende stoffer og klimaændringer aktivt skal arbejde for forpligtigende aftaler om skridt, der forhindrer den menneske-skabte opvarmning af kloden og nedbrydning af jordens beskyttende ozonlag.

Det betyder at kultveilte-udslippene over en årrække skal formindskes med omkring 80%, metanudslippene med op mod 20%, og at de såkaldte „nye“ ozonnedbrydende kemikalier, der er på vej på markedet skal forbydes inden år 2000.

3.9 IKKE BARE I DANMARK

Selve væksten og det kapitalistiske verdensmarked er miljøfjendsk. Det er ikke muligt at basere en bæredygtig samfundsudvikling på en produktion der er internationaliseret i en grad så et fjernsynsapparat stammer fra 3-4 forskellige verdensdele. Alle verdens økonomer klapper når verdenshandlen stiger. Der er ikke noget at klappe af.

Også for miljøets skyld er målet en opløsning af det profitjagende verdensmarked. Målet må være selv bærende nationale og regionale økonomier og samfund, med så stor en grad af selvforsyning som muligt.

Alle er enige om at det globale energiforbrug må ned af hensyn til drivhuseffekten og de knappe reserver af fossile brændsler. De rød-grønne mener at de industrialiserede lande må bære hele reduktionen, mens de ikke-industrialiserede lande i den 3. verden nødvendigvis må have mulighed for at øge deres energiforbrug - som en forudsætning for en industriel udvikling og opbygningen af en selv bærende økonomisk struktur.

Det er nødvendigt at de rige lande gør en reel indsats for at opbygge en økonomisk og økologisk bæredygtig fødevarerproduktion i den 3. verden. Dette forudsætter et brud med den udbygningstankegang, der præger de rige lande, herunder Danmarks, u-landsbistand og samhandel med de fattige lande.

De rød-grønne vil derfor i folketinget arbejde for:

- at der sker et stop for eksport af forurening til den 3. verden.
- at al domning af landbrugsvarer i den 3. verden stoppes.
- at der kun sker en teknologioverførsel, som er tilpasset og baseret på ren teknologi, til u-lande. Dette er et afgørende kriterium for al u-landsbistand og eksport.

4.0 RØDT DANMARK ÅR 2000

4.1 RØD-GRØN SKATTEREFORM

Den rød-grønne skattereform har et flere formål:

- at sikre en social omfordeling
- at ændre forbruget ud fra miljø- og sundhedshensyn
- at sikre et højt serviceniveau

- samt sikre at statsgælden kommer under kontrol

Skattepolitikken skal sikre en social omfordeling. Den bedst stillede tredjedel af befolkningen betaler for lidt i skat, mens til gengæld de lavtlønnede - især lejerne - betaler for meget. Derfor skal vores skattepolitik ændre fordelingen. For det andet skal vores afgiftspolitik ramme overfor brug af kul, olie, el og gas og benzin samt engangsemballage, reklamer, alkohol, tobak m.v. For det tredje skal den nye skattepolitik sikre, at statens store og voksende renteudgifter på statsgælden (p.t. 60 mia.) bliver nedbragt.

Enhedslisten siger nej til EFs planer om at tvinge Danmark til at fjerne grænserestriktionerne og sænke afgifterne. Vi ønsker ikke billig sprut istedet for social tryghed, derfor bygger vores skattepolitik på forsat dansk selvstændighed. Vi ønsker en rød finanslov, så kapitalindkomster, profitter m.v. beskattes fuldt ud og med mindst ligeså meget som lønindkomster. Skattelettelser skal ske ved hævelse af den skattefrie bundgrænse. Enhedslisten går ind for at stoppe statens gældsætning.

En forudsætning for det er, at arbejdsløsheden fjernes.

I folketinget vil vi fremlægge følgende forslag til skattereform:

a. Een-strengt skatteskala for alle personlige indkomster.

Alle personlige indkomster skal beskattes efter den samme skatteskala uanset om de stammer fra lønarbejde, privat virksomhed, honorarer eller andet. Dermed sikres at alle personlige indkomster beskattes ligeså hårdt som lønindkomster.

b. Effektiv progression i personskatten.

Vi vender os mod nedsættelser af marginalskatteprocenter-

ne og ønsker skatteloftet fjernet, så progressionen slår fuldt igenem.

c. Fradragsafvikling.

En reel progression i skatteskalaen kan imidlertid kun sikres, hvis de mange fradrag afvikles, således at det er bruttoindtægten, der beskattes. Især ønsker vi rentefradraget og fradrag i forbindelse med pensionsopsparing afviklet. Rentefradraget i forbindelse med eksisterende ejerbolig skal nedtrappes efter regler, der sikrer at boligudgiften ikke som følge af aftrapningen stiger hurtigere end den almindelige lønudvikling og således at eksisterende fradrag følger ejeren, ikke boligen. Vi ønsker hverken at drive nogen fra hus og hjem eller umuliggøre flytning. Vi er indstillet på at acceptere, at fradrag for børnebidrag, renter af studiegæld samt A-kasse/fagforeningskontingent fortsat i en periode kan trækkes fra. Men på længere sigt vil vi have en ren brutto-beskatning.

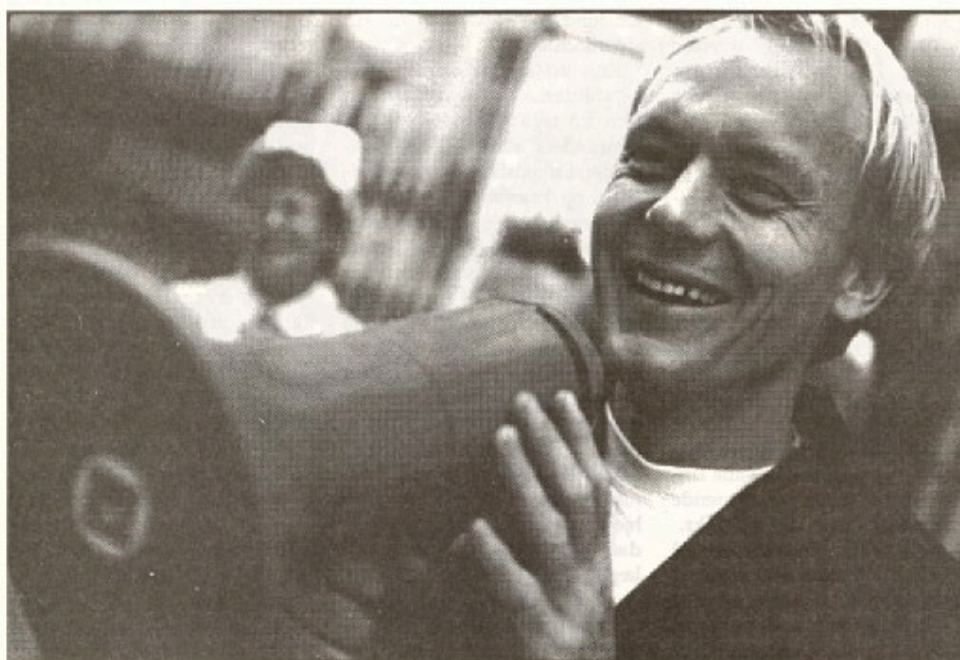
d. Miljøafgifter.

Vi siger ja til nye miljøafgifter på en række områder f.eks. en reklameskat, en embalageskat og en skat til oprydning af gammel forurening. Vi foreslår en kvælstofafgift på kunstgødning og importeret foderstof. Energi-afgifterne skal lægges om, så de først og fremmest rammer overforbrug af kul, olie, gas og benzin. F.eks. foreslår vi en el-afgift, som rammer de, der ikke vil spare på elektriciteten.

e. Skærpet beskatning af formuer, værdistigninger, kapitalafkast og renter.

Danmark har en uhyre skæv formuefordeling. De rigeste 600.000 husstande ejer næsten det hele (over 85% af den samlede nationalformue på ca. 2000 mia. kr). Halvdelen af befolkning-

gen ejer ingenting. Dette skal der rettes op på ved hjælp af en øget formuebeskatning, inddragelse af kapitalgevinster, samfunds-skabte værdistigninger - f.eks. ved hjælp af en værdistignings-afgift på fast ejendom -, kursgevinster o.s.v. En værdistignings-afgift på boligområdet bør udformes således, at skatten kan indefrysnes som offentlig prioritet i ejendommen.

For at løse statsgældsproblemet kan det blive nødvendigt at indføre ekstra formueskat i en periode eller en særlig beskatning af renteindtægter. På den måde kan staten inddrage nogen af de mange penge, der betales i renter på statsobligationer.

En sådan politik forudsætter imidlertid effektiv indgreb mod kapitalflugt til udlandet. Bl.a. bør det sikres, at pensionskasserne, bankernes og forsikringsse-

skabernes penge ikke kan overflyttes til udlandet uden tilladelse.

f. Selskabs- og erhvervsbeskatningen bør strammes.

De selvstændige skal skattemæssig stilles lige med lønarbejdere, d.v.s. deres personlige indkomst skal beskattes efter samme skala som alle andre. Selskabs-skatte skal ændres, således at selskaberne betaler skat af deres reelle overskud. De skal kun kunne fratække faktisk afholdte udgifter. Dette indebærer en indskrænkning i de skattemæssige afskrivninger, henlægninger m.v.

Problemet med den manglende beskatning af Nordsømilliarderne skal løses på en sådan måde, at det offentlige får størsteparten af de kommende indtægter. Dette kan ske på forskellige måder, som vi er åbne overfor.

Men resultatet skal være, at overskuddet ledes over i statskassen.

4.2 SOCIAL- OG SUNDHEDSPOLITIK

Sociale problemer udspringer af den måde, det kapitalistiske samfund er organiseret på. Derfor må en socialpolitik, der tager fat ved årsagerne til krisen, kædes sammen med en kamp for gode livsvilkår.

Enhedslisten vender sig mod privatisering og brugerbetaling på social- og sundhedsområdet, individuelle løsninger på problemer, som kun kan løses til fælles bedste i et solidarisk fællesskab. Enhedslisten vil kæmpe imod den ødelæggende EU-harmonisering, som sker på social- og sundhedsområdet.

Et børnevenligt samfund

Samfundet er i fuld sving med at frasige sig ansvaret overfor børnene. De borgerlige tromler frem med argumenterne om, at børn har bedst af at være hjemme ved deres mødre. Samfundsstrukturen og familiemønstret er imidlertid væsentligt ændret siden disse politikere selv var børn. Langt hovedparten af kvinderne er idag udearbejdende. Leveomkostninger bl.a. huslejen er idag så høje, at det er nødvendigt med to indtægter for at opretholde en familie. Derfor fastholder vi samfundets ansvar overfor børnene.

- Vi ønsker fripladsgrænsen hævet, så den ligestiller alle lavindkomster. De nuværende 45.000 skal hæves til 135.000 kr.

- Vi kræver omsorgsdage, så det er muligt at blive hjemme og passe børnene, når de er syge.

- Vi forlanger, at der sker en udbygning af daginstitutioner og fritidsordninger, således at de mindst 35.000 børn, der står på ventelisterne får den plads de har krav på. Samtidig bør kvaliteten forbedres, børnenes tarv bør gå forud for økonomi.

- Vi mener, at daginstitutioner/fritidsordninger principielt bør være gratis, ligesom folkeskolen.

- Samfundet, byerne, gaderne o.s.v. er ikke indrettet til at børn kan færdes og udfolde sig der. Byplanlægningen skal tage hensyn til børnene, så de ikke kun kan trives i ghettoerne (daginstitution-erne).

- En børneombudsinstitution skal oprettes med henblik på at fungere som samfundets „vagt-hund“ i forhold til samfundets forpligtelser overfor børn og unge.

En værdig alderdom

De ældre, der har slidt et helt liv for opbygningen af vores

samfund, har krav på en værdig alderdom.

Kun en samfundsfinansieret og solidarisk folkepension kan sikre en tryk alderdom for alle samfundets ældre. Derfor fastholder Enhedslisten folkepensionen, og kræver den forhøjet i takt med de reelle udgiftsstigninger. Vi går imod arbejdsmarkedspensionen, som betyder tvangsopsparing og forlængelse af uligheden fra arbejdslivet ind i pensionsalderen.

Pensionisterne skal sikres ret til at forblive i deres egen bolig, men OGSÅ ret til en plejehjemsplads, eller andre alternativer, f.eks. ældreboliger eller pensionistkollektiver. Hjemmehjælp og hjemmepleje skal udbygges til at dække de faktiske behov. Gratis lægehjælp og medicin må være en ubebinget ret.

De ældre skal sikres muligheden for at bruge deres ressourcer. Det vil blandt andet sige:

- Støtte til pensionistklubber

- Et alsidigt tilbud om kulturaktiviteter lokalt, hvor de ældre selv inddrages i planlægningen.

- Gratis befordring med offentlige transportmidler.

- Udbygning af handicapkørselsordningen.

- Støtte til højskoleophold og andre undervisningsmuligheder.

- Gratis radio- og TV-licens.

Forbedret folkesundhed

Sundhedsvæsenet skal ikke skæres ned, men forbedres, og det forebyggende arbejde skal opprioriteres. Det betyder blandt andet sikring af et bedre arbejdsmiljø, arbejde til alle, bedre boliger, større trafiksikkerhed og sund mad.

I stedet for privatisering og brugerbetaling er målet, at al sygdomsbehandling, herunder læge- og tandlægebehandling, fysioterapi, kiropraktik, psyko-

log og psykiatriske tilbud samt receptmedicin, bliver gratis.

Alle, der rammes af en arbejdssygdom, må have ret til undersøgelse og behandling på arbejdsmedicinske klinikker uden måneders ventetid.

Alle bør have ret til tidsbestemt sygedagpenge, som svarer til den tabte arbejdsfortjeneste.

Den "sociale klientgørelse" skal forebygges gennem denne aktive uddannelses- og arbejdslinje, men også gennem en arbejdsstil og metode i socialsektoren, som i højere grad støtter menneskenes egne ressourcer.

Socialsektoren skal være en samarbejdspartner, der er med til at støtte og opbygge naturlige netværk. Vi er åbne overfor en større grad af selvhjulpethed blandt andet i boligafdelingerne. Nøgleordene skal være respekt, tillid, demokrati. Risikoen for misbrug af sådanne målsætninger fra borgerlig side skal ikke afholde progressive kræfter fra at fremhæve dem!!

4.3 ARBEJDSFORDELING, NYE JOBS OG NYE RETTIGHEDER

Aldrig har der været produceret så meget på så kort tid som i dag. Det burde føre til mere meningsfuldt arbejde og større fritid. I stedet fordeles det eksisterende arbejde på stadig færre, som bliver mere produktive og arbejdspressede, mens en stigende andel skubbes ud i arbejdsløshed og sociale problemer. Både arbejdende og arbejdsløse opslittes og opfanges i stadig flere bureaukratiske ordninger med mere kontrol, uden afgørende nye rettigheder.

Sådan er kapitalismen. Men det kan forandres, hvis vi ikke affinder os med tingenes tilstand. Det gøres dog ikke med

øget vækst og øget forbrug, som er regeringens svar på problemet. Det vil blot belaste miljøet og dermed vore livsbetingelser. Selv med meget høje vækstrater vil arbejdsløsheden ikke kunne fjernes. Vækst i sig selv er ikke længere et middel til at skabe velfærd. Derfor må der gøres op med den kapitalistiske vækstmodel. Derfor må der findes nye veje.

Men det er også muligt. Når den nødvendige produktion kan klares på kortere tid, så giver det nye muligheder. Fordeler vi arbejdet bedre, skaber nye jobs, hvor der er udækkede behov, gør en ekstra indsats for miljøet og forbedrer den offentlige service, kan der skabes meningsfuldt arbejde og mere fritid til alle. Der kan også tilkæmpes nye rettigheder.

Derfor foreslår Enhedslisten:

A. Omfordeling af det eksisterende arbejde:

- at alle får ret til orlov, dels løbende som forældre- og omsorgslov, dels hvert 5. år som uddannelsesorlov, sabbatår eller til andre formål (aktiviteter til dækning af nye samfundsmæssige behov),

- at alle stillinger, der bliver ledige ved orlov, genbesættes via rotationsordninger,

- at der gives løn under orlov, som fuld løn til lavtlønnede og ellers op til gennemsnitslønnen for faglærte i industrien, Højere-lønnede kan ved overenskomst, eventuelt ved en orlovsopsparring svarende til optjening af feriepenge, aftale en supplerende af orlovsydelsen til fuld løn,

- at der gennemføres en lov om arbejdsfordeling, som efter lokal aftale giver ansatte på virksomheder ret til orlovs-ordnin-

ger (med løn som ovenfor), hvor de ansatte f.eks. har orlov hver 4. uge og ledige intræder i orlovsperioderne,

- at der skabes nye uddannelsespladser, så alle unge, arbejdsløse og folk på orlov kan sikres uddannelsesmuligheder.

- at arbejdstiden ved overenskomst (eller hvis det ikke lykkes ved lovgivning) nedsættes til 30. timer pr. uge med fuld løn- og personalekompensation (arbejdstidsnedsættelsen kan efter aftale opsamles til ferie- eller orlovsperioder),

- at der ved lov indføres en 6. ferieuge for alle, som ved overenskomstforhandlinger kan udvides til flere uger, hvis muligt,

- at al overarbejde og dobbeltarbejde afskaffes (tvungen afspadsering).

B. Offentlig service og pro-

duktion, selvorganiseret arbejde

- at alle løntilskudsordninger fjernes: midlerne bruges i stedet til at skabe permanente stillinger i den offentlige sektor som et bidrag til afskaffelse af alle ventelister og hjemmeservice i offentlig regi istedet for som privat service,

- at udvide og udnytte adgangen til offentlig produktion og systemeksport, især inden for miljøudstyr, energibesparelse, vedvarende energi, genbrug og kollektiv transport,

- at kommuner og amter kan opnå statstilskud til oprettelsen af nye arbejdspladser svarende til dagpengebesparelsen og den øgede skatteindtægt i et begrænset åremål,

- at der gennemføres en lov om selvorganiseret arbejde, som giver unge, arbejdsløse og folk på orlov ret til at gå sammen om nye projekter, evt. i samarbejde med kommuner, boligselskaber og a-kasser, til en regulær overenskomstnæssig løn.

C. Nye rettigheder, fælles grundydelse:

- at der gennemføres en ny dagpengelov, som ophæver opsplitningen mellem arbejdsløse i a-kasse- og i bistands-systemet, så alle fra det 18. år får ret til en fælles grundydelse på 11.300 kr. svarende til den nuværende dagpengesats

- at grundydelsen, udbetales til uddannelsessøgende, arbejdsløse, pensionister og andre uden lønindtægt, dog skal almindelige arbejdsindtægter fratrækkes time for time, og andre indtægter f.eks. private pensionsordninger, renter og meget høje lønindtægter modregnes med 2/3 af indkomsten. Dog fastholdes ret til særlige sociale ydelser som boligsikring, børnetilskud m.m. i et omfang så ingen mister indkomst i forhold til gældende regler,

- at arbejdssøgende, der ikke kan tilbydes arbejde, via et a-kasemedlemskab kan opnå fuld erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, dog maksimum 16.000 kr. om måneden. Erstatningen gives som en tillægsydelse ud over grundydelsen. Tillægsydelsen finansieres af a-kassekontingent, et arbejdsgiverbidrag og et arbejdsmarkedsbidrag.

- at alle arbejdsløse senest efter 9 måneder har ret til enten af være i arbejde eller i uddannelse i en periode på mindst 2 år. Ved efterfølgende arbejdsløshed fås (efter 9 mdr.) ret til yderligere et job/uddannelsesforløb,

- at alle har ret til medlemskab af en arbejdsløshedskasse og ingen skal kunne smides ud af dagpengesystemet, blot fordi der ikke er arbejde. Hvis ikke a-kasemedlemskabet ligger i forlængelse af et arbejdsforløb eller en gennemført uddannelse, opnås medlemskab af en kasse på baggrund af job/uddannelsesgarantien,

- at de arbejdsløse gennem

lovgivningen sikres reel indflydelse på udfyldelsen af job-/uddannelsesgarantien. Det garanterede forløb på mindst 2 år fastlægges i en aftale, der er gensidigt forpligtende. Både via lovgivning og med hjælp af fagforeningen og a-kassen sikres at den arbejdsløse er en ligeberettiget part når der aftales et job eller et uddannelsesforløb,

- at alle eksisterende rådgivningsregler afskaffes. Retten til tillægsydelsen kan kun mistes ved afvisning af rimelige arbejdstilbud eller ved brud på aftalte job-/uddannelsesforløb uden at søge aftalen ændret. Retten til tillægsydelsen mistes for en periode, ved gentagelsestilfælde ligestilles den arbejdsløse med nye på arbejdsmarkedet og har som andre efter 9 måneders ledighed ret til et nyt job-/uddannelsesforløb - og dermed fornyet ret til tillægsydelse.

D. Finansiering af nye jobs og rettigheder:

- en del af udgifterne til udviklet orlov, nedsættelse af arbejdstid og mere ferie finansieres af sparede dagpenge og bistandsmidler, øgede skatteindtægter fordi flere kommer i arbejde og indtægter fra „selvorganiseret arbejde“,

- en anden del af udgifterne finansieres ved socialt afbalancerede bidrag fra alle arbejdsgivere og lønmodtagere,

- derudover finansieres en del af de nye kommunale arbejdspladser og det selvorganiserede arbejde tillige af øgede skatteindtægter,

- ved overenskomstforhandlinger kan der desuden afsættes midler, f.eks. til opfyldning af orlovsydelsen til fuld løn,

- tillige foreslås nye uddannelsespladser bl.a. finansieret af en uddannelsesafgift, som pålægges arbejdsgiverne - modsvaren-

de den besparelse arbejdsgiverne opnår ved at alle uddannelsessøgende modtager den nye grundydelse,

- som led i finansieringen af nye jobs og de nye rettigheder gennemføres en omlægning af skattesystemet med øget progression, inddragelse af skattelettelser til de høje indkomster, højere beskatning af kapitalindkomster, afskaffelse af skattefradrag i forbindelse med pensionsordninger, produktionsskat m.v.,

4.4 BOLIGPOLITIK

Boligudgifterne og det eksisterende boligareal er idag fordelt på en dybt asocial måde. Det skyldes i høj grad den omvendte fordelingspolitik, der føres via de offentlige boligtilskud. Langt det største beløb gives i form af rentefradrag og kun en mindre del gives som rentesikring, boligsikring, statsstøtte til boligbyggeri m.v. Som følge heraf får ejerboliger et langt større tilskud end lejerboliger, og højindkomstfamilier får større tilskud, både i beløb og i forhold til indkomst, end lav- og mellemindkomstfamilier.

Byggeriet følger langt fra behovet for nye boliger, og byfornyelsen kan end ikke følge med nedslidningen af den gamle boligmasse. En væsentlig del af problemet skyldes, at byggesektoren er styret af den til enhver tid siddende regering, og bruges som konjunkturregulerende instrument.

Nybyggeriet er for dyrt, hvilket bl.a. skyldes at en stor del af udgifterne ved byggeriet er renteprofitter til finansieringsinstitutterne. Dette, kombineret med nedskæringer på statens tilskud betyder, at lejlighederne bliver

dyrere, mindre og mere skrabe-

de. Vores målsætning er en ordentlig bolig til alle år 2000. Vi ønsker at FN's målsætning i Danmark defineres til 20 m² individuelt boligareal pr. person plus adgang til fællesareal og ordentlige sanitære forhold.

Vi foreslår:

En stærk forøgelse af den nuværende byggekvote af almen-nyttige boliger og at byfornyelsestakten øges.

At finansieringen af almen-nyttigt boligbyggeri løsrives fuldstændig fra det private pengemarked og de spekulationsmuligheder, der ligger her. Denne løsrivelse kan ske gennem lavt forrentede statslån. Afdrag og forrentningen på disse lån indgår i en lejerstyret fond, der på længere sigt skal finansiere det almennyttige boligbyggeri.

Der skal ske en omfordeling af det offentlige tilskud til boligsektoren:

Så lejerboliger ligestilles med ejerboliger, og

Så højindkomstfamilier ikke længere begunstiges på lav- og mellemindkomst-familiernes bekostning.

Det skal ske ved at de 30 Mia. der idag bruges som tilskud til boligforbruget alle gives som tilskud til boligudgifterne efter sociale kriterier.

Det betyder også at rentefradraget forsvinder. Det skal ske ved en aftrapning af eksisterende fradrag over en periode på 10 år, men huslejen må ikke som følge af rentefradragsafviklingen stige med mere end pris- og lønudviklingen. Vi ønsker ikke at presse nogen fra hus og hjem.

Der skal indføres en værdistigningsafgift med mulighed for indfrysning som offentlig prioritet for pensionister m.fl.

Den nuværende lejeværdibe-

skatning skal erstattes af en løbende friværdi-beskatning med mulighed for indefrysning som offentlig prioritet for pensionister m.fl.

Det er således ikke meningen at sænke det offentlige tilskud til boligsektoren - som idag foregår primært gennem rentefradrag men lave en social omfordeling til fordel for lav- og mellemlindkomster.

Boligsektoren skal frigøres for spekulation bl.a. ved:

At selvejerboliger tilskyndes til at sælge til almennyttige selskaber og andre former for kollektiv ejendom.

At kreditforeningernes tomme boliger overføres til den almennyttige sektor.

Disse skal til gengæld ikke betale ejendomskat, hvis det fremgår af boligens fundats at det ikke må videresælges.

I Kommunerne skal oprettes en central boliganvisning, så resourcesvage grupper kan anvise bolig både i det private udlejningsbyggeri, i parcelhusområder og i alle almennyttige boligselskaber.

For at undgå ghettodannelse skal de fysiske rammer, kombineret med kollektive, miljøberigende tilbud gøre flest mulige boligområder attraktive for flest mulige beboergrupper.

Kvotordninger med udgangspunkt i kriterier, der er forbudte i flg. love mod diskriminering, skal ikke godkendes.

4.5 FLYGTNINGE- OG INDVANDRERPOLITIK

De vestlige industrilandes historiske og aktuelle udplyndring og undertrykkelse af den tredje verden er hovedårsagen til verdens flygtningeproblem. Ikke blot har den imperialistiske udnyttelse forhindret en selvstændig øko-

nomisk udvikling og holdt disse lande i dyb fattigdom og gæld - vestlige regeringer og firmaer har heller ikke forsømt nogen lejlighed til at indsætte og støtte undertrykkende regimer for at forsvare deres økonomiske og politiske interesser mod de fattige befolkninger.

Et vigtigt led i de rød-grønnes flygtninge- og indvandrerpolitik i og uden for folketinget er derfor at bekæmpe imperialismen, f. eks. ved at arbejde for:

- Økonomisk og politisk støtte til bevægelser, der kæmper for mennesketætheder, demokrati og økonomisk retfærdighed i deres hjemlande.

- Afskrivning af den tredje verdens enorme gæld til de rige lande.

- Afvisning af støtte til og samarbejde med reaktionære, diktatoriske regimer. Støtten - såvel penge som blå stempler - skal istedet kanaliseres til deres modstandere i befolkningen.

- En øget U-landsbistand, der ikke har som vigtigt formål at udgøre en skjult dansk erhvervsstøtte, men som dels skal komme nødlidende folk til undsætning, dels skal støtte den tredje verdens politiske og økonomiske selvstændiggørelse.

Asyl til flygtningene

Som et af verdens rige lande har Danmark en særlig forpligtelse til at tage godt imod alle, der flygter fra krig og undertrykkelse af demokrati og menneskerettigheder. Og Danmark skal gøre en solid indsats i FNs internationale flygtningearbejde.

Enhedslisten siger nej til stramninger af den danske udlændingepolitik og kræver de stramninger, der allerede er gennemført, fjernet.

Vi afviser en fælles EU-flygtningepolitik, hvis formål er at

holde flygtninge ude fra Europas rige lande. De rød-grønnes perspektiv er et Europa med åbne grænser.

Det må sikres, at Danmark konsekvent overholder menneskerettigheds-erklæringen og Geneve- Flygtningekonventionen.

- Kategorien "midlertidig beskyttelse", der fastlåser flygtninge i en venteposition i 2 år, skal afskaffes.

- Flygtninges retssikkerhed skal garanteres i alle led i asylsagsbehandlingen. Specielt skal ingen asylansøger kunne udsendes, før hans/hendes sag er endeligt afsluttet.

- Enhedslisten vil have standset udenlandske efterretningstjenesters mulighed for at søge oplysninger om asylsøgere, der opholder sig i Danmark.

- Asylansøgere må ikke anbringes i fængsler eller under fængselslignende forhold.

- Den politimæssige behandling af asylansøgninger skal afskaffes. Modtagelse af asylansøgere og behandlingen af deres sager skal varetages af et civilt organ med deltagelse af jurister, sociologer, psykologer m.v. og med base i storbyerne København, Århus, Odense og Aalborg.

- Asylansøgernes retsstilling skal forbedres ved, at der bevilges beskikket advokat allerede i sagsbehandlingsens første instans.

- Ressourcerne til behandlingen af asylsager skal forbedres, så den enkelte sag kan færdigbehandles på højst tre måneder. Asylsøgere, der ikke har fået deres sager endeligt behandlet indenfor 1 år skal automatisk opnå asyl.

Flygtninge og indvandreres rettigheder

Enhedslisten kræver et Dan-

Indvandrere og flygtninge skal sikres de samme politiske, økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder som danskere. De skal kunne bevare forbindelsen til deres egen kulturelle baggrund og have mulighed for at lære den danske kultur at kende.

mark, hvor alle indbyggere har lige rettigheder, og hvor der ikke forekommer diskrimination på grund af (race,) etnisk baggrund, nationalitet, religion, køn eller seksualitet.

Indvandrere og flygtninge skal derfor sikres de samme politiske, økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder som danskere. De skal kunne bevare forbindelsen til deres egen kulturelle baggrund og have mulighed for at lære den danske kultur at kende. Ligesom danskere - hvis lighedsprincippet skal holde - skal have mulighed for at få indsigt i de kulturer, som repræsenteres her i Danmark. Et fungerende demokrati må baseres på gensidig respekt mellem folk. Det skabes bedst gennem viden.

For flygtninge og indvandrere gælder også de krav, vi stiller om adgang til uddannelse, arbejde og bolig. Men for denne gruppe er en særlig indsats nødvendig:

- Flygtninge og indvandrere skal have stemmeret og være valgbare, også til Folketinget. Almindelig politisk aktivitet kræver adgang til undervisning i dansk sprog og samfundsforhold, nyhedsformidling på eget sprog, tolkning m.m.

- Familiesammenføringsreglerne skal gælde alle nære familiemedlemmer uanset alder og økonomiske forhold.

- Ligestilling kræver retten til eget sprog og kultur, og for børnene og u-uddannede voksne er modersmålsundervisning en forudsætning for at lære dansk

som andet sprog. Sprogundervisning skal være et lovsikret og gratis tilbud til alle voksne indvandrere - på samme måde som til flygtninge.

- Tilstrækkelige ressourcer skal bevilges folkeskolen, for at børnene kan modtages og undervises i deres modersmål og i dansk. Det kræver f.eks. tosprogede lærere, bøger og undervisningsmateriale og hjælpelærere. I den forbindelse skal samfundet ikke medvirke til at undertrykke mindretal blandt flygtninge og indvandrere. F.eks. skal vi ikke kun tilbyde kurser at lære tyrkisk som deres modersmål.

- To-kulturelle daginstitutioner

ner og fripladser skal oprettes, der kan dække behovet.

- Der skal også være et alternativt tilbud om to-kulturelle pædagogiske legestuer i tilknytning til dansk-undervisning for indvandrerkvindene. Undervisning skal tilrettelægges efter indvandrerkvindernes behov.

- Mere to-sproget og to-kulturelt personale skal uddannes til stillinger inden for undervisnings-, social- og sundhedssektoren.

Det tidligere omtalte sociale arbejdsmarked skal også gælde for flygtninge og indvandrere, som udgør en øget ressource til det danske samfund. Mange har uddannelser og erfaringer, der kan bruges produktivt, hvis kvalifikationer bliver anerkendt.

- I den udstrækning det er nødvendigt, skal egnede efteruddannelser oprettes, så flygt-

ninge og indvandreres kvalifikationer kan tilpasses danske forhold.

Boligproblemer

Enhedslisten - de rød-grønne benægter ikke at der er problemer i nogle boligbyggerier. Men disse problemer skal ikke løses med diskriminerende kvoteordninger o.l.

Der skal først og fremmest gøres en indsats overfor de bagvedliggende, sociale problemer: Ved at skabe arbejde og uddannelsespladser til alle, og indtil da ved at standse de utallige angreb på arbejdsløse og bistandsklienters levevilkår. Dernæst ved at tilføre særlige ressourcer til de ramte områder: til flerkulturelle projekter, ungdomsklubber og fritidsaktiviteter, legepladser med personale, ansættelse af to-sprogede medarbejdere i bolig-

områderne, gratis tolkebistand til beboerforeninger o.s.v.

Endelig skal der føres en anden boligpolitik. Den nuværende gør det frie boligvalg til en illusion for såvel danskere som indvandrere og flygtninge: Mere socialt boligbyggeri i attraktive miljøer - også i Søllerød!; en central boliganvisning i lokalområderne til såvel det sociale som det private udlejningsbyggeri, med et retfærdigt og gennemskueligt kø-system; byfornyelse på beboernes betingelser så den ikke betyder deportation af de fattigste.

Enhedslisten - de rød-grønne mener ikke, at indvandrere og flygtninge skal spredes så meget som muligt. For mange indvandrere og flygtninge er det tværtimod vigtigt at have afsæt i et netværk for at integrationen i det danske samfund skal blive vel-

lykket. Uanset etnisk baggrund skal alle have samme ret til at bestemme, hvor de vil bo.

Kampen mod racisme

Kampen mod enhver form for racisme og diskrimination er ikke kun vigtig af moralske grunde. Racismen betyder, at undertrykte grupper i samfundet vender skytset den forkerte vej: mod dem, der er endnu svagere end dem selv, istedet for mod uretfærdighederne i samfundet.

Derfor er det et vigtigt element i kampen mod racismen i praksis at opstille alternativet til splittelsen: En solidarisk kamp for boliger, uddannelse og arbejde til alle - danskere såvel som indvandrere og flygtninge.

Den stigende racisme skal mødes med aktiv modstand og opbygning af en bred, antiracistisk bevægelse. Overalt, på arbejdspladser, uddannelsessteder og i boligkvarterer, er der behov for en mobilisering mod den organiserede racisme og det øgede fremmedhad. Også stat og kommuner skal støtte en offensiv indsats mod racisme - og fremme dialog, kulturel forståelse og gensidig berigelse mellem danskere og de mange grupper af indvandrere og flygtninge.

4.6 UDDANNELSE TIL ALLE

Uddannelse skal være en ret og en reel mulighed for alle. Det er nødvendigt at satse på et højt uddannelsesniveau og denne opgave skal fortsat være en samfundsopgave. Der må tages et opgør med den længe førte nedskæringspolitik.

Den omsiggribende brugerbetaling på uddannelserne må straks afskaffes, det gælder alle former for gebyrer, deposita, kopifgifter, egenbetaling af transport og betaling for undervis-

ningsmidler. Det bør være muligt at låne alle nødvendige undervisningsmidler.

Uddannelsessystemet skal ikke være en maskine for social sortering eller politisk disciplinering. Der må derfor ske en total ændring af det nuværende konkurrenceprægede uddannelsessystem, en ændring der afskaffer kar-rakterer, eksamen og det nuværende stive mødepligtbegreb. Undervisningen må bygge på lyst fremfor tvang, indflydelse fremfor ensretning, sammenhold fremfor egoisme - mere tillid, mindre kontrol.

Det midlertidige fald i børnetallet og kommunernes dårlige økonomi bruges til at skære voldsomt ned på folkeskolen i disse år. Konsekvenserne er færre lærere, flere elever pr. klasse, forringede undervisningsmidler, færre tilbud til de svage og støttekrævende elever og dermed dårligere undervisning og flere „tabere“.

Vi vil forsvare grundtanken i folkeskolen om at alle skal have lige mulighed for kvalificeret undervisning uanset geografisk og social placering. Vi er imod brugerbetaling og sponsorstøtte fra erhvervslivet, som vil komme til at afgøre indhold og kvalitet i undervisningen.

Den store boglighed i folkeskolen og den ofte strengt fagdelte undervisning gør indlæringen vanskelig for mange. I stedet må der sættes mere projektorienteret og tværfaglig undervisning, der i høj grad tager udgangspunkt i elevernes hverdag.

Folkeskolen må have tilført de nødvendige ressourcer, blandt andet til bedre muligheder for to-lærersystem og en sikring af det nødvendige timetal.

Forældre og elever sikres indflydelse på undervisningen. Skolerne skal lokalt ledes af et sam-

arbejde mellem personale, elever, forældre og brugergrupper.

Der må sikres fri adgang til alle ungdomsuddannelserne. HF skal bevares som alternativ til gymnasiet.

Inden for lærlingeuddannelserne skal alle modtage løn fra man starter på teknisk skole. Lønnen til lærlingene som starter med et basisår betales af arbejdsgiverne. Der skal være sikret praktikpladser efter basisåret. Lærlingene skal sikres repræsentation i skolernes bestyrelser både gennem lærlingeråd og lærlingforeninger. Lærlinge og ansatte skal være i flertal i bestyrelserne.

Undervisningen på gymnasiet skal gøres mere projektorienteret, med en større sammenhæng mellem fagene og mellem teori og praksis. Det kræver et opgør med den nuværende individualistiske struktur. Gymnasiernes ledelser skal også have flertal af elever og ansatte.

HG forstærkes, så de færdiguddannede HG'ere har fortrinsret ved ansættelse i lære- og praktikpladser. Manglen på lære- og praktikpladser i øvrigt afhjælpes ved lovgivning om oprettelse af flere pladser i både den offentlige og den private sektor. HH gøres mere humanistisk orienteret, så den samfundsopfattelse, der opbygges i løbet af uddannelsesforløbet, ikke alene bygger på økonomiske betragtninger.

Voksenuddannelsescentrene med almen voksenuddannelse og enkeltfags-HF skal styrkes og fastholdes som selvstændige uddannelsesinstitutioner.

Adgangsbegrænsningen til de videregående uddannelser skal væk, og alle skal sikres mulighed for at tage den uddannelse, man ønsker. Uddannelses- og erhvervsvejledningen skal styrkes.

De studerende, lærerne og de øvrige ansatte skal i fællesskab styre de videregående uddannelser. De studerende skal have reel indflydelse på undervisningen.

På kort sigt skal SU gøres uafhængig af forældreindtægten og hæves kraftigt. På længere sigt skal man kunne modtage en egentlig uddannelsesløn som sikrer at man kan studere uden at optage lån eller have erhvervsarbejde.

4.7 KULTUR

Kultur er ikke kun teater, sport, musik osv. men også vores daglige arbejde, skole, fritid og familieliv og hvordan dette kædes sammen.

Ikke mindst i lyset af unionsudviklingen er det vigtigt at holde fast i, at national kultur og national selvstændighed hænger sammen.

Vi befinder os i en periode med opløsning i familier, kulturer, traditioner, i en periode med ustabile jobs og uddannelsesforløb.

Den opbrudsstemning vi befinder os i gør det svært at være menneske. Fakta er at mange børn lever i en usikker hverdag. En familie kan kun skabe energiske og ansvarlige mennesker, hvis der er opbakning fra det omkringliggende samfund. Denne opbakning foregår ikke mindst gennem kulturlivet.

Selvom verdenssituationen kan virke kaotisk/uoverskuelig, kan vi gennem kulturarbejde være med til at skabe sammenhæng og nye veje/løsninger. Lige nu lever der en masse aktiviteter isoleret og vi går glip af de erfaringer vi kunne give hinanden. F.eks. kunne medborgerhuse, biblioteker og skoler gå mere direkte ind i en formidling

og samling af folks behov og ideer, og gøre dem brugbare i rette sammenhænge. Dette gælder både for danske og fremmede kulturer. De rød-grønne mener:

- at kulturtilbudene skal være der, hvor man bor.

- at der skal være sammenhæng mellem fritid og arbejde/skole.

- at læge/sundhedsvæsen skal tættere på handlingssteder, så som sport - madlavning - hjem - fritid - arbejde.

- at tomme områder midlertidigt benyttes til folkelige aktiviteter.

- at der udvikles brugerstyrede aktivitetshuse.

Der må stilles statslige udviklingsmidler til rådighed for disse og andre folkelige kulturaktiviteter.

Det skal være gratis at låne bøger, musik og andre kulturformidlingsmaterialer på bibliotekerne. Det skal være gratis at benytte statens museer.

Både Danmarks Radio samt de ikke-reklamefinansierede lokal-TV og -radiostationer skal sikres i mediebildet og have et økonomisk fundament, således at disse mediers demokratiske funktion ikke kan anfægtes af kommercielle interesser.

Dansk TV forpligtes til at tage deres alsidighedskrav alvorligt på den måde, at de skal bringe en mere jævn fordeling af film og udsendelser fra østlande, Vesten, Asien, Afrika osv.

Der skal afsættes øgede bevilninger til professionel kunstnerisk aktivitet så som udsmykning, oplæsningsaftener, koncerter m.v. Enhedslisten går imod den stigende tendens til privat sponsorering. Vi støtter endelig at de professionelle kunstneres løn- og arbejdsvilkår forbedres.

4.8 KVINDE- OG KØNSPOLITIK

Enhedslisten - de rød grønne arbejder for kønnenes fælles frigørelse. Vi ønsker et samfund, hvor mænd og kvinder deler det nødvendige arbejde. Vi ønsker et samfund hvor alle har tid og energi til at deltage i samfundets beslutningsprocesser, hvor forbruget er baseret på en fornuftig økologisk produktion, hvor der er tid til at være sammen med familien og venner, hvordan enkelte har overskud til at dyrke sine interesser o.s.v. For at nå disse mål, er ligestilling ikke nok. Det er kun et lille skridt på vejen. I dagens Danmark er den formelle ligestilling mellem kvinder og mænd en realitet på langt de fleste områder, men alligevel er kvindernes stilling på arbejdsmarkedet - som helhed - blevet forringet og marginaliseret gennem firserne samtidig med at misforholdet mellem kvindernes deltagelse på arbejdsmarkedet og deres andel i beslutningsprocesserne bliver stadig mere iøjenfaldende. Hvorfor? Kvindernes udsatte position i krisetider har sammenhæng med kvindernes traditionelle arbejdsområder: husholdning og omsorg for gamle, syge og den opvoksende generation.

Den patriarkalske arbejdsdeling mellem kønnene, hvor kvindernes arbejde var en livsnødvendig og uadskillelig del af produktionen, er under kapitalismen blevet en slags hjælpefunktion for det egentlige, nemlig produktion af såkaldt nødvendige varer, d.v.s. varer der kan tjenes penge på. I det kapitalistiske samfund har kvindearbejdet derfor lavere status end mandearbejde. Et forhold, der yderligere skærpes af mændenes kamp for at bevare privilegier

både på arbejdspladserne og i hjemmet. Fattige kvinder har altid måttet arbejde for andre, men selvom det i dag er blevet normen, at alle kvinder har lønarbejde, har det ikke ændret arbejdsgivernes interesse i at bruge kvinderne som billig arbejdskraft. For kapitalismen har kvindernes indtog på arbejdsmarkedet betydet stigende omsætning og profit. For kvinderne selv har lønarbejdet på den ene side virket frigørende, fordi de er blevet mere økonomisk uafhængige. På den anden side har dobbeltarbejdet på grund af mænds traditionelle fravær i husarbejdet begrænset kvindernes reelle mulighed for ligestilling med mændene.

Selvom stadig flere - især yngre - mænd påtager sig deres del af arbejdet og glæderne i hjemmet, er der lang vej igen, før kvinder og mænd tager en lige

stor del af ansvaret for det reproduktive arbejde. Mange kvinder søger at løse dobbeltarbejdskonflikten med deltid eller forældreorlov. Det er forståeligt, men den type problemløsninger er med til at fastholde kvindernes marginale stilling på arbejdsmarkedet, ligesom det stiller kvinder i en vanskelig situation, hvis (når) de bliver eneforsørgere.

Forældreorloven er en god løsning under forudsætning af, at mændene bruger den i samme udstrækning som kvinderne. I stedet for at kvinder går på deltid, når de er arbejdsmæssigt presset, skal løsningen være lavere arbejdstid for både mænd og kvinder. En anden væsentlig årsag til, at kvinder og mænd har ulige muligheder i lønarbejdet er, at de befinder sig forskellige steder på arbejdsmarkedet. Selvom der ikke længere findes fag og arbejdsfunktioner, der er

fuldstændigt domineret af det ene køn, går det generelt uendelig langsomt med at nedbryde det kønsopdelte arbejdsmarked.

Kvindefag og kvindearbejde er stadig karakteriseret ved lav løn, lav status og ringe selvstændighed, samt ved højt tempo og høj arbejdsløshed. Kvinder arbejder typisk indenfor det offentlige med rengøring, omsorg, undervisning o.lign. - altså arbejdsopgaver, som kvinder tidligere udførte gratis og i privat regi. Offentlige nedskæringer rammer derfor kvinder dobbelt hårdt - både som ansatte og brugere. I industrien arbejder kvinder typisk som ikke-faglærte med tempo- og rutinearbejde.

De er ofte de første, der ryger ved teknologisk rationalisering, ligesom deres dominans i sårbare industrier som f.eks. tekstil- og beklædningsbranchen, gør dem yderligere udsatte i kriseti-

der. Der er efterhånden ved at være lige mange mænd og kvinder tilmeldt arbejdsmarkedet, men den gradvise polarisering af samfundet i et a-, og et b- og et c-hold rammer kvinder hårdere end mænd. Kvinder er overrepræsenterede blandt langtidsløse,

fortidspensionister, bistandsmodtagere og andre marginaliserede grupper. Stadig flere kvinder bliver således afhængige af forsørgelse fra en mand eller samfundet. Vi opnår ikke reel ligestilling på arbejdsmarkedet og i det øvrige samfund, før opsplitningen mellem „mandearbejde“ og „kvindearbejde“ er væk. Den forældede fagforingsstruktur er med til at fastholde kønsopdelingen på arbejdspladserne.

Enhedslisten - de rød-grønne krav om en generel nedsættelse af arbejdstiden til 30 timer, afspadsering af alt overarbejde og nej til alle begrænsninger i retten til understøttelse, er derfor også en forudsætning for de følgende kvinde- og kønspolitiske krav: Faglig og lønmæssig opvurdering af kvindefagene og kvindearbejdet som en begyndelse til at fjerne skellene.

- Lønudligning fremfor individuelle løntillæg.

- Forbedring af kvinders muligheder for efteruddannelse. Kønskvotering til poster i fagbevægelsen. - Flere, bedre og gratis daginstitutioner.

- Sikring af mænds deltagelse i barsels- og forældreorlov. Kravene er kun en beskedent start, der skal give mulighed for at vende udviklingen den rigtige vej.

EU OG KVINDERNE

Borgerlige og socialdemokratiske kvindsagskvinder ynder at fremstille EU som kvindernes forbundsfælle. De henviser glade

til EUs ligestillingsdirektiver, der på en lang række områder kræver formel ligestilling for kvinder og mænd, samt på EUs forskellige ligestillingsinitiativer, der er sat i gang for at udanne og støtte unge, arbejdsløse og andre udsatte kvindegrupper i EU-landene.

Enhedslisten - de rød-grønne nøjes dog ikke med at skue hundene på hårene. Vi skelner mellem EUs officielle ligestillingspolitik og følgerne af EU-udviklingen, som har den stik modsatte virkning. Vi erkender, at EUs direktiver kan hjælpe kvinder, især i de katolske EU-lande, til at opnå formel ligestilling, flere år før de selv ville have kunnet gennemtvunge den.

Til gengæld kan selve EU-udviklingen - set i sammenhæng med den økonomiske krise - ikke undgå at påvirke kvinders liv i negativ retning, specielt i de EU-lande, hvor kvinderne har opnået mest. Udviklingen af det indre marked medfører - som følge af kravet om den frie bevægelighed - en gradvis harmonisering af EU-landenes afgiftspolitik. Dette vil nødvendigvis medføre et stort tab for den danske statskasse, som næppe kan undgå at medføre sociale nedskæringer, som vil ramme kvinder hårdere end mænd.

Da langt flere sociale udgifter i de øvrige EU-lande er privatiserede, f.eks. børneinstitutionsområdet og ældreområdet, vil dette nu også være med til at skabe en udvikling i samme retning her i landet.

En udvikling af EU med en monetarisk politik som det centrale vil naturligvis kun skærpe disse udviklingstendenser.

ØMUens krav om en stram penge- og finanspolitik vil iøvrigt også blokere for de sydeuropæiske og irske kvinders for-

benninger om større ligestilling og frigørelse.

Derfor er kampen mod EU også kvindekamp.

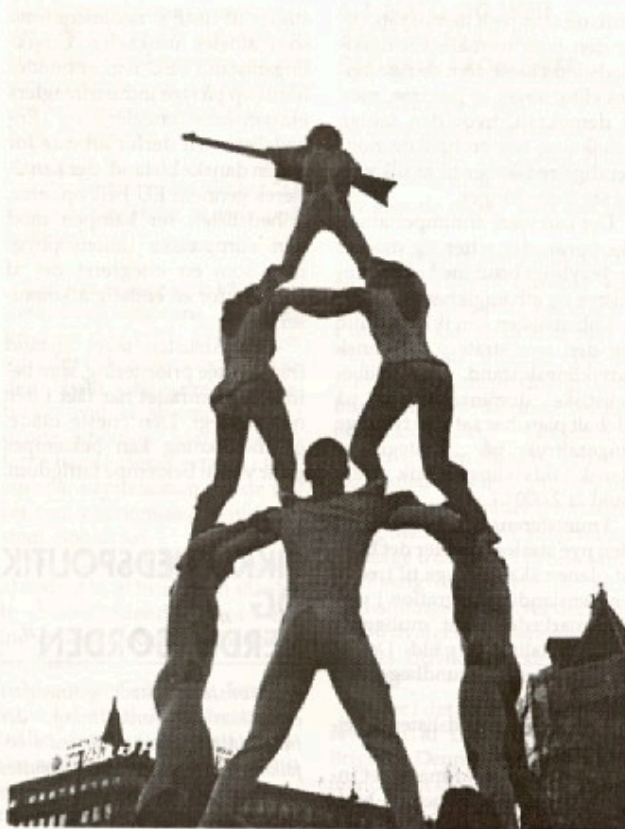
5.0 STYRK DEN INTERNATIONALE SOLIDARITET

Den liberalistiske bølge, der fejrer over verden skaber en uhyggelig social udstødning - og er kraftigt medvirkende til at skabe den globale ustabilitet, som de kapitalistiske stormagter svarer på med militarisme. De fattigste i den tredje verden betaler prisen for lokale elitors fejlslagte udviklingsstrategier, for verdensmarkedet ubønhørlighed og for det nye imperialistiske felttog. I Østeuropa, i Latinamerika, i Afrika og Asien presser de multinationale selskaber og deres regeringer på for at fjerne barrierer for udbytningen af arbejdskraft og naturressourcer.

Men det er ikke kun i den tredje verden, at den nye globalisering uddyber kloten mellem rig og fattig. Sulen og de sociale opløsningstendenser i f.eks. Afrika, er ikke en isoleret tragedie, men »en effekt af en global logik«, som ingen region i verden er immun overfor. Den statslige beskyttelse mod denne logik er næsten blevet fjernet af dereguleringerne af kapitalmarkederne, af dannelsen af regionale økonomiske unioner såsom Den europæiske Union, NAFTA og af GATT.

Sociale opløsningstendenser i Harlem (hvor den gennemsnitlige levealder blandt sorte mænd er lavere end i Bangladesh) eller Washington DC (med den højeste mordrate i verden) er til syvende og sidst ikke anderledes fænomener med andre årsager,

end dem man oplever i Luanda eller Monrovia: Efterhånden som den globale kapitalismes logik folder sig ud, vil der opstå flere Harlems og Washingtons over det hele. Faktisk passer Marx' advarsel, i forordet til den første tyske udgave af Kapitalen, meget godt til os, der lever i de „højtudviklede“ kapitalistiske lande i dag: „Skulle imidlertid den (europæiske eller amerikanske) læser farisæisk trække på skuldrene af de (afrikanske folks) forhold eller optimistisk berolige sig med, at det da langt fra står så dårligt til i (Europa eller USA), så må jeg tilråbe ham:

De te fabula narratur! (Historien handler om dig!)

(Fra „Confronting the African Tragedy“ af Colin Leys i New Left Review nr.204, 1994).

5.1 GATT

Den nye GATT-aftale skal ses som en del af storkapitalens offensiv. Det var først og fremmest de multinationale selskaber, der havde brug for en GATT-aftale. Takket være de kapitalistiske stormagters regeringer, er deres interesser blevet varetaget effektivt.

Aftalen tvinger en række fattige lande til liberaliseringer, der

kun kan forstærke polariseringen og uligheden. De få fordele, såsom ophævelse af multifiber-aftalen, som aftalen indeholder for en række nyindustrialiserede lande (f.eks. Brasilien, Indien), er omvendt højest hypotetiske. Historien om EU og bananerne, viser, at de kapitalistiske stormagter forbeholder sig retten til at blæse på GATT, når det er oportunt.

Enhedslisten siger nej til GATT-aftalen og vil i stedet arbejde for at forbedre mulighederne for perspektivrige regionale samarbejdsaftaler, der kan sikre den tredje verden den nødvendige beskyttelse mod verdensmarkedet.

Enhedslisten betragter grundlæggende den nye verdenshandelsorganisation, WTO (World Trade Organisation) som en udemokratisk organisation, der bør erstattes af en anden, mere regionalt funderet måde at regulere handel på.

WTO er et af flere instrumenter, som de multinationale selskaber kan bruge til at styre verdenshandlen til egen fordel. Tendensen er en nedbrydning af den tredje verdens beskyttede hjemmemarkeder uden tilsvarende åbninger i den rige verden.

Enhedslisten vil arbejde for at vende tendensen. Mindre industrialiserede lande skal både have retten til at beskytte sin egen produktion mod udkonkurrering og retten til adgang til de højtindustrialiserede landes markeder.

5.2 IMF (DEN INTERNATIONALE VALUTFOND) OG VERDENSBANKEN

Det andet og vigtigste instrument til at påtvinge den tredje verden integration i verdensmarkedet er gælden. IMF og

Verdensbanken fik i firserne en sand renaissance og sætter i dag den politiske dagsorden i størstedelen af den tredje verden. Deres dagsorden er en ureguleret kapitalisme uden udviklingsperspektiver, der sætter hele samfund ind i opløsningsprocesser og uddyber kløften mellem rig og fattig.

Gælden bruges som politisk tvangsinstrument ved at især IMF tilbyder lettelser og forbedrede afbetalingsordninger i takt med at deres liberalistiske programmer gennemføres. Enhedslisten vil arbejde for det omvendte: At gælden helt skal slettes for lande, der sætter fattigdomsbekæmpelsen i højsædet ved at bryde med neoliberalismen. Desuden mener Enhedslisten, at IMF og Verdensbanken bør afvikles.

5.3 UDVIKLINGSBISTAND

Enhedslisten betragter det som en politisk og moralsk pligt at bidrage til at forbedre og forøge den danske udviklingsbistand. Men udviklingsbistand er ikke løsningen på den tredje verdens problemer. Ikke bare fordi de rige landes protektionisme og afdragene på gælden koster den tredje verden mere end det dobbelte af den samlede udviklingsbistand. Men først og fremmest fordi bekæmpelsen af fattigdom er et politisk problem, der skal løses af sociale og politiske bevægelser. De bevægelser findes overalt, og det er dem Enhedslisten vil støtte bistandspolitisk såvel som i bred udenrigspolitisk sammenhæng.

Deres dagsorden er et brud med den neoliberalistiske epoke. Et brud, der omfatter tilkæmpelsen af beskyttelse mod verdensmarkedet og mod udenlandske selskabers og regeringers rov-

drift, og af et reelt demokrati. Ikke den type formalistisk figenbladsdemokrati, som de rige landes eliter søger at fremme, men et demokrati, hvor den fattige befolkning har erobret de nødvendige redskaber til at tilkæmpe sig forbedringer.

Det kan være antiimperialistiske oprør, der retter sig mod et endegyldigt brud med al kolonialisme og afhængighed.

Enhedslisten kan ikke tilslutte sig den nye strategi for dansk udviklingsbistand. Den nyliberalistiske dominansbølge på globalt plan, har sat sine tydelige fingeraftryk på „Strategi for dansk udviklingspolitik frem mod år 2.000“.

I ministerens begrundelser for den nye strategi hedder det bl.a., at planen skal bidrage til tredje verdenslandes integration i verdensmarkedet samt muliggøre tilbagebetaling af gæld. Det er Enhedslisten grundlæggende uenig i.

I stedet vil Enhedslisten arbejde for:

- at elementet af maskeret industristøtte helt fjernes fra budgettet,

- at midlerne, der skal overføres til IMF og Verdensbankens programmer i stedet anvendes som betingelsesløs støtte til regeringer, der ønsker at bekæmpe fattigdom og underudvikling og derfor er raget uklar med de internationale finansinstitutioner,

- at forøge mængden af midler, der går til sociale bevægelser, der søger at opbygge en styrke i den fattige befolkning til at gøre sig politisk gældende.

Udviklingsbistand skaber ofte nye afhængighedsmønstre uanset om dette er tilsigtet eller ej. Derfor lægger Enhedslisten vægt på ubetinget finansiel støtte.

- Enhedslisten opfatter EU's

støtte til IMF's neoliberalisme som aldeles urokkelig. Udviklingsbistand i EU-regi er bundet hårdt op på rige industrimagters ekspansionsstrategier, og Enhedslisten vil derfor arbejde for at den danske bistand, der kanaliseres gennem EU helt ophører. Enhedslisten ser kampen mod den europæiske unionsopbygning som en integreret del af kampen for en endelig afkolonisering.

- Enhedslisten tager afstand fra den høje prioritering, som befolkningsområdet har fået i den nye strategi. Den eneste måde, overbefolkning kan bekæmpes på er ved at bekæmpe fattigdom.

6.0 SIKKERHEDSPOLITIK OG „NY VERDENSORDEN“

„Ministeren havde gennemført en sikkerhedsforanstaltning, der fremkaldte megen usikkerhed i befolkningen, fordi den kunne opfattes som en trussel mod fjenden. Fjenden iværksatte en lignende sikkerhedsforanstaltning, der gjorde befolkningen endnu mere utryk. De mest utrykke i begge lande gik i hver deres demonstrationstog, men alle med plakater hvorpå der stod: 'Væk med sikkerhedsforanstaltningen. Da de således gik i samme ærinde, blev de begge anklaget for at gå fjendens ærinde og der blev truffet sikkerhedsforanstaltninger imod dem. Det vakte nogen indignation i begge lande, og de mest indignerede gik i demonstrationstog med skilte hvorpå der stod: 'Vi kræver demonstranterne sat i frihed. Demonstranterne blev derfor sat i fængsel, hvad der vakte nogen uro i befolkningen. Men i begge lande talte førsteministrene beroligende til folket: 'Vi tvivler ikke på demonstranternes gode vilje, sag-

de de begge på hvert sit sprog, men den gode vilje er ikke nok, hvis den onde vilje behersker verden. Vi, som selv hersker over en lille del af verden, må desværre holde os til de ubehagelige realiteter..“

Villy Sørensen i sin lille bog "De mange og De enkelte, og andre småhistorier".

Der var mange som håbede at med Sovjetunionens sammenbrud og den kolde krigs ophør ville der blæse nye vinde på kloden. Hvad ville være mere naturligt end at skrotte NATO i denne situation. Markedskræfterne havde fået overtaget i Østeuropa, kapitalismen havde sejret som økonomisk/politisk system globalt set.

Nu måtte det da være muligt at nedruste, at bruge den såkaldte »fredsdividende« til at sætte ind overfor klodens uligheder og konflikter.

Men efter Golfkrigen, konflikterne i det tidl. Jugoslavien, Somalia, den sociale og økonomiske nedtur i Østeuropa, den stigende ødelæggelse af det sociale miljø, udplyndringen af naturen kombineret med den fortsatte jagt på kapitalistisk vækst, er det oplagt, at sådan tænker den vestlige verden ikke.

I en situation hvor det alvorligste sikkerhedsproblem er af økonomisk og social karakter, fastholder Vesteuropa og USA den ulige fordeling af verdens goder, fastholder det ulige handelsforhold mellem Vesten og de fattigste lande i den 3. Verden.

Som u-landsforskeren Mahbub ul Haq siger: Hvad er der blevet af de 935 milliarder dollars som er sparet på militærbudgetterne verden over siden 1987?

Hvor er den såkaldte »fredsdividende« blev af?

6.1 NATO OG WEU - VESTENS SVAR PÅ GLOBALE PROBLEMER

Vesteuropa's og USA's svar på disse problemer har været at omstrukturere NATO og WEU, så de svarer til de nye udfordringer som de regner med kan opstå.

"På længere sigt vil den største udfordring til Europas sikkerhed formodentlig komme fra i første række de dele af den 3. Verden, som grænser op til Europa. Våbenspredning, islamisk fundamentalisme, befolkningsekspllosion, fattigdomskløften mellem Nord og Syd, det heraf afledte emigrationspres fra Europas nærømråder (Nordafrika og Mellemøsten), samt miljø-mæssige trusler vil i denne sammenhæng være centrale problemstillinger" - skriver det danske Udvalget vedrørende Forsvarets Udvikling i sin rapport fra 1992.

Det er i det lys man skal se oprettelsen af Den internationale Brigade. Denne styrke på 4.500 mand, som skal være oprettet senest i 1996, skal kunne sættes ind på foranledning af FN og NATO, og, hvis vi senere melder os ind i WEU, så også i denne sammenhæng.

Fremover vil der ske en omlægning af den vestlige verdens forsvarsstyrker og beredskab. Nu er atomstrategien overfor NATO og Warszawapagten ikke længere aktuel, og der er heller ikke længere brug for de enorme hærstyrker til opgøret med kommunismen.

Nu er der brug for mindre, mobile men højteknologisk udrustede styrker som hurtigt kan sættes ind i de områder i den 3. Verden og Europas periferi som er af strategisk betydning for Vesteuropa og USA.

WEU - Vestunionen - er tænkt som EU's militære dimension. Ligesom EU bruger sin økonomiske og politiske magt til at få sin vilje overfor omverdenen, er det meningen WEU skal bruges som det militære instrument.

De modsætninger som eksisterede mellem EU og USA og indenfor EU-landene om prioriteringen af WEU og NATO, er nu blevet løst med det samarbejde som blev vedtaget i begyndelsen af 1994 mellem de to militære organisationer.

WEU opfattes nu som den europæiske søjle indenfor NATO. Der lægges op til at det er et politisk spørgsmål om hvilke styrker og hvilken del af den vestlige alliance som skal sættes ind i det konkrete tilfælde.

Samtidig lægger både NATO og WEU op til at deres styrker kan bruges af FN.

6.2 RUSLAND, ØSTEUROPA OG NATO

I stedet for at nedlægge NATO og sammen med de østeuropæiske lande begynde forfra og udvikle en fælles sikkerhedspolitik for alle europæiske lande, prøver NATO at presse de østeuropæiske lande ind i nogle politiske, økonomiske og militære samarbejdsformer, hvor præmisserne er lagt af Vesten.

Enhedslisten er af den opfattelse at Vesten er ved at forspilde en historisk chance for at udvikle en fælles sikkerhedspolitik som ikke hviler på en magtbloks dominans over andre lande.

Den vestlige verden greb aldrig for alvor den chance som tidl. præsident Gorbatjov kom med for en omfattende afrustning og afspænding samt opløsningen af det gamle Warszawapagt-system domineret af Sovjetunionen. Den vestlige verden

var primært interesseret i i en demontering af de østlige systemer og Sovjetunionens dominans over Østeuropa, for derved at arbejde på en genoprettelse af et politisk-økonomisk system i Østeuropa som kunne integreres i det globale kapitalistiske verdensmarked.

Den accepterende politik som først en præsident Gorbatsjov og nu en præsident Jeltsin fører overfor Vesten kan i sidste ende føre til en ny form for kold krig, da Vesten udnytter den ændrede magtbalance til at påtvinge både Østeuropa og Rusland NATO's præmisser.

I forhold til de østeuropæiske lande og Rusland har holdningen været at de kunne få lov til at tilslutte sig »Partnerskab for Fred«. Diskussionen indenfor NATO har gået på hvordan man kunne lave en aftale med de østeuropæiske lande og samtidig få Rusland med i en orden, uden at NATO gav indrømmelser af strategisk karakter. Det er lykkedes. Rusland og de østeuropæiske lande har nu skrevet under. Rusland har fået tilsagn om konsultation i vigtige spørgsmål som vedrører Rusland og de østeuropæiske lande har via medlemskabet fået en vis politisk opbakning i forhold til deres frygt for at blive domineret af Rusland.

Danmark har under en socialdemokratisk-ledet regering været i offensiven overfor Rusland/Østeuropa. Specielt i forhold til det baltiske område. Forsvarsminister Hans Hækkerup har direkte udtalt at hvis der forbliver russiske soldater i nogen af de baltiske lande er det ensbetydende med en ny kold krig!

Enhedslisten støtter selvfølgelig baltisk selvstændighed, men der er et spring fra dette, og så køre det baltiske område ind i

NATO-sammenhængen uafhængigt af overordnede sikkerhedspolitiske løsninger som tager hensyn til Rusland og som afhænger af en sikring af det russiske mindretals demokratiske rettigheder i de baltiske lande.

Desuden har Hans Hækkerup udtalt at hvis Ukraine - med landets atomvåben in mente - bliver afhængig af Rusland "vil det ændre hele ligningen i Europa".

Disse udtalelser sammen med den offensive måde som samme socialdemokratiske forsvarsminister har brugt konflikten i det tidl. Jugoslavien til at lancere en langt mere offensiv dansk forsvars- og militærpolitik er en klar socialdemokratisk ændring af den socialdemokratiske sikkerhedspolitiske opfattelse.

Ikke sært at den amerikanske ambassadør i Danmark har rost Danmark for dets offensive politik i forhold til det baltiske område.

De østeuropæiske lande som har søgt om medlemskab af NATO - men i første omgang fået »Partnerskab for fred« - vil på længere sigt være tvunget til en modernisering af deres militære styrker, ellers har de ikke en chance for at kunne tilsluttes NATO's militære struktur.

Dermed sættes der en ny om- og oprustning igang som Enhedslisten på det stærkeste advarer imod. At der på sigt skal oprustes for at kunne blive medlem af en forsvarspagt, NATO, som ikke længere har nogen østeuropæisk fjende at forsvare sig imod, nærmer sig det absurde og viser tydeligt manglen på politisk og militær nytænkning i Vesten.

Den frygt som de østeuropæiske lande har overfor Rusland som stormagt i området skal ikke løses ved en tilknytning til NATO. Rusland vil uundgåeligt

opfatte dette som NATO's inddæmning af Rusland, og dermed har vi så en ny kold krig igang.

I stedet vil Enhedslisten pege på en styrkelse af og udvikling af CSCE som et bedre svar på de sikkerhedsproblemer som de europæiske lande har.

Enhedslisten mener den bedste sikkerhedspolitik består i afspænding, nedrustning, demokrati, konfliktforebyggelse og økonomisk og social udvikling. Derfor bør de militære alliancer NATO og WEU nedlægges og pengene og de politiske ressourcer bruges til en styrkelse af det forebyggende arbejde gennem CSCE i stedet for - som det er tilfældet for øjeblikket - at underordne CSCE den militære dagsorden.

Den nuværende omlægning af de militære styrker indenfor NATO og WEU er skabt for at sikre den vestlige verdens interesser. Den militære interventions evne er rettet mod de områder og konflikter som kunne true den nuværende verdensordens ro og stabilitet.

Enhedslisten mener dette er en kortsigtet vestlige politik, som ikke løser op for de globale økonomiske og sociale problemer som skaber den globale usikkerhed.

Dermed ender NATO og WEU med - endnu engang - at blive den kapitalistiske verdens selvopfyldende svar på regionale og nationale konflikter og deres militære undertrykkelse.

6.3 NY DANSK SIKKERHEDSPOLITIK

På denne baggrund ønsker Enhedslisten en ny dansk sikkerheds- og forsvarspolitik. De nuværende folketingspartier vil forhandle nyt forsvarsforlig og

støtter Den danske Brigade. Enhedslisten vender sig mod denne tro på militære midler. Idag bør sikkerhedspolitik først og fremmest være et spørgsmål om handels- og bistandspolitik. Vores sikkerhed i fremtiden afhænger af, om vi her og nu vil hjælpe Østeuropa og Afrika med at løse deres problemer. Ellers bliver det også vores problemer, og så vil militære midler ikke hjælpe! Derfor må vi nedruste og f.eks. bruge militær-pengene til at op-

byge en ny miljøvenlig energiforsyning i Østeuropa, så de farlige atomkraftværker kan nedlægges.

SF stemte sidste år for oprettelsen af den internationale danske brigade, der er en del af NATO's Hurtige Reaktionsstyrker, dvs. selve kernen i NATOs offensive militære apparat. Og SF udsendte i foråret signaler om, at partiet er rede til at gå med i et forsvarsforlig uden at stille ufravigelige krav om nedrustning.

Enhedslisten vil istedet stille en række klare nedrustningsforslag:

1) I 1996 skal EU-landene igen forhandle om traktat-ændringer. Her vil en række lande presse på for at videreudvikle Unionens sikkerhedspolitik og skabe en EU-hær.

Frankrig, Tyskland, Belgien og Spanien har allerede opstillet et "Eurokorps", som er forløberen for EU-hæren. Enhedslisten vil forsøge at skabe et folketingsflertal imod dansk deltagelse - og mod en ny Unionstraktat som helhed. Vi vil opfordre Socialdemokratiet, SF og de radikale til at opsigte det såkaldte nationale kompromis og istedet gå sammen med unionsmodstanderne. Hvis der alligevel gennemføres en ny traktat vil vi under alle omstændigheder kræve, at den sendes til folkeafstemning her i Danmark.

2) Vi vil foreslå, at Danmark træder helt ud af Vestunionen (WEU), hvor Danmark idag deltager som observatør. Denne vesteuropæiske militær-organisation er idag EU's "militære arm" og har også et tæt samarbejde med NATO.

3) Enhedslisten mener, at NATO burde være nedlagt sammen med Warszawapagten. Vi ønsker Danmark ud af NATO. Som et første skridt vil vi foreslå, at alle danske militærenheder trækkes ud af NATO's Hurtige Reaktionsstyrker. Og vi vil foreslå, at NATO, EU og WEU ikke fremover må deltage i FN-aktioner. FN er i alt for høj grad blevet et redskab for de vestlige stormagter og mister dermed sin globale troværdighed.

4) Istedet for et nyt forsvarsforlig med Socialdemokratiet og de borgerlige vil Enhedslisten arbejde for at skabe flertal i folke-

tinget for følgende konkrete nedrustningsskridt:

a) Øjeblikkelig stop for våbenanskaffelser og indkøb af nye våbensystemer (f. eks nye kampfly, nye tanks osv.). Disse penge overføres til fredelige formål (international bistand mv.).

b) Nedsikringer i det eksisterende militær.

c) Stop for dansk deltagelse i NATO's militærplanlægning, øvelser mv.

d) Politisk kontrol med og omfattende nedsikringer i de hemmelige efterretningstjenester.

7.0 NEJ TIL EURO-PÆISK UNION - JA TIL SAMARBEJDE

Enhedslisten - de rød-grønne

er modstandere af EU og Danmark's fortsatte integrering i unionen.

EU's økonomiske formål er vækst gennem at fjerne hindringerne for kapitalens, varernes og arbejdskraftens frie bevægelighed. Det blev senest bekræftet i kommissionens hvidbog, som sætter vækst, konkurrence og beskæftigelse - i nævnte rækkefølge - i højsædet. Miljøet er helt underprioriteret. Samtidig har Maastricht-traktaten fastlagt prisstabilitet som det overordnede hensyn for EU's kommende centralbank.

Politisk ønsker EU at blive en ny europæisk stormagt, der kan konkurrere med andre stormagter og sætte sine interesser igennem såvel i Europa som på verdensplan. Til dette formål ønsker man at EU skal have større magt på bekostning af de enkelte medlemslande og integrere

Vestunionen (WEU) som unionens militære arm.

Denne politik vil uværgeligt føre til øget arbejdsløshed, fordi de enkelte landes økonomier og samfundsforhold er alt for forskellige til, at man kan føre den samme politik. Et forhold som forværres yderligere når prisstabilitet eller inflationsbekæmpelse er hovedmålsætningen i finanspolitikken. Den vil føre til øget individualisering i stedet for solidaritet, fordi folk tvinges til at konkurrere på lav løn for at sikre sig arbejde. Og den vil føre til centralisering af magten og mindske de små landes indflydelse. Hermed skaber man grobund for voksende utilfredshed og konflikter.

Vi vil en politik, hvor det er de menneskelige behov og hensynet til naturen, der er udgangspunktet. For os er kampen mod arbejdsløsheden og for en økolo-

gisk bæredygtig udvikling de centrale elementer i en økonomisk politik.

Vi går ind for at udvide demokratiet, så folk får mere direkte indflydelse på deres egen hverdag. Og vi er modstandere af stormagters - eller unioners - imperialistiske eventyr, hvor man søger at påtvinge andre lande sine interesser. Disse målsætninger er i direkte modstrid med hele EU's virke. Derfor tror vi ikke på EU kan demokratiseres.

SF's påstand om, at der med Edinburgh-afgørelsen var skabt „et helt andet Europa“ har vist sig at være den illusion, de Rød-Grønne hele tiden har sagt det var. Således sætter regeringen en ære i at overholde ØMU'ens 2. fase, der er forberedelsen til den 3. - den fælles mønt. Den har støttet forslaget om at gøre WEU til NATO's europæiske søjle, så det vil være „naturligt“ at Danmark bliver medlem af WEU efter EU-regerings-konferencen i 1996, hvor WEU's status som EU's militære arm bekræftes. Og regeringen forbereder Danmark's optagelse i Schengen, det overstatslige politisamarbejde, der tillader andre landes politistyrker at forfølge og anholde folk på dansk grund efter eget forgodtbefindende. På bare 11/2 år er det lykkedes skiftende regeringer at undergrave de forbehold, som det ovenikøbet først efter to afstemninger lykkedes at få et lille flertal af danskere til at stemme ja til. Unionsprocessen er i gang og Danmark deltager fuldt ud heri.

Resultatet af EU-parlamentsvalget i juni var glædeligt. Dels fordi de mest unionsivrige partier, CD og Venstre, samlet mandatmæssigt gik tilbage, men især fordi unionsmodstanderne fik en betydelig øget vælgeropbak-

ning, selvom den ikke gav sig udtryk i flere mandater.

Valget viste tillige at Socialdemokratiet's taktik med ikke at ville forholde sig til unionsudviklingen er en blindgyde.

Folk ønsker en klar forholden sig til unionsudviklingen og folk ønsker et klart svar fra politikerne inden regeringskonferencen i 1996. Med stor sandsynlighed bliver det det nyvalgte Folketing, som skal vælge Danmark's politiske forhandlere til denne konference. Derfor er det kommende valg også et EU-valg.

I resten af EU-landene viste valget flere tendenser. Den fortsat meget lave stemmedeltagelse afslørede folks manglende engagement i sagen og manglende tiltro til, at de har en reel indflydelse på EU. I flere lande stemte folk „nationalt“. De stemte mere mod den siddende regering end for EU. Og endelig er der generelt kommet flere modstandere af EU-udviklingen ind i parlamentet.

Enhedslisten - de Rød-Grønne har en klar politik på EU og unionsudviklingen. Vi ønsker en opløsning af EU, eller en dansk løsrivelse som et skridt på vejen mod EU's opløsning og en handelsaftale istedet.

Vi ønsker et europæisk samarbejde til gavn for mennesker og miljø.

Derfor foreslår vi regionale eller europæiske samarbejdsfora som er indrettet efter de problemer, de skal løse.

Som et eksempel foreslår vi et Østersøråd til at tackle de store miljømæssige problemer i og omkring Østersøen. De kan kun løses gennem et direkte samarbejde landene imellem - ikke ved at man har en ikke særlig interesseret 3. part, som EU, til at forhandle for nogle af landene.

Vi ønsker, at det sikkerheds-

og nedrustningspolitiske samarbejde, CSCE, udbygges til det fælles europæiske sikkerhedspolitiske samarbejde - i modsætning til nu hvor EU og dermed EU-landene sylter det.

Vi ved godt, at på nogle områder er det nødvendigt med forpligtende mellemstatslige aftaler såsom omkring miljø, men betingelserne må være, at der er tale om minimumsregler, så de enkelte lande frit kan lave skrappe regler.

Udover det formelle samarbejde landene imellem, mener vi, at græsrodsarbejde på europæisk plan i meget højere grad bør støttes og opmuntres. Kun en direkte udbygning af de mellemfolkelige initiativer kan forbedre det europæiske samarbejde og forebygge de voksende tendenser til racisme.

Enhedslisten- de Rød-Grønne er en socialistisk liste. Vi er samtidig det eneste opstillingsberettigede parti, der er konsekvente unionsmodstandere.

For os er unionsmodstanden en integreret del af vores samlede politik.

8.0 RØDT OG GRØNT DEMOKRATI

Vi accepterer ikke at demokratiet forsvinder. Den igangværende udvikling med et stadig mere afmægtigt folketing og en stærkere og stærkere EU, helt uden for demokratisk kontrol er dødsensfarlig. Vi ønsker folkestyre.

Vi vil have et nyt og udvidet demokrati i samfundet:

Spærregrensen skal afskaffes til folketinget og der skal være mulighed for at lave valgforbund. Alle der har fast arbejds- og opholdstilladelse i Danmark

skal have stemmeret (dvs. efter 2 år). Danskerne der er bosiddende i andre lande og som betaler deres skat der har ikke stemmeret i Danmark.

Vi vil afskaffe hjemmeværnet og stoppe for nogle danskeres private krigslege. Hjemmeværnet er reelt en trussel mod de danske borgere til daglig i form af den vilkårlighed, hvormed de „rekrutterer“ våbenbærere og i konfliktsituationer, som håndlangere for den herskende klasse. PET og FET skal afskaffes og det skal sikres at politiet kun „løser“ opgaver, der ligger inden for almindelig straffelov.

Der skal være et øget forbrugerdemokrati, med udvidede rettigheder til forbrugerrådet. Desuden skal der oprettes et landsdækkende miljøråd, med lokale afdelinger i alle amter. Dette råd skal rumme folkevalgte og repræsentanter fra forskellige miljøbevægelser/organisationer. Miljørådet skal have tilknyttet faglig ekspertise - som de selv kan ansætte og fyre. Under miljørådet skal der også være et landsdækkende civilt beredskab - det nuværende civilforsvar m.v. kan udgøre den mandskabsmæssige grundstamme i dette civile beredskab.

Demokratiet i lokalsamfundet skal udvides. Der skal sikres mulighed for oprettelse af lokalråd i kommunerne. Som en begyndelse bør der være lokalråd for hver 10.000 indbyggere i de større byer og i hver by over 2000 indbyggere i de mindre kommuner. Kommunerne skal have en øget ansvarlighed i forhold til sikring af en miljørigtig produktion. Kommunerne skal også gå foran når det drejer sig om udvidelse af demokratiet i de lokale institutioner. Desuden skal kommunerne gå foran når det drejer sig om udvidelse af demokratiet i de

virksomheder, som kommunen støtter eller er initiativtager til.

8.1 DEMOKRATI OG SIKKERHED PÅ ARBEJDSPLADSERNE

De ansattes indflydelse på produktion og arbejdsmiljø skal styrkes.

Manglende indflydelse, hurtig nedslidning og arbejdsulykker ses i alt for ringe grad på den enkelte virksomheds regnskab. Det er de ansatte og samfundet, der betaler prisen. Dette må ændres.

Den bedste sikring af arbejdsmiljøet er miljøbevidste og agtpågivende ansatte, der har den fornødne viden, sammenhold og tryghed til at sige fra, når helbredet er truet.

Styrk arbejdsmiljøet

Det indre og ydre arbejdsmiljø trænger til en gennemgribende forbedring og arbejdsmiljøhensyn må ikke vige for produktions-hensyn. Arbejdsgiverne må under strafansvar dokumentere, at produkter og arbejdsgange ikke nedbryder arbejdernes sundhed og trivsel. Ved arbejdsmiljøskader med hel eller delvis invaliditet til følge må arbejdsgiveren - og ikke den skadelidte - pålægges bevisbyrden. Ved lovovertrædelse skal arbejdsgiveren udbetale fuld erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, samt erstatning for svie og smerte.

En effektiv kamp for forbedring af arbejdsmiljøet må bygge på arbejdernes fri aktionsret, når dårligt miljø truer liv, ære og velfærd. Sikkerhedsrepræsentanterne må udstyres med beføjelser til at stoppe farlig eller faretruende produktion. Arbejdsmiljøforskningen må udvikles, og Arbejdstilsynet udbygges og tilføres flere midler.

Der må sikres de ansatte reelle og praktiske muligheder for indsigt og indflydelse gennem minimumsregler for:

- Afholdelse af møder i arbejdstiden.

- Tid til uddannelse af tillids- og sikkerhedsrepræsentanter.

- Ressourcer til skriftlig og mundtlig dialog mellem de ansatte og deres valgte repræsentanter.

Derudover skal der lovgives således at:

- Sikkerhedsrepræsentanter får beføjelser til at stoppe faretruende produktion.

- Arbejdsnedlæggelser forårsaget af trusler imod helbredet ikke kan straffes.

- Valgte tillids- og sikkerhedsrepræsentanter ikke kan flyttes eller fyres imod de ansattes vilje.

- De ansatte sikres ret til at inddrage repræsentanter fra deres organisationer i forhandlinger, når de finder det påkrævet.

- Medarbejderrepræsentanter i selskabsbestyrelser skal have tilbagemeldelsesret til dem, der har valgt dem.

- Enhver arbejdsplads er generelt åben for personer som de ansatte har indbudt.

Derudover foreslår vi:

- Reel indsigt i investeringer, indførelse af nye produkter og ny teknologi.

- Vetoret til de ansatte overfor ændringer, der kan forringe arbejdsforhold.

Arbejdstilsynet skal styrkes. Kontrol og sanktioner skal skærpes således, at det ikke kan betale sig at lade produktionshensyn gå forud for hensynet til de ansattes trivsel og helbred.

Ansættelsestryghed

Den nuværende varslingslov skal erstattes af en ny lovgivning. Denne skal bl.a. indeholde følgende:

Ved virksomhedslukninger/-indskrænkninger skal virksomheden være forpligtet til at inddrage de lokale myndigheder og fagforeninger senest tre måneder før. For virksomheder med over 50 ansatte skal det ske senest seks måneder før. Formålet er:

a. At fremlægge regnskaber, budgetter og investeringsplaner.
b. At undersøge virksomhedens overlevelsesmuligheder.

c. At undersøge muligheder og fremskaffe tilbud til berørte ansatte.

- Ved afskedigelser, hvor begrundelsen er arbejdsmangel, skal arbejdsgiveren være forpligtet til at tilbyde gen-ansættelse, for så vidt der igen bliver arbejde indenfor et år.

Individuelle afskedigelser som følge af personlige forhold må normalt ikke foregå uden tre forudgående advarsler indenfor et år, hvoraf de sidste to skal være skriftlige.

- Tillidsrepræsentanten skal inddrages ved skriftlige advarsler og afskedigelser.

- En afskedigelse skal altid være skriftligt begrundet med angivelse af, hvilke ankenmuligheder vedkommende har.

- Bevisbyrden for individuelle og kollektive afskedigelser skal ligge hos arbejdsgiveren.

- Opsigelsesvarslene skal forbedres.

Omskoling/efteruddannelse

skal indregnes i omkostningerne ved produktionsomlægninger.

- Før afskedigelse begrundet i manglende kvalifikationer skal omplacering eller efteruddannelse af den pågældende være forsøgt.

Skaerpede økonomiske sanktioner skal indføres overfor virksomheder, der overtræder de fastlagte regler.

- Afskedigelser skal være ugyldige, hvis reglerne ikke er fulgt.

- Ved usaglige afskedigelser skal der være mulighed for erstatning med op til 48 månedslønninger.

Orlovsmuligheder

Mulighederne for orlov skal forbedres således, at de ansatte har lyst til at prøve noget nyt eller har sparet op til et sabbatår kan gøre dette uden frygt for at skulle forlade arbejdsmarkedet for evigt.

Organisationspligt og frihed for den enkelte

Lov nr. 285 af 9. juni 1982 om beskyttelse af ansatte, der ikke vil betale fagforeningskontingent skal afskaffes. Ingen gruppe af ansatte skal tvinges til at arbejde sammen med uorganiserede eller pseudoorganiserede. Den enkelte ansattes frihed overfor en arbejdsgiver eksisterer ikke uden et fagligt sammenhold.

Løn- og overenskomstforhold

Gennem EU og internationale

arbejdsgiverorganisationer søger man at indføre nye arbejdstids- og lønsystemer, en ny type EU-overenskomster. Der skal skabes løntryk på tværs af landegrænserne på baggrund af arbejdskraftens fri bevægelighed. Denne udvikling rummer en stor trussel. Arbejde i Danmark må udføres som minimum på grundlag af danske overenskomster.

Alle aftaler og overenskomster på arbejdsmarkedet må indgås på kollektivt grundlag og på basis af respekt for den frie forhandlings- og strejkeret. Også på de enkelte arbejdspladser må vi fastholde retten til kollektiv lønfastsættelse. Forsøg på at basere lønnen på individuelle kvaliteter eller gennem de såkaldte "lokal-lønspuljer" må afvises.

Klubberne på arbejdspladserne og de lokale fagforeninger er fagbevægelsens ryggrad. Demokratiet i fagbevægelsen må styrkes. Fagbevægelsen må bygge på medlemmerne og danne ramme for fællesskabet mellem de arbejdende og arbejdsløse.

Sammenkædnings- og 35%-reglen afskaffes. Forligsinstitutionen og arbejdsretten nedlægges. Statsmagtens begrænsning af fagbevægelsens kampmuligheder er et anslag mod de demokratiske rettigheder.

Rød-grøn i 90'erne

9.0 ENHEDSLISTEN I FOLKETINGET

Enhedslisten ønsker en samling til venstre i Folketinget. Vi ønsker at samarbejde med både SF og Socialdemokratiet. Vi ønsker et brud med den borgerlige politik.

Enhedslisten vil i folketinget stemme for enhver forbedring ethvert skridt, lille eller stort i den rigtige retning. Og vi vil stemme imod enhver forringelse.

Vi går ind for fuld offentlighed og stop for hemmelighedskræmmeri i alle sager af offentlig interesse. f.eks. militære forhold, EF-forhandlinger, Nordsøkontrakter med DUC, virksomheders forurening, de hemmelige efterretningstjenester o.s.v. Vores princip er, at alt skal frem i lyset. På Christiansborg vil vi modarbejde korridorpolitik og

arbejde for at politiske forhandlinger foregår for åbent tæppe.

Vi vil uafhængigt og kritisk uanset hvem der har regeringsmagten bruge vores pladser i folketinget til at kæmpe for retsikkerheden, menneskerettigheder og lighed for loven - mod korruption, magtmisbrug, private profitinteresser eller skrankepaver.

Samtidig vil vi konsekvent arbejde for røde og grønne mål. Socialdemokratiet og SF har i høj grad behov for et pres og en inspiration fra venstre. Erfaringerne viser, at hvis dette mangler, så glider de for nemt mod højre.

Enhedslisten vil pege på, at Socialdemokratiet som det største arbejderparti bliver leder af de kommende regeringsforhandlinger. Men vi ønsker ikke at støtte et samarbejde hen over midten og vi vil fraråde Socialdemokratiet at danne regering sammen med borgerlige partier. En sådan regering kan ikke reg-

ne med vore støtte ved tillids- eller finanslovsafstemninger.

Hvis S, SF og Enhedslisten opnår flertal, vil vi aktivt bruge vores kræfter på at sikre, at dette flertal bruges til gennemførelse af røde og grønne forslag.

Vi foreslår en rød finanslov, så kapitalindkomster, profitter m.v. beskattes fuldt ud og mindst med ligeså høj en procentsats som lønindkomster. En skattereform med større progression og højere skattefri bundgrænse. Bedre refusioner til kommunerne i forbindelse med sociale udgifter og progression i kommuneskatten.

Vi ønsker under alle omstændigheder at genskabe og styrke et sikkerhedspolitisk, et grønt og et socialt flertal.

Enhedslisten ønsker ikke på de nuværende betingelser selv at indgå i en regering. Det vil forudsætte et brud med EU og NATO samt en plan for dansk afrustning. Vi anser det for helt afgørende, at der i folketinget findes en gruppe, som til hver en tid helt uafhængigt af regeringsmagten kan repræsentere NATO- og EU-modstanden.

Vi foreslår at der oprettes et kontaktudvalg mellem SD, SF og Enhedslisten, som kan danne baggrund for en SD-ledet regering eller koordinere indsatsen i oppositionen. Kontaktudvalget skal ikke bruges til lukkede korridorforhandlinger, men skal tværtimod som en af sine opgaver have at informere om forhandlingerne og skabe debat om det røde, grønne og demokratiske flertals politik. Ved forhandlinger om større forlig vil Enhedslisten kræve rimelig tid til at diskutere sagerne med alle berørte. Afgørelse om vores deltagelse i forlig træffes i Enhedslistens bestyrelse.

Udtalelser fra

Enhedslistens årsmøde 1995

Ri-Bus-chaufførerne har sat dagsordenen

I over et år har chaufførerne været i konflikt med Ri-Bus. Først med de traditionelle forhandlings- og strejkemidler, og siden fritstillingen med blokadevåben.

Hvad der startede som en faglig kamp om løn- og arbejdsvilkår i forbindelse med en udllicitering er blevet til en politisk kamp om selve udlliciteringen.

Chaufførerne i Esbjerg har reelt sat en dagsorden, hvor udlliciteringer ikke mere er en selvfølgelig udvikling, heller ikke for borgerlige politikere.

På den måde har de vundet en kamp for alle andre end dem selv i Esbjerg.

De *rigtige* chauffører har vundet et sammenhold der har vist sig at kunne modstå såvel byråds som amtsråds venstreflertals stædighed, som et politiopbud, der har benyttet metoder,

der under alle omstændigheder vil give et retspolitisk efterspil i det næste år.

De har fået opbakning fra mange sider. Støttekomiteer, klubber og fagforeninger har givet såvel økonomisk som fysisk støtte. En lang række unge uden særlige faglige erfaringer er blevet engageret i støttearbejdet.

Den 20. april så vi de største sympati-strejker i mange år. Ude på arbejdspladserne var der en klar forståelse for, at kampen er principiel.

I SiD har man hele tiden stået over for valget mellem en forhandlingslinje, der ville afslutte konflikten uanset betingelserne og en helhjertet kamplinje, der turde tage også de mest effektive

kampmidler som sympatibloka-der og massiv økonomisk og fysisk støtte. Resultatet har været en sætten sig mellem flere stole, men dog en mere organiseret støtte end nogen tidligere konflikt har fået. Også det har chaufførerne vundet for en tid.

Med indgåelse af et forlig hen over hovedet på chaufførerne, der på alle punkter bryder med chaufførernes krav, har SiD valgt side. Der var ikke mod til et brud med samarbejdslinjen og det fagretlige system.

Chaufførerne har valgt at sige fra overfor dette. Om konflikten fortsætter på de nye betingelser er helt chaufførernes valg. Vælger de at fortsætte, vil Enhedslisten støtte dem - vi adopterer gerne en chauffør. Vælger de at slutte konflikten i sin nuværende form, vil det være yderst forståeligt.

Men kampen fortsætter under alle omstændigheder - bare under andre former.

De gode, de onde og de tvungne

Tvangsaktivering og tvangsuddannelse sammen med en forringelse af de økonomiske forhold er noget af den medicin, som regeringen har forberedt til de unge. Men Enhedslisten er af den opfattelse, at tvang og trusler om at fjerne forsørgelsesgrundlaget er en uværdig måde at behandle borgerne på.

Er man under 25 år, skal alle ydelser halveres indtil man gør sin entre i „de voksnes rækker“ siger regeringen. I stedet for den uddannelse man ønsker, har regeringen en række discount-uddannelser i skuffen. I stedet for at fjerne adgangsbegrænsningen til de eksisterende uddannelser tvinger man de unge til nyopfundne uddannelser, som en stor del af de unge ikke ønsker, og der bliver reelt lukket af for at tage dagpenge med f.eks. på et højskoleophold eller et relevant kursus.

Unge som efter folkeskolen kommer i arbejde, bliver forhindret i at forsikre sig i A-kasse. Det er helt urimeligt, at man fratager folk denne ret. Man kan først forsikre sig som 18 årig. Derefter tager det et år at blive dagpengeberettiget. Hvis man derefter som 20 årig skulle blive arbejdsløs efter flere års arbejde, så har man dagpenge i et halvt år og kan derefter vælge mellem tvangsuddannelse eller tvangsaktive-

ring. Regeringen er reelt ved at smide de unge ud af A-kasserne. De har dårligt nogen grund til at være der.

Er man under 25 år, og har man været 6 måneder på understøttelse, så er det ud af understøttelse-systemet ind i en tvungen uddannelse på halv dagpengeydelse eller på SU. Er man ikke med på den, ja så er man bistandsklient og kan se frem til 18 måneders tvangsarbejde på lav løn. Normale job på unormale vilkår kalder regeringen det.

Det er ikke, de unges eventuelle ønsker og behov, der kommer til udtryk i disse udspil. Fik de unge indflydelse, ville det hele falde sammen som et korthus.

Enhedslisten vil opfordre fagbevægelsen og de unge til at gå imod disse ungdomsfjendske og udemokratiske forslag.

Væk med V og K

Den aktuelle politiske hovedopgave for Enhedslistens medlemmer og folketingsgruppe er at arbejde for en finanslov, der skaber nye jobs inden for uddannelses-, sundheds-, social-, kultur- og miljøområdet og at forhindre en finanslov, der forringer vilkårene for de arbejdsløse og de unge, gør medicinen dyrere og sparer på pensionerne. Det er derfor opgaven at forhindre et forlig mellem regeringen og V og K og dermed åbne op for forhandlinger på et helt andet solidarisk grundlag.

For at nå dette arbejder Enhedslisten for at fagforeninger og andre organisationer tager initiativer til at presse regeringen væk fra et forlig med V og K. Vi opfordrer til, at der landet over holdes møder, hvor repræsentanter for Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten diskuterer de muligheder, der er for at lave aftaler om væsentlige dele af finansloven mellem regeringen og venstrefløjens og åbne for reelle forhandlinger til venstre med SF og Enhedslisten.

De vigtigste mål er, at

- sikre, at arbejdsløse tilbydes rigtige jobs på rigtige vilkår. Det er et ufravigeligt krav, at de jobs, der etableres, oprettes på normale overenskomstsmæssigt aftalte vilkår. På den måde kan det sikres, at de arbejdsløse behandles på lige fod med andre, lige som de i forvejen ansatte får sikkerhed for, at deres betingelser ikke

- forringes. En mulig model kan være, at arbejdsgiverne supplerer op fra dagpengene til de aftalte løn- og arbejdsvilkår;

- sikre, at ingen arbejdsløse mister dagpengeretten blot fordi, der ikke er arbejde at få. Det skal sikres, at alle, der har gennemført et jobforløb efterfølgende er enten i fast arbejde eller fastholder retten til dagpenge. En model kan være, at ledige i jobforløb får fortrinsret til ledige faste stillinger eller garanteres 26 ugers arbejde på normale betingelser i forlængelse af jobforløbet;

- afvise tvangsuddannelse af unge på nedsatte ydelser. Vi skal arbejde for at forbedre erhvervsuddannelserne, fjerne adgangsbegrænsningen til de videregående uddannelser og for, at det bliver så attraktivt som muligt at starte på en uddannelse.

Desuden skal der arbejdes for at fastholde og udbygge overgangsydelser til 100 procent af dagpengemaks., at besparelser på medicin sker ved øget pris-kontrol, og at pensionister får pensionen fra ansøgningstidspunktet.

Listens mål er at nedbringe underskuddet på statsbudgettet. For at nå dette vil listen medvirke til at sikre statens budget, blandt andet ved at stoppe eller begrænse de største huller i skattesystemet (begrænse fradragsmuligheder) og forkorte den gratis kredit, erhvervslivet har. For

eksempel når arbejdsgiverne kan vente med at indbetale den indeholdte A-skat.

Årsmødet opfordrer folketingsgruppen til fortsat at give kampen mod de fremlagte forringelser højeste prioritet og støtte, at gruppen har meddelt, at der ikke er grund til at bruge tid på omfattende forhandlinger, før regeringen har fundet ud af, om den vil lave forlig med V og K eller ikke. Indtil da bruges tiden bedst til at presse regeringen væk for V og K, dels ved at fremlægge alternativer, dels ved at samarbejde med alle kræfter, der deler listens ønske om at holde regeringen væk for V og K.

De fremlagte forringelser kan ikke fjernes alene gennem parlamentariske manøvrer. Listen opfordrer derfor faglige organisationer, ungdomsorganisationer, ledige, bistandsmodtagere, pensionister, højskoler og alle, der rammes af regeringens udspil, til at reagere så stærkt som muligt.

Kvindekamp er klassekamp - klassekamp er kvindekamp!

Overalt i verden forfølges og undertrykkes kvinder pga. deres køn. Vi bruger meget tid og mange kræfter på at forarges over og protestere mod den åbenlyse forfølgelse, som eksempelvis finder sted i Kina og Afganistan. Men også i vores del af verden er der massiv undertrykkelse af kvinder, denne er bare ikke så åbenlys. I vores kapitalistiske samfund undertrykkes kvinders indflydelse på og styring af eget liv i højere grad end mænds.

En af de mest grundlæggende menneskerettigheder er retten til at bestemme over sin egen krop. Denne ret beskæres af manglende information om prævention og brugerbetalingen af denne. Aborten er fri i Danmark og Enhedslisten mener, at det er vigtigt at fastholde denne rettighed. Enhedslisten tager afstand fra ideologiske korstog, som skal give kvinder, der vælger abort, dårlig samvittighed.

På den anden side er der de manglende muligheder, økonomisk og socialt, for at klare sig med børn i dagens Danmark. Således placeres kvinder i en situation, hvor de stilles som tabere uanset, hvilket valg de træffer

På arbejdsmarkedet er der ligeledes fortsat stor ulighed. Kvinders gennemsnitsløn er kun ca. 80% af mænds og der er fortsat langt imellem kvindelige ledere -

både politisk og i erhvervslivet - på trods af den klare overvægt af kvinder på de akademiske uddannelser. Ligeløn er i høj grad et begreb, der kun eksisterer på papiret. Desuden er der et sigende sammenfald mellem traditionelle lavtløns- og kvindeområder på arbejdsmarkedet. Derudover er der stadig problemer med kvinder, der fyres under barselsorlov, siger op p.g.a. sexchikane e.t.c. e.t.c.

På uddannelsesområdet er det seneste angreb på kvindelige studerende fjernelsen af muligheden for at tage barselsorlov. Overvægten af mandlige undervisere og forskere er markant - selv på uddannelser, der i mange år har haft mindst 50% kvindelige studerende.

I disse år ser vi forsøg på at skjule undertrykkelsen og sende kvinderne hjem til kødgryderne. Det indebærer udsagn om lykken ved at gå hjemme ved sine børn, påstande om daginstitutionernes skadelige virkninger etc. Samtidig fortælles „solstrålehistorier“ om kvinder, der har klarret sig til tops - underforstået at det kan alle kvinder, blot de er dygtige nok. Dette illustrerer, hvorledes kvinder hives ud og ind af arbejdsmarkedet alt efter, hvad kapitalen har brug for.

Enhedslisten tager afstand fra al-

le forsøg på at individualisere problemet. Kvinder skal kollektivt kæmpe for deres ret til som kvinder at have samme muligheder som mænd, i modsætning til i dag, hvor kvinder kun kan komme frem ved at handle på mændenes præmisser. Kvindeundertrykkelsen er indbygget i hele samfundet og det er hele dette samfund, der skal ændres for at få gjort op med undertrykkelsen af kvinder.

Kvindekamp er klassekamp - klassekamp er kvindekamp!!!

Vedtagelse om kvindekampagne:

Kvindeudvalget laver materialer - plakater og folder - til en kampagne, der slår fast og giver eksempler på, at der stadig er kvindeundertrykkelse. Der afsættes kr. 10.000 til denne kampagne.

Ingen fred i Bosnien uden kamp mod nationalismen!

De multietniske kræfter i Bosnien kæmper en ulige kamp for et selvstændigt og forenet land. For hvis det står til de serbiske og kroatiske nationalister som mere eller mindre aktivt støttes af stormagterne - vil Bosnien blive opdelt og reelt underlagt et Storserbien og et Storkroatien.

Enhedslisten støtter de kræfter i Bosnien som kæmper imod nationalistisk opdeling og etniske udrensninger og for et multikulturelt samfund med plads til alle. Kun en sådan løsning kan sikre en varig fred.

Derfor vil Enhedslisten arbejde for følgende punkter som grundlag for en kommende fredsløsning:

1) Alle flygtninge skal ubetinget sikres retten til at vende tilbage til deres eget hjem.

2) Krigsforbrydere skal stilles for retten og straffes - voldtægt skal betragtes som en krigsforbrydelse.

3) Alle parter skal give oplys-

ninger om savnede personer.

4) Gennemførelse af demokratiske valg i hele Bosnien - flygtninge skal stemme i de områder, som de er fordrevet fra.

5) Anerkendelse af Bosniens grænser - respekt for og sikring af nationale, etniske og kulturelle mindretals kollektive ret til eget sprog, kultur og uddannelse.

6) Massiv og ensidig genopbygningsstøtte til de multikulturelle områder i Bosnien.

7) Ingen handelsaftaler eller hjælp til Serbien og Kroatien så længe de undertrykker deres nationale mindretal og fastholder deres støtte til de serbiske og kroatiske nationalister i Bosnien.

8) Asyl til desertører fra Kroatien og Serbien indtil disse lande har gennemført en generel amnesti.

Enhedslisten kræver, at den danske regering begynder at støtte den multietniske side i Bosnien i stedet for at fastfryse en opdeling af landet gennem en massiv militær tilstedeværelse. Samtidig opfordrer Enhedslisten

alle til direkte at støtte de multietniske kræfter i Bosnien, f.eks. gennem "Konvoj til Bosnien" og "Støt Tuzlas skoler".

Stop Nazismen

Kampen mod racismen antager mange former. Asyl- og integrationsarbejdet er to vigtige områder, hvor Enhedslisten er aktiv i kampen mod den nålestribede racisme. Men et nyt område i kampen for indvandreres og flygtninges rettigheder presser sig på. Enhedslisten må tage kampen op mod nazistiske og nazi-inspirerede gruppers aktiviteter og vold.

I Danmark repræsenterer nazisterne ikke nogen aktuel fare i fht. samfundsovertagelse. De arbejder på at skabe et racistisk qadekrigermiljø, hvilket de har haft en vis held med. F.eks er det lykkedes dem i Københavnsområdet at slippe afsted med at terrorisere lokalområder i Greve og Folehaven (Valby). Der er ingen tvivl om at de, inspireret af en lignende strategi i Sverige og Tyskland, hvor racistiske miljøer dominerer gaden i flere byer, vil søge at udvide deres "territorium".

Terroren går i første omgang ud over indvandrere, flygtninge og anti-racister, og skal vores solidaritet med indvandrere og flygtninge tages alvorligt, og skal vi undgå at der er bestemte områder, hvor anti-racister ikke kan færdes, må vi tage dette spørgsmål op såvel i København, som andre steder, hvor de forsøger at slå sig fast.

Nazisme er ikke en ordinær politisk bevægelse; det er den organiserede reaktion, som, hvis den kommer til magten, vil smadre fagbevægelsen, undertrykke demokratiske rettigheder og fysisk

udrydde politiske modstandere. Borgerskabet i Tyskland og Italien har for overladt den politiske magt til det fascistiske diktatur til gennemførelse af deres kriseløsninger. Derfor er det vigtigt for den lille fascistbevægelse i Danmark i dag at vise sin voldsberedthed. Derfor bruger den offentlige møder og demonstrationer til terror og ønsker konstant, bl.a. via medierne, at øge hetzen overfor udsatte grupper.

Vi skal stoppe dem før de får held til at terrorisere indvandrere, flygtninge og anti-racister til tavshed.

Vi vil stoppe nazisterne ved:

- støtte til lokale mobiliseringer i bestemte områder. Det er kun en aktiv lokalbefolkning, der kan stoppe gadeterroreren.

- aktiv modstand. Hver gang de viser sig, skal de mødes af store brede demonstrationer, hvor der er plads til alle der vil vise deres afsky. Vi bekæmper dem ikke ved at tie stille og holde os inden døre, da har de allerede fået en halv sejr.

- ikke at give dem nogen platform. Vi deltager ikke i møder med nazistiske og ekstreme højregrupper, da det vil give dem en legitimitet. De respekterer ikke demokratiets spilleregler, men vil bruge det til at sætte det ud af kraft. Tværtimod støtter vi arbejderes ret til at nægte at udføre arbejde for dem: f.eks. nægte at trykke og dele deres materialer ud, hente deres affald o.l.

- at bruge kommunalbestyrelser o.a. til at kræve igangsættelse

af sociale initiativer, der kan splitte de racistiske miljøer

- at kæmpe for en ordentlig tilværelse for alle. Unge der flirter med racistiske ideer skal, istedet for at sparke nedad mod indvandrere og flygtninge, sparke opad sammen med os andre mod nedskærings- og privatiseringsvillige politikere og arbejdsgivere.

Enhedslisten vil derfor opfordre, og arbejde for, at fagbevægelsen, indvandrere/flygtningemiljøer, anti-racistiske grupper og andre går sammen om at bekæmpe nazisterne.

Stop de franske atomprøvesprængninger

Frankrig har nu gennemført den 3. atomprøvesprængning, hvilket har medført skarpe reaktioner fra ø-staterne i stillehavsområdet samt fra især Japan, Australien og New Zealand.

Den danske regering har valgt en meget lav profil overfor Frankrig. Danmark skal nu melde sig blandt de skarpe kritikere af prøvesprængningerne. Enhedslisten har derfor fremsat forslag til folketingsbeslutning om offentlig bojkot af franske varer og firmaer.

Enhedslisten opfordrer endvidere regeringen til at erklære, at den 4. sprængning medfører hjemkaldelse af den danske ambassadør i Frankrig.

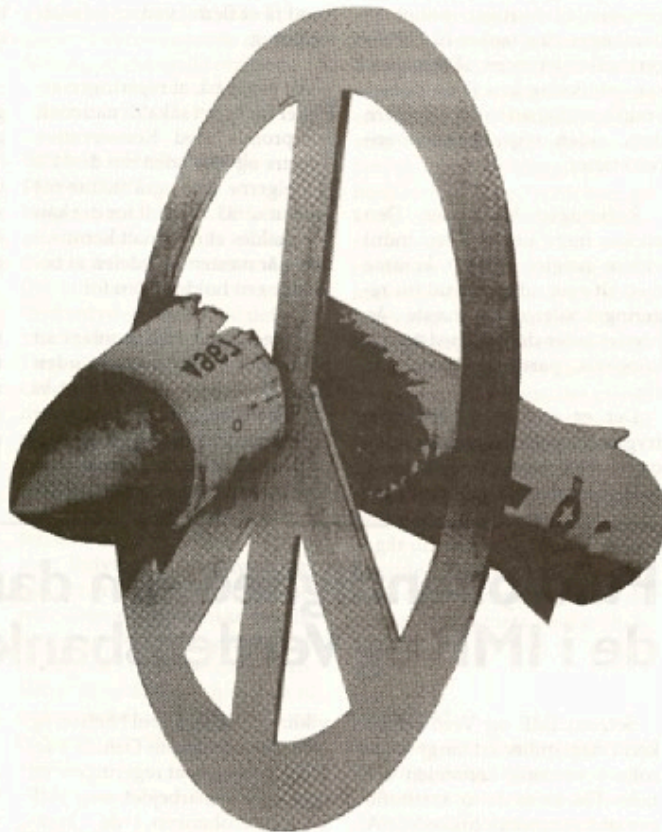
Den danske befolkning har udtrykt sin protest gennem bojkot af især fransk vin. Enhedslisten opfordrer til, at denne forbrugerbojkot styrkes og udbygges med andre aktioner:

- i alle byer skal der tages initiativ til - gennem forberedelse og annoncering - at gennemføre demonstrationer kl. 17 dagen efter den 4. prøvesprængning

- gennem lokale initiativer opfordre til at øge forbrugerbojkotten af franske varer

- detailhandelen opfordres til at fjerne franske varer fra hylderne og bruge det aktivt i annoncering

- opfordring til fredsgrupper,

faggrupper og andre interessegrupper om at intensivere protestaktionerne mod prøvesprængninger og for en atomvåbenfri verden.

- Udtrykke solidaritet med Tahitis befolkning, som bærer

følgeme af prøvesprængningerne i krop og sjæl, og støtte de lokale befolkningers kamp for erstatning og for ret til national selvbestemmelse.

Enhedslisten kræver:

Bindende folkeafstemning om ny unionstraktat

I den politiske anstændigheds navn opfordrer Enhedslisten regeringen til hurtigst muligt at fremlægge sine tanker til EU-regeringskonferencen, så den danske befolkning kan få en demokratisk mulighed for at diskutere dem inden regeringskonferencen starter.

Regeringen lurepasser. Den ønsker mere union. Men indtil videre nægter den at komme med sit eget udspil forud for regeringskonferencen næste år. Istedet lader den, på bedste solkongevise, partierne komme til sig.

Det er som om regeringen frygter en offentlig diskussion og helst vil vente til så sent som muligt med at lægge sine egne

tanker frem ud fra devisen jo mindre debat, jo bedre mulighed for at få et flertal ved en folkeafstemning.

Alt peger på, at regeringen arbejder for et nyt såkaldt nationalt kompromis med Konservative Venstre og SF - uden om de 44% af vælgerne som også stemte nej d. 18. maj '93. Såkaldt for det kan ikke kaldes et nationalt kompromis, når næsten halvdelen af befolkningen holdes uden for.

Enhedslisten har fremlagt sit EU-udspil "Et Europa uden EU". Heri siger vi åbent, at vi ønsker EU opløst. Og vi skitserer et alternativt europæisk samarbejde. Vi fremsætter forslag der konsekvent begrænser EU's

magt og fører indflydelse tilbage til dem, det egentlig handler om, befolkningerne i de enkelte lande.

Vi opfordrer desuden regeringen til at inddrage Folkebevægelsen og Junibevægelsen i forhandlingerne om det danske udspil. De repræsenterer en lige så stor del af befolkningen i EU-spørgsmålet, som regeringen gør.

Enhedslisten kræver at resultatet af regeringskonferencen under alle omstændigheder må resultere i en bindende folkeafstemning om ja eller nej til en ny unionstraktat.

Fuld offentlighed om dansk arbejde i IMF og Verdensbanken

Selvom IMF og Verdensbanken i dag spiller en langt større rolle i verdensøkonomien end f.eks. FN, så er de to institutioner ofte hermetisk lukkede, når der opstår interesse om beslutninger i de øverste organer.

Enhedslisten kræver fuld offentlig indsigt i IMF og Verdensbankens arbejde.

En række udtalelser fra Ud-

viklingsminister Poul Nielson og centrale papirer om Danida's arbejde tyder på, at regeringen vil optrappe samarbejdet med IMF og verdensbanken i de kommende år. Omfattende dokumentation af konsekvenserne af IMF og Verdensbankens antisociale politik er flere gange blevet forbeholdt og tilsidesat af ministeren.

Enhedslisten ønsker det dan-

ske engagement i IMF og Verdensbanken sat til diskussion. En nødvendig forudsætning er ubegrænset adgang til oplysninger om det danske arbejde i de øverste organer for de to institutioner.

Lige ret i uddannelses-systemet og på arbejds-markedet

LIGE RET TIL UDDANNELSE

Det danske skolesystem har svært ved at rumme børn med en ikke-dansk kulturel baggrund. I nogen tilfælde har forsøget på at integrere flygtninge- og indvandrerbørn voldt så store problemer for skolerne, at 'danske' forældre i realiteten har gennemført en uofficiel boykot. Alle forældre ønsker en ordentlig skolegang for deres børn - og de, der har mulighed for det går uden om skoler med problemer af forskellig art.

Åbenlyst racistiske kræfter tøver ikke med at udpege årsagen til skolernes problemer - nemlig antallet af indvandrere og flygtninge. Men desværre er denne holdning slået så kraftigt igennem i den offentlige debat, at det næsten er umuligt at trænge igennem med andre bud. Kvoteringer, som fastlægger et maksimumstal for antallet af 'flersprogede elever' i skolerne er den løsning, der ofte diskuteres i Folketinget og i kommunerne.

Enhedslisten mener ikke der er noget galt med børnene, hverken de 'danske' eller dem, der har en anden baggrund. Til gengæld er den danske folkeskole - og resten af uddannelsessystemet - ikke gearret til en virkelighed, der er karakteriseret af kulturel mangfoldighed og so-

cial polarisering. Kvoteringer er diskriminerende og en afledning af det reelle problem.

Sociale eller kulturelle problemer?

Ifølge den racistiske fortolkning af situationen er alle skoleproblemer i indvandrer-tætte områder kulturelle. Fokus bliver dermed entydigt rettet mod det voksende antal flersprogede børn. Dermed ser man bort fra de sociale problemer, der er i netop disse områder. Især indvandrerne, men også flygtningene bor i overvejende grad i områder, der også inden den ændrede befolkningssammensætning var karakteriseret af store sociale problemer. Indvandrere og flygtninge bor dér, hvor andre marginaliserede dele af den danske befolkning bor. Den sociale marginalisering slår også igennem i skolerne: de er dårligt tilpassede til denne befolkningsgruppe - og børnene er dårligt rustede til skolen.

Spredning og kvoter

Mange tiltrækkes af tanken om, at der fastsættes en øvre grænse for, hvor mange flersprogede elever, der må være på en skole. Socialdemokratiets Byudvalgsgruppe mener fx., at 25 procent er det højeste tal der kan accepte-

res, hvis grundskolen skal fastholdes som 'en dansk skole'. Der peges på to muligheder for at regulere procentfordelingen: en ændring af bosætningsmønstret og transport af elever mellem skolerne. På Vesterbro i København ville en fordeling på kvarterets egne skoler ikke kunne bringe procentdelen ned i nærheden af 30, så transporten kunne gå hen og blive temmelig langvarig. Muligheden for at tvangsflytte danske børn har også været på tale, det ville således blive de danske børn, der mistede den lovfæstede fortrinsret til nærmeste skole, ikke indvandrer- og flygtningebørnene.

Enhedslisten mener, at uanset hvilken gruppe kvoteringerne går ud over, så er de diskriminerende. Som løsning betragtet er de også uacceptable, fordi de omgår problemets reelle indhold.

Tal dansk

Hvis man skal dømme efter den offentlige debat, så er de manglende danskundskaber hos indvandrere og flygtninge et kerneproblem i skolen såvel som andre steder i samfundet. Det er en forbigåelse af fakta og i bedste fald unuanceret. Det er nødvendigt at skelne mellem forskellige grupper. Nogle børn er anden og tredje generations efterkommere af indvandrere og flygtninge og

taler udmærket dansk - alligevel hører de med i den kvote af børn, der betragtes som problematiske i skolen. Andre er nyankomne og har stort behov for sproglig undervisning. Der er endvidere ikke noget problematisk i at være to- eller flersproget i sig selv, men det stiller selvfølgelig krav til skoleundervisningen. Flersprogethed bliver kun et problem, hvis det betragtes som sådan. Andre steder i verden er det fuldkommen naturligt at være to- eller flersproget.

Det er naturligvis nødvendigt at lære dansk, hvis man vil begå sig i Danmark. Det lærer man bedst, hvis man får mulighed for både at udvikle sit modersmål og sit andetsprog. Modersmålet er altså et redskab til at lære dansk godt.

Enhedslisten mener principielt også, at retten til at lære at tale sit eget modersmål gælder alle - ikke kun børn af danske forældre.

Reelle løsninger

Målet er at skabe en skole, som ikke lader nogen grupper i stikken. For at opnå dette mål må der sættes ind flere steder:

- skolens indhold og grundlag må justeres, så det forholder sig til den kulturelle og sociale virkelighed
- der må sættes på pædagogisk nytænkning, hvor det flerkulturelle ikke betragtes som en hæmsko, men tværtimod som en kvalitet og en pædagogisk udfordring.
- børnenes forudsætninger må styrkes

Det er umuligt at sætte ind på nogen af disse områder med mindre der tilføres ressourcer. Altså: et ordentligt skoletilbud til alle kræver penge!

Bedre førskoleforløb

- Flere, bedre og billigere dag-institutionspladser - afskaffelse af ventelistene
- Flere pædagogiske fripladser - til alle
- Førskoleforløb specielt henvendt til indvandrere og flygtninge. Fx pædagogiske legestuer for mødre og børn koblet sammen med undervisningstilbud til mødrene

Målet er at tilbyde alle flersprogede børn, der har behov for det, et førskoleforløb, som kan styrke dem sprogligt og kulturelt.

- Institutionerne skal kunne ansætte pædagoger med en flerkulturel baggrund ud over den almindelige normering
- Uddannelse af pædagoger med flerkulturel baggrund skal opprioriteres
- Pædagoguddannelsen skal styrkes på det flerkulturelle felt og efteruddannelse inden for dette felt skal opprioriteres

Målet er at opprioritere den pædagogiske nytænkning i en flerkulturel retning til gavn for alle børn, og at sikre den pædagogiske kvalitet i institutioner med mange indvandrere og flygtningebørn.

Bedre skoler

- Klassekvotienten skal sænkes betragteligt, fx. til 16
- Ekstraressourcer til danskundervisning i børnehaveklasse med flersprogede elever
- Flere lærere til klasser med mange flygtninge og indvandrerbørn gennem hele skoleforløbet
- Flere tosprogede lærere - evt. tilbud til forskellige grupper fordelt på skolerne: tyrkisk på én

skole, kurdisk på en anden, farsi på en tredje osv.

- Flere ressourcer til hjælpelærere/støtteundervisning til såvel danske som flersprogede elever
- Tilbud om skemalagt modersmåls-undervisning

Målet er at sikre alle et ordentligt skoleforløb og tage højde for børnenes forskellige forudsætninger.

- Flere ressourcer til samarbejde mellem skole og hjem - timereduktion til hjemmebesøg, vejledning og information til forældrene på modersmålene samt flere ressourcer til tolkebistand
  - Ansættelse af socialrådgivere på skolerne
- Mange konflikter og misforståelser kan forebygges ved bedre kommunikation. En bedre kontakt til hjemmene er til gavn for både flygtninge, indvandrere og danskere.*

Bedre uddannelse, bedre pædagogik

- Uddannelsen på seminarerne skal indeholde en almen introduktion til flerkulturel undervisning, herunder dansk som andetsprog
- Dansk som fremmed- og andetsprog og skal oprettes som linjefag og flerkulturel undervisning skal indgå som pædagogisk specialeområde
- Der skal være mulighed for efter- og videreuddannelse inden for de to nævnte områder fx. på Danmarks Lærerhøjskole
- Der skal afsættes forsøgsmidler til udvikling af multikulturel pædagogik både på Danmarks Lærerhøjskole og på de enkelte folkeskoler
- Uddannelse af lærere med flerkulturel baggrund skal opprioriteres, fx. ved at tilbyde betalt frihed til uddannelse til modersmålslærere og tolke

Hensigten er at udvikle og fremme en pædagogik, som retter sig mod den flerkulturelle skole.

Bedre indslusningsforløb

- Nytilkomne mindre børn, som starter direkte i en almindelig folkeskoleklasse skal have tilknyttet en tolk/hjælperlærer, som kan afhjælpe sproglige og andre problemer

- Nytilkomne større børn skal tilsvarende have særlig støtte ved overgangen fra modtageklasse til normalklasse, bl.a. for at sikre et sprogligt niveau, som muliggør videre uddannelse efter folkeskolen

Familiesammenførte børn og unge udgør et betragteligt antal. Denne gruppe skal sikres et skoleforløb, som sætter dem i stand til at klare sig i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet.

Bedre udslusningsforløb

Mange unge har behov for brobygning til den uddannelse, de ønsker at komme i gang med - i særlig grad nytilkomne unge etniske minoriteter. Nogle væsentlige forudsætninger for at det kan lykkes er, at

- de unge skal have mulighed for fortsat at modtage modersmålsundervisning og dermed have de bedste betingelser for at lære dansk

- der skal tages udgangspunkt i de kvalifikationer og kundskaber, de unge har. Derfor skal de tilbydes fortsat faglig undervisning på modersmålet, indtil undervisningen kan foregå på dansk

Målet er at sikre, at alle unge får mulighed for at gennemføre den uddannelse, de ønsker.

Bedre ungdomsuddannelser

- Klassekvotienten skal sænkes
- Der skal ansættes to-sprogede lærere. Også her kan det være nødvendigt at fordele tilbud til de forskellige grupper på skoler/regioner

- Uddannelse og efteruddannelse af lærerne skal indeholde en almen introduktion til flerkulturel undervisning og pædagogik

- Der skal afsættes flere ressourcer til hjælperlærere/støttelærere

- Der skal tilbydes modersmålsundervisning. I gymnasiet kan det evt. være et tilbud som erstatning for et fremmedsprog

- Der skal være praktikpladser til alle

- Arbejdsgiverne skal vælge praktikanter på baggrund af anonymiserede lister for at undgå diskrimination

Ungdomsuddannelserne skal også være et tilbud for etniske minoriteter, og uddannelserne skal udvikle og fremme en pædagogik, der retter sig mod det flerkulturelle samfund.

Bedre erhvervs- og efteruddannelser

Ofte har folk fra etniske minoriteter kvalifikation, viden og erfaringer, der skal og kan bruges på det danske arbejdsmarked. Derfor skal medbragte/erhvervede kvalifikationer anerkendes, så man ikke skal starte forfra i det danske uddannelsessystem eller tvinges til at fungere som højt kvalificeret ufaglært arbejdskraft.

- Det skal være lettere at opnå anerkendelse og godkendelse af reelle kvalifikationer og uddannelser.

- Der skal udbydes varierede

efteruddannelses tilbud, som bygger videre på allerede erhvervede kvalifikationer.

- Der skal udbydes kortere kompetencegivende kurser for de voksne og nyankomne, som ikke har mod på eller mulighed for at indgå i et længere uddannelsesforløb. Kurserne skal indeholde praktik. Som led i kurserne skal der være danskundervisning tilrettelagt efter det enkelte fags jargon.

- Der skal tilbydes faglig undervisning på modersmålet, indtil undervisningen kan foregå på dansk, så man ikke sættes i stå, mens man lærer dansk.

Målet er at åbne det danske arbejdsmarked for alle.

Særlig uddannelsesindsats

Der er en række job-funktioner, hvor det er særlig vigtigt, at de etniske minoriteter bliver repræsenteret. Det drejer sig især om de pædagogiske institutioner, uddannelsesinstitutionerne samt social- og sundhedssektoren.

- Så længe der er særligt behov for ansættelse af etniske minoriteter, skal der afsættes og friholdes pladser på uddannelserne

Den særlige indsats skal sikre, at der uddannes flere to-sprogede og to-kulturelle medarbejdere.

Fælles krav - fælles kamp

En bedre skole og uddannelse - lige som bedre forhold for både indvandrere, flygtninge og danskere i andre af samfundets områder - er krav, som kun kan opfyldes, hvis vi står sammen om at kæmpe for dem - fremfor at be-

kæmpe hinanden. Skole- og boligproblemer, arbejdsløshed og nedskæringer i det sociale system er altsammen samfundsproblemer og resultatet af en skæv politisk prioritering. Det er derimod ikke nogle bestemte samfundsgruppers „skyld“ - heller ikke flygtningenes eller indvandrernes! Løsningen er ikke yderligere nedskæringer eller diskriminerende kvoteordninger, hvis eneste resultat vil være en uddybning og omgælse af de reelle problemer.

LIGE RET PÅ ARBEJDSMARKEDET

Det er en statistisk tydelig kendsgerning, at indvandreren eller flygtningen generelt ansættes sidst og afskediges først. Store indvandrergupper må slås med en arbejdsløshedsprocent, der er 3-4 gange højere end de etniske danskeres. For kvinderne og de unge er situationen endnu værre. De etniske minoriteter er generelt henvist til de dårligst betalte og i det hele taget mindst lukrative jobs. Endog etnisk „fremmede“, der er født og opvokset i Danmark og taler og skriver flydende dansk, kan møde uhyrlige problemer, når de søger job eller praktikplads. Diskriminationen af de etniske minoriteter på arbejdsmarkedet har nemlig flere former. Den grove form, hvor en dansk arbejdsgiver åbenlyst foretrækker „en rigtig dansker“, selv om en anden kandidat har samme eller bedre kvalifikationer, er ikke bare eksisterende, men udbredt. Dertil føjer sig så de mere subtile former, hyppigst at arbejdsgiveren hæfter sig ved ansøgernes sproglige kvalifikationer på et

niveau, der er udensammenhæng med arbejdets art. Endelig er der den mere uigennemskuelige (men ikke mindre væsentlige) diskrimination, der beror på, at nogle etniske minoriteter rent faktisk har et gennemsnitligt lavere uddannelsesniveau end de etniske danskeres. Og at nogle indvandrere og flygtninge faktisk savner dansk kundskaber til den jobfunktion, de ønsker at udfylde.

Disse begrænsninger er ikke de etniske minoriteters „egen fejl“, men et resultat af en katastrofalt dårlig/ikke eksisterende integrationspolitik og en generel etnisk undertrykkelse i uddannelsessystemet og samfundet. I den forbindelse er det relevant at pege på den onde cirkel: at de etniske minoriteters udstødelse fra arbejdsmarkedet betyder marginalisering/manglende integration/manglende sprogudvikling, som igen betyder dårligere muligheder på arbejdsmarkedet.

En arbejdsmarkedspolitik, der har som mål at gennemføre reel ligestilling på arbejdsmarkedet for de etniske mindretal, må rette sig mod alle disse former for diskrimination.

Det er ligeså oplagt som nødvendigt at forbyde den åbenlyse diskrimination i lovgivning og overenskomster samt at gennemføre og kontrollere dens reelle afskaffelse på den enkelte virksomhed/institution. Men det er lige så vigtigt at stille krav om positive tiltag/særlige foranstaltninger, der f.eks. sigter på at rette op på den forskelsbehandling, der skyldes begrænsninger i uddannelse eller sprogkundskaber. Ellers bliver ligestillingen formel, ikke reel.

Fælles kamp for fælles krav

Arbejdsløshed, dårlig løn, opskruet arbejdstempo, dårligt eller ligefrem helbredsfarligt arbejdsmiljø alt det er ikke kun noget, de etniske minoriteter udsættes for. Det rammer alle. Alligevel kan man med god ret kalde disse problemer for særlige „indvandrerproblemer“.

De etniske minoriteter er nemlig som en udsat gruppe på arbejdsmarkedet særlig hyppigt og særligt hårdt ramt af sådanne forhold. Her er solidaritet et nøgleord. For lønarbejdere er solidaritet en simpel nødvendighed, hvis man skal opnå noget over for arbejdsgiveren. Alternativet er splittelse og alles kamp mod alle - med arbejdsgiveren som den sikre vinder.

Hvis f.eks. en dansk domineret klub eller fagforening ser gennem fingre med, at indvandrere eller flygtninge bydes ringere arbejdsbetingelser end danskere, så er det ikke bare „umoralsk“; det er også dumt. For arbejdsgiversiden vil naturligvis snart udnytte splittelsen til også at kræve arbejdsvilkårene forringet for de „etniske danskere“. Denne simple logik kan blive mere uigennemskuelig, når indvandrerarbejderen ikke lige står ved siden af ved det samme samlebånd, men f.eks. er i en anden jobfunktion eller på en anden virksomhed.

Ikke desto mindre er resultatet og pointen den samme: At kun solidariteten, de fælles krav og den fælles kamp, kan forhindre arbejdsgiversiden i at spille den ene gruppe ud mod den anden og lade dem tabe begge to. At omvendt de etniske minoriteter også har en interesse i at undgå splittelse og stå sammen med deres danske kolleger er oplagt. Men det forudsætter naturligvis, at de som personer og gruppe,

evt. med særlige problemer, bliver taget alvorligt.

Indvandrene har generelt en høj faglig organisationsprocent; endnu højere end den gennemsnitlige danske. Men mange fagforeninger gør ikke meget for de etniske minoriteter blandt medlemmerne.

Enhver fagforening skal have en handlingsplan i forhold til de etniske minoriteter:

En elementær opgave er at sikre oversættelser af tryksager (lige fra generalforsamlings-indkaldelser til orientering om kurser og pjecer om arbejdsmiljø) og tolkning ved møder.

Det er oplagt at oprette et åbent indvandrer-udvalg, der skal sikre, at indvandrene særlige problemer på arbejdspladsen såvel som i fagforeningen kommer frem. Der skal afholdes introduktionsmøder for nye medlemmer. Der skal gives støtte til etniske minoriteters netværk.

Der kan nedsættes et etnisk ligestillings-udvalg, der har som opgave at skubbe til kampen for etnisk ligestilling på arbejdspladserne.

Evt. også en „ombudsmandsinstitution“, hvortil der kan rettes klager over diskrimination og racisme.

Endelig bør der også være repræsentanter for de etniske minoriteter blandt de ansatte i fagforeningen.

Det er en vigtig opgave for alle dele af fagbevægelsen - fra den enkelte arbejdsplads til LO - at bekæmpe enhver form for diskrimination og racisme, uanset om den kommer fra arbejdsgivernes eller egne rækker.

Ret til arbejde – også for de etniske mindretal

Danmark har end ikke et forbud mod åbenlys etnisk diskrimina-

tion ved ansættelser (svarende til det eksisterende forbud mod kønsdiskrimination). Angiveligt fordi lovgiverne (for godt og vel en snes år siden!) fandt, at det snarere burde være overenskomst-stof, mens arbejdsmarkedets parter aldrig har fundet det nødvendigt. Et sådant forbud er overordentligt nødvendigt! Og bevisbyrden i sådanne sager skal påhvile arbejdsgiveren, der skal kunne dokumentere ikke at have diskrimineret.

Men hvis forbudet skal blive reelt, kræver det en kamp på den enkelte arbejdsplads for at sikre lovens/overenskomstens overholdelse. Og lidt mere generelt: virksomhederne skal tvinges til at formulere en personalepolitik, der giver de etniske minoriteter en chance. Det kan f.eks. være et krav om, at der skal ansættes forholdsvis lige så mange indvandrere på arbejdspladsen, som der er i fagforeningens medlemsskare. Det kan også være et

krav om, at der er en rimelig indvandrerrepræsentation i bestemte jobfunktioner, som de ellers holdes ude af. På fagforeningsplan skal der lægges pres på virksomheder, der tydeligt undgår at ansætte „udlændinge“.

Ganske uanset, om det lykkes at få et egentligt forbud mod etnisk diskrimination med i hovedaftalen eller vedtaget som lov, er det naturligvis en opgave for fagbevægelsen at modvirke diskriminationen af etniske minoriteter i ansættelsessager. Et af midlerne til at få flere indvandrere og flygtninge i arbejde kan være at gennemtvinge princippet „længst ledig - først i arbejde“.

Det er klart, at arbejdsformidlingernes accept af racistisk diskrimination skal stoppes. Tværtimod skal AF offensivt arbejde på at modvirke diskriminationen, og der skal ansættes særlige indvandrerkonsulenter, der selv har en flerkulturel baggrund. Der skal sikres ligestilling i forhold til handlingplanerne, så klienter med et udenlandsk efternavn ikke i så høj grad som nu bliver brugt som billig arbejdskraft i det offentlige - for derefter at havne på bistandshjælp. Handlingsplanerne for både indvandrere, flygtninge og danskere skal pege frem mod rigtige jobs.

De offentlige arbejdsgivere har et særligt ansvar for at gennemføre en ikke-diskriminerende ansættelsespolitik. Eller rettere: der er større mulighed for, gennem et politisk pres, umiddelbart at få en sådan gennemført. Tillige er der en lang række jobfunktioner i den offentlige sektor, hvor der er et oplagt behov for ansatte fra de etniske mindretal, hvis institutionerne skal leve op til brugerkravene i et multietnisk samfund. Det gælder hele sundhedssektoren, uddannel-

sesområdet, rådgivningsfunktionerne, daginstitutioner, plejehjem, osv.

Ligesom til offentlige arbejdsgivere kan der stilles særlige krav om etnisk mindretalsrepræsentation i offentligt støttede ansættelser, hvad enten det drejer sig om offentligt subsidierede institutioner eller jobs med løntilskud i private virksomheder.

Den lovfæstede diskrimination, der ligger i, at kun danske statsborgere kan ansættes som tjenestemænd, må afskaffes.

Men kampen mod den enorme arbejdsløshed for de etniske mindretal er også en kamp mod arbejdsløsheden som sådan. Kravene om kortere arbejdstid med fuld løn- og personalekompensation, generel minimering af og afspadsning af alt nødvendigt overarbejde, forbedrede orlovsordninger m.v. og om igangsættelse af nyttig og miljørigtig offentlig produktion - alle disse krav, der retter sig mod massearbejdsløsheden, er også og ikke mindst de etniske mindretals krav. For kun en afskaffelse af arbejdsløsheden i det hele taget sikrer en afskaffelse af arbejdsløsheden i de etniske mindretal.

Etnisk undertrykkelse på det sorte arbejdsmarked

På den del af det sorte arbejdsmarked, hvor mafia-lignende organisationer byder på hårdt, usselt lønnet og ofte sundhedsskadeligt arbejde om natten, finder man i stort omfang indvandrere og flygtninge. Det er hyppigt mennesker, der er røget ud af eller aldrig er kommet ind i dagpengesystemet. Eller dem, der end ikke kan få bistand, f.eks. fordi de er familiesammenførte, eller fordi de (på anden måde)

har problemer med arbejds- eller opholds-tilladelsen.

Det er en opgave for fagbevægelsen at bekæmpe denne slaverilignende udbytning. At afsløre bagmændene og få oprettet legale og overenskomstdækkede arbejdspladser.

Men det er også en opgave for fagbevægelsen at bekæmpe de forhold, der driver mennesker til at lade sig udnytte så ekstremt. At kæmpe mod den samfundsmæssige udvikling, der støder stadigt flere ud i stadigt dårligere forhold. At kæmpe mod optagelsesbetingelserne, tidsbegrænsningen i dagpengesystemet og udhulningen af ydelserne både her og i bistandssystemet. Og at bekæmpe den udlændingepolitik, der gør nogle til lovløse, som burde have ret til at leve et anstændigt liv her i landet. Den eneste effektive - og anstændige - måde at bekæmpe dette „marginal-arbejdsmarked“ på, er ved at afskaffe marginaliseringen af mennesker i vores samfund.

Ny bevægelse mod atomvåben og oprustning

Efter den kolde krig håbede vi, at vejen var banet for almindelig nedrustning og skrotning af atomvåbnene. Men stormagterne og den gamle militærblok, NATO, fortsætter i det gamle spor. Nu truer igen en bølge af oprustning, atomspredning og militarisme.

NATO og de vestlige stormagter taler om, at der er opstået et „sikkerhedspolitisk tomrum“ i Østeuropa, som de vil udfylde. De vil optage nye lande i NATO, og disse lande skal så opfylde vestlige krav om nye våbensystemer, forstærkningsaftaler o.s.v.

Dette vil give nationalisterne og generalerne i Rusland et påskud for at genoptage oprustningen. Høgene i Øst og høgene i Vest kan igen skabe en stemning af frygt og fjendebilleder, som kun våbenfirmaerne har gavn af.

Samtidig er atommagterne igen på krigsstien. Frankrig og Kina fortsætter atomprøvesprængningerne og planlægger nye våben og raket-systemer. Konsekvensen vil blive, at en række nye lande vil få et påskud til at anskaffe atomvåben og raketter. Derfor må Chirac og de andre galninge stoppes inden oprustningsspiralen for alvor tager fart.

Tiden er inde til at skabe en ny bevægelse mod oprustning og atomvåben.

Enhedslisten støtter den internationale boykotaktion mod franske varer. I folketinget har Enhedslisten stillet forslag om, at vi forbyder alle offentlige indkøb af franske varer og tjenesteydel-

ser, herunder udelukker franske firmaer fra alle offentlige licitationer.

Enhedslisten siger nej til udvidelse af NATO. De østeuropæi-

ske lande kan ikke opnå sikkerhed gennem militær oprustning og NATO-medlemskab. Det vil kun skabe nye modsætninger og nye trusler.

I stedet ønsker Enhedslisten en styrkelse af OSCE og Europarådet som de organer, hvor alle europæiske lande kan opbygge grundlaget for en ny sikkerhedspolitik, og hvor menneskerettigheder og nationale mindretalsrettigheder kan rejses.

En ny europæisk sikkerhedspolitik skal bygge på nedrustning og overførsel af midlerne til løsning af miljøproblemer og sociale problemer, de problemer, der kan føre til nye krige, hvis de ikke bliver løst.

Derfor foreslår Enhedslisten, at de vestlige lande overfører fredsdividende til de østeuropæiske lande til projekter som er til gavn for befolkningen og miljøet. Vi foreslår, at Danmark overfører 0,5% af sit bruttonationalprodukt til løsning af disse opgaver. Denne omfattende overførsel af penge kan finansieres gennem nedrustning af og en begyndende opløsning af de vestlige militære alliancer, NATO og WEU.

Danmark kan samtidig kræve, at en stat, som undertrykker nationale mindretal på den måde, som det f.eks. er sket Tjetenien, ikke skal have del i disse midler. F.eks. må vi også kræve, at de baltiske lande respekterer men-

neskerettighederne, herunder de nationale mindretalsrettigheder.

Enhedslisten ønsker at rulle EU-Unionen tilbage med det perspektiv dels at få Danmark ud af Unionen, dels at få Unionen opløst til fordel for et mellemstatsligt samarbejde med alle de europæiske lande på lige fod. Et vigtigt delmål er at sikre et dansk nej til en ny Unionstraktat og i den forbindelse et nej til planerne om integration af Vestunionen (WEU) i EU. Vi siger nej til planerne om at gøre EU til atommagt og foreslår, at Danmark nedlægger sin observatørpost i WEU.

Endelig foreslår Enhedslisten, at Danmark selv går foran med nedrustning og bruger sin plads i alle internationale forsamlinger, f.eks. FN og OSCE, til at fremsætte forslag om stop for atomprøvesprængninger, skrotning af atomvåben, oprettelse af atomvåbenfri zoner, stop for spredning af atomvåben, skrotning af konventionelle våben, forbud mod miner og kemiske og biologiske våben. Her i Danmark skal dette umiddelbart medføre et totalt forbud mod

produktion, eksport og brug af miner.

Enhedslisten er imod oprettelsen af en NATO-styrke under FN's flag. Vi kan støtte fredskontrollerende FN-enheder, dvs. multinationale styrker under FN-kommando, som accepteres af alle de stridende parter som led i en fredsftale og som trækkes ud, hvis fredsftalen ikke respekteres.

Derfor foreslår Enhedslisten, at den danske internationale brigade nedlægges. Dels fordi den er en del af NATO's udrykningskorps, dels fordi der i stedet er behov for, at danske værnepligtige og andre uddannes til at løse opgaven som deltagere i en fredskontrollerende multinationale FN-styrke.

Sluttelig vil Enhedslisten foreslå, at Danmark erklæres atomvåbenfrit under alle forhold, dvs. såvel i freds-, krise- som krigstid, og at den danske atomvåbenfrihed skal håndhæves af regeringen i forbindelse med besøg af fremmede militære enheder.

**Sikkerhedspolitik
resolution**

Intern resolution om FN

FN har lige siden sin stiftelse for 50 år siden været udsat for kraftig kritik. Meget af denne kritik har været berettiget. Men samtidig har FN's politik og aktioner altid været underlagt de fem stormagter, som har permanent sæde i FN's Sikkerhedsråd, og som alle fem har vetoret mod vedtagelser, som går deres interesser imod. FN har også flere gange været tvunget ud i militære operationer, som alene blev besluttet af de vestlige stormagter, der har magten i FN's Sikkerhedsråd og i dag totalt dominerer FN. Det var bl.a. tilfældet i Korea-krigen i 1950-53, samt i Golf-krigen i 1991.

Det samme mønster ser vi i den nuværende konflikt i det tidligere Jugoslavien. Her gik FN ind med en fredsbevarende styrke i Bosnien, men udviklingen og FN's rolle er blevet dikteret af USA og EU og er i realiteten blevet "fredsskabende", dvs. direkte krigsførende, og dermed part i konflikten.

FN har kun en eksistensberettigelse som en "fredsbevarende" organisation. Denne funktion kan FN kun udfylde, hvis alle parter i konflikten anerkender og er interesseret i, at FN har denne rolle. Hvis FN begynder at påtage sig rollen som "fredsskabende", bliver organisationen uundgåeligt gidsel eller part i konflikten, hvilket vil underminere dens mulighed for at spille en positiv rolle i løsningen af globale konflikter.

Erfaringerne viser, at når FN bliver spændt for den ene el-

ler den anden stormagts interesser, så ryger tilliden og opbakningen til FN i befolkningerne i organisationens medlemslande. I den nuværende situation vil FN som "fredsskabende" uvægerligt blive et instrument for den vestlige verden i dens løsningsmodeller for de konflikter, som opstår. Dermed vil FN også blive reduceret til et af den vestlige verdens redskaber for vestlig sikkerhedspolitik. Årtiers erfaringer viser, at dette ikke fører til retfærdige og holdbare løsninger af konflikter. Derfor er Enhedslisten stærke modstandere af, at FN bliver gjort til redskab for vestlige interesser. Enhedslisten vil derimod gerne være med til, at FN udstyres med et beredskab, som er egnet til at sætte ind som konfliktforebyggere, som humanitær og civil instans i nødsituationer og konfliktløser, men ikke med en decideret militær udrykningstyrke, som vil komme til at virke "fredsskabende".

Fremfor at udstyre FN med nye militære magtbeføjelser mener Enhedslisten tværtimod, at FN skal kritiseres for ikke at leve op til kravene om at foretage de nødvendige globale økonomiske og sociale tiltag for at skabe en mere retfærdig - og ny - verdensorden. Enhedslisten er af den opfattelse, at mange etnisk/nationale konflikter rundt om i verden har sociale, økonomiske og kulturelle årsager. Mange konflikter kunne være undgået, hvis de bagvedliggende problemer var blevet løst. Her er vi tilbage ved problemets kerne for

det store flertal af verdens befolkninger: Den vestlige verden sidder på det meste af den globale rigdom og har en militær magt, som ikke kan udfordres af den fattige del af verden. Den rige verden kan via Verdensbanken, Den Internationale Valutafond (IMF) og WTO diktere præmisserne for den globale handel og økonomi og dermed sætte sine økonomiske interesser igennem.

I modsætning til hovedorganisationen har FN's underorganisationer, som beskæftiger sig med økonomiske, sociale og kulturelle spørgsmål, mange gange ydet et gavnligt stykke arbejde ved bl.a. at fokusere på fattigdoms- og sundhedsproblemerne i den 3. verden. Den vestlige verden har ofte set skævt til disse organisationer. Der er også meget at kritisere hos dem, især deres bureaukrati og korruption, men de har også, som f.eks. UNCTAD, i mange år leveret skarpe analyser af årsagerne til den globale økonomiske og sociale ulighed. Deres anbefalinger er imidlertid aldrig blevet fulgt af FN's Sikkerhedsråd, fordi de ikke lå i forlængelse af de råd og henstillinger, som kom fra Verdensbanken og IMF. Derfor søger USA og England nu at få nedlagt eller beskåret disse organisationer, sådan at FN's sociale og økonomiske politik fremover underlægges IMF og Verdensbanken, hvor Vesten sidder tungt på beslutningerne og pengene.

Derfor skal FN reformeres

grundliggende, hvis organisationen skal kunne opfylde de ideelle målsætninger, som blev formuleret i dens grundlag ved stiftelsen efter den 2. Verdenskrig. Her er strukturelle ændringer ikke nok. På kort sigt går Enhedslisten ind for en udvidelse af FN's daglige ledelse, som i dag udgøres af Sikkerhedsrådet, men vi er imod permanente medlemmer, og at de har vetoret. Vi går ind for en mere repræsentativ daglig ledelse, sammensat så den afspejler hele verdens befolkninger, og hvor man træffer beslutninger, der følger de politiske retningslinjer fra FN's generalforsamling.

I sidste ende kan der kun ske en grundliggende ændring af af FN, hvis der også sker ændringer i de globale magtforhold. Hvis det lykkes befolkningerne og massebevægelserne at gennemtvinge sociale og økonomiske forandringer i deres egne lande, som medfører en ny opfattelse af FN's rolle i en ny verdensorden og dermed af det kapitalistiske system.

Enhedslisten vil indtil da bekæmpe Vestens misbrug af FN i sine egne snævre interesser og pege på en styrkelse og forbedring af FN's sociale, økonomiske og kulturelle underorganisationer og initiativer, samt at disse gives reel politisk og økonomisk opbakning. I den sammenhæng er det vigtigt, at den danske regering ikke underordner sine FN-initiativer og generelle FN-politik, hvad der kan skabes enighed om i EU. Den danske følgagtighed over for Tyskland i begyndelsen af konflikten i det tidligere Jugoslavien burde være det sidste eksempel på en sådan politik. ■

Prioriteringer i Enhedslistens internationale arbejde:

“Liste” og bevægelse i den nye verdensorden

Kapitalismen træder ind i en ny fase og skaber en social og økonomisk polarisering, der går særlig hårdt ud over de fattige i den tredje verden.

De progressive kræfter i verdenskapitalismens periferi er trængt langt i defensiven. Den situation bliver anvendt af de kapitalistiske centerlande og de multinationale selskaber til at fremme en økonomisk liberalisme uden anden styring end bureaukratiske organer som IMF, Verdensbanken og WTO (Verdenshandelsorganisationen, det tidligere GATT). Den politiske offensiv mod en række FN-organer som WHO, UNICEF, UNDP m.fl. skal ses i dette lys. Enhedslisten vil deltage i kampen mod korruption og andet ressourcspild i FN, men vil samtidig slå for et FN, der kan fungere som en social vagthund overfor den neoliberale offensivs værste udskejelser.

Den neoliberale offensiv må forstås i en historisk sammenhæng. Den er en særlig fase i en imperialistisk ekspansion, hvor nationale akkumulationsstrategier forlades til fordel for det globale marked.

Denne ekspansion rummer en stribe vigtige politiske spændinger.

* Den blinde vækst, der er et af neoliberalismens kernepunkter, støder på naturgrundlagets grænser. Rovdriften på ressourcerne gøres lettere, den øgede verdenshandel vil få energifor-

bruget til at stige, udpiningen af landbrugsjord fortsætter med fornyet kraft o.s.v.

* Med den voldsomme udstødning, der skabes af handelsliberaliseringen, afviklingen af sociale ydelser og af støtte til småproduktion, mister magthaverne også legitimitet. Det afspejler sig i så vidt forskellige sociale processer som befrielseskampen i Chiapas og folkemordet i Rwanda.

* Småproduktionens nederlag overfor de multinationale selskabers fremmarch vil skabe sult og arbejdsløshed i de næste år. Denne tendens viser sig bl.a. i favoriseringen af de multinationale selskaber i de dele af WTO-aftalen, der har betydning for fødevarerområdet.

Svaret fra venstrefløjenspartier og bistandsorganisationer i den rige verden har hidtil været defensive strategier af en type, der let lader sig integrere, uskadeliggøre og som ikke flytter styrkeforholdene. Kravet om „fattigdomsorienterede“ strukturtilpasningsprogrammer er et godt eksempel.

I Danmark har konsolideringen af samarbejdet mellem erhvervslivet, bistandsorganisationerne og DANIDA ført til en slags „bistandskorporativisme“, der trækker de politiske diskussioner ind bag lukkede døre.

Progressiv reformering af dansk

bistandspolitik er mulig, men ikke uden mobilisering af en kritisk offentlighed. Også derfor vil Enhedslisten prioritere en ideologisk, debatskabende of-fensiv mod neoliberalismen. Folketingsarbejdet (med disse spørgsmål) vil i det kommende år være underlagt denne mål-sætning, herunder den løbende stillingtagen til små og store bi-standspolitiske initiativer.

I 1997 bliver den gældende strate-giplan for DANIDA's arbejde sat til diskussion i Folketinget. I den forbindelse vil Enhedslisten fremlægge mere omfattende re-formforslag til dansk bistands-politik.

Udadtil vil Enhedslisten i den kommende tid koncentrere sin indsats om at forklare i en bredere offentlighed, hvad det er for en kritik af f.eks. WTO, som Enhedslisten i dag står ale-ne med i det danske folketing.

Det er det folkelige engagement, Enhedslisten vil sætte i højsæ-det. Vi vil deltage i, og nu og da tage initiativ til aktioner, de-monstrationer o. lign., men først og fremmest vil Enhedslisten støtte eksisterende aktivistinitia-tiver, der går på tværs af politi-ske venstrenuancer. F.eks. anti-imperialistiske solidaritetsorga-nisationer. Alliancer mellem or-ganisationer er ikke nok til at sikre det nødvendige kontinu-erlige arbejde for international so-lidaritet. Der skal selvstændige initiativer til.

Enhedslisten vil støtte og stimu-lere de initiativer, både ved at stå for offentlige arrangementer, med udgivelsesvirksomhed og ved at bruge vores parlamenta-riske position til at føre sager i samarbejde med bevægelser og organisationer.

Det globalt orienterede bevæ-gelsesarbejde i Danmark har si-

ne stærke og svage sider.

Opbygningen af en globalt ori-enteret miljøbevægelse er kun ét eksempel fra det muligens uni-vers, hvor Danmark halter bag-efter processerne i andre euro-pæiske lande, og hvor Enhedsli-sten kan spille en rolle som ka-talysator.

I det kommende år vil Enheds-listens Internationale Udvalg prioritere følgende:

1. Kampen mod IMF og Ver-densbanken -evt. fulgt op af ar-bejdet for fuld offentlighed om det officielle danske samarbejde med de to institutioner.

2. Kampen mod WTO. Især på fødevarerområdet og miljøområ-det.

3. Fortsat arbejde med at udfær-dige en strategi for en ny ver-densorden, der integrerer bevæ-gelsesarbejde og parlamentarisk arbejde. Dette arbejde vil også udvikle sig gennem afholdelse af debatmøder og gennem avis-skriveri.

Udvalget vil give de danske samarbejdslande en særlig op-mærksomhed af åbenlyse politi-ske grunde. F.eks. vil den globa-le omstrukturering på fødevarer-og landbrugsområdet under GATT få store konsekvenser i Indien.

4. Opdyrkning af områder, der er oplagte at gøre til genstand for aktivistarbejde.

Blandt de områder, Enhedslist-ens Internationale Udvalg vil arbejde med er;

- * Chiapas/Mexico
- * Afrika
- * Mellemøsten
- * Kina

Udvalgte aktiviteter

1995
 1. 1. september: Demonstration i København mod WTO og IMF.
 2. 1. oktober: Demonstration i København mod WTO og IMF.

1996
 1. 1. januar: Demonstration i København mod WTO og IMF.
 2. 1. februar: Demonstration i København mod WTO og IMF.

1997
 1. 1. januar: Demonstration i København mod WTO og IMF.
 2. 1. februar: Demonstration i København mod WTO og IMF.

1998
 1. 1. januar: Demonstration i København mod WTO og IMF.
 2. 1. februar: Demonstration i København mod WTO og IMF.

1999
 1. 1. januar: Demonstration i København mod WTO og IMF.
 2. 1. februar: Demonstration i København mod WTO og IMF.

2000
 1. 1. januar: Demonstration i København mod WTO og IMF.
 2. 1. februar: Demonstration i København mod WTO og IMF.

2001
 1. 1. januar: Demonstration i København mod WTO og IMF.
 2. 1. februar: Demonstration i København mod WTO og IMF.

2002
 1. 1. januar: Demonstration i København mod WTO og IMF.
 2. 1. februar: Demonstration i København mod WTO og IMF.

2003
 1. 1. januar: Demonstration i København mod WTO og IMF.
 2. 1. februar: Demonstration i København mod WTO og IMF.

2004
 1. 1. januar: Demonstration i København mod WTO og IMF.
 2. 1. februar: Demonstration i København mod WTO og IMF.

2005
 1. 1. januar: Demonstration i København mod WTO og IMF.
 2. 1. februar: Demonstration i København mod WTO og IMF.

2006
 1. 1. januar: Demonstration i København mod WTO og IMF.
 2. 1. februar: Demonstration i København mod WTO og IMF.

2007
 1. 1. januar: Demonstration i København mod WTO og IMF.
 2. 1. februar: Demonstration i København mod WTO og IMF.

2008
 1. 1. januar: Demonstration i København mod WTO og IMF.
 2. 1. februar: Demonstration i København mod WTO og IMF.

2009
 1. 1. januar: Demonstration i København mod WTO og IMF.
 2. 1. februar: Demonstration i København mod WTO og IMF.

2010
 1. 1. januar: Demonstration i København mod WTO og IMF.
 2. 1. februar: Demonstration i København mod WTO og IMF.

2011
 1. 1. januar: Demonstration i København mod WTO og IMF.
 2. 1. februar: Demonstration i København mod WTO og IMF.

2012
 1. 1. januar: Demonstration i København mod WTO og IMF.
 2. 1. februar: Demonstration i København mod WTO og IMF.

2013
 1. 1. januar: Demonstration i København mod WTO og IMF.
 2. 1. februar: Demonstration i København mod WTO og IMF.

Ny rød ugeavis

1. Enhedslisten træffer hermed principbeslutning om at starte et socialistisk ugeblad d. 1. maj 1996. Beslutningen indebærer:

- at Enhedslisten i sine budgetter afsætter max. 1 mill. kr om året i driftsstøtte.
- at ugebladet tilbydes den brede, aktivistiske venstrefløj og græsrodsbevægelserne og i det hele taget kritisk indstillede mennesker. Andre organisationer og enkeltpersoner søges inddraget på enhver måde - især som skribenter, læsere, støtter.

2. Ugebladet er kendetegnet ved

- at være en avis med holdning. Indholdsmæssigt og journalistisk tages der udgangspunkt i forslag til politisk grundlag (bilag 1), forslag til redaktionelt koncept (bilag 2) samt om hvorfor og hvordan et ugeblad (bilag 10).
- at være baseret på en stab af fastansatte journalister, men også være i stand til at inddrage aktivister og frivillige skribenter/paneler mv.

3. Det fastsættes som betingelser for bladets start

- at bladet kan startes uden gæld og tværtimod med en positiv egenkapital på minimum 500.000 kr
- at der etableres en selvstændig organisation, økonomisk og juridisk adskilt fra Enhedslisten.
- at der etableres en administrativ og økonomisk ledelse og styring af en styrke, så ugebladets økonomi på intet tid-

punkt kommer ud af kontrol. Først når disse betingelser er opfyldt kan Enhedslistens bestyrelse og repræsentanter i dagbladets ledelse godkende ugebladets start.

4. Fra årsmødet til ugebladets start

Forslaget til politisk grundlag for bladet og til redaktionelt koncept udgør sammen med nærværende forslag beslutningsforslaget til årsmødet. De øvrige bilag er arbejdsplaner, der er med til at indkredse/be-

skrive projektet, men som der skal arbejdes videre med efter en evt. vedtagelse på årsmødet.

- Umiddelbart efter årsmødet vælger bestyrelsen en arbejdsgruppe på max. 10 personer, der udgør ugebladets projekts midlertidige, arbejdende bestyrelse. Denne bestyrelse har som opgave at varetage forberedelsen af ugebladet frem til afholdelsen af den første egentlige generalforsamling.

- Ugebladets første generalforsamling holdes senest 1 måned før ugebladets start.

Styrk afdelingerne

Den kommende bestyrelse pålægges at prioritere organiseringen af og støtten til lokalafdelingerne. Det gælder såvel de større provinsbyer som i de mange mindre afdelinger udenfor hovedstadsområdet.

Konkret skal bestyrelsen:

- sikre at landskontorets støtte til lokalafdelingerne systematiseres og styrkes.
- tilbyde lokalafdelingerne at et bestyrelsesmedlem deltager - og rapporterer fra det seneste bestyrelsesmøde, diskuterer kommende sager mv. - i regelmæssige medlemsmøder.
- der gennemføres i de kommende måneder en rundrejse med interne møder og andre kontakter til de svagere områder i provinsen. Målet er at afdække mu-

lighederne for at styrke det lokale politiske og organisatoriske arbejde og afklare hvilken støtte der er brug for.

Ud fra denne sondering træffer bestyrelsen beslutning om ansættelse af en egl. rejsesekretær (evt. i tidsbegrænsede projekter) eller alternative muligheder.

- De større provinsafdelinger med egne lokaler har en række selvstændige opgaver og problemer. Pt. eksisterer der sekretariater i Århus, Odense og Ålborg.

Bestyrelsen pålægges at sikre økonomisk grundlag for at støtte disse sekretariater af et omfang svarende til sekretærbistand på det lokale sekretariat mindst en arbejdsdag pr. uge.

I 1996 afsættes en økonomisk ramme til disse tiltag på 300.000 kr.

Forretningsorden for Enhedslistens årsmøde

1. Dirigenter

Bestyrelsen foreslår et antal dirigenter.

Dirigenterne leder årsmødets forhandlinger og fungerer som stemmeudvalg og beslutningsreferater.

2. Presseudvalg

Årsmødet vælger et Presseudvalg, som holder pressen orienteret under Årsmødet.

3. Taletid og talerliste

Taletiden i plenum er højst 4. min.

Hvis talerlisten overtegnes, har dirigenterne beføjelse til at indskrænke taletiden.

Ved indtegningen angives indlæggets emne og dirigenterne forsøger at tematisere debatten.

Der kan gives tilladelse til korte bemærkninger uden for talerlisten.

4. Afstemninger og valg

Ved Årsmødets start fremlægger sekretariatet en indstilling om hvem der er valgt som delegerede i overstemmelse med vedtæg-

ternes retningslinier for valg af delegerede.

I tvivlstilfælde afgør forsamlingen - alle der betragter sig som delegerede - sagen ved almindeligt flertal.

De således godkendte delegerede har stemmeret på Årsmødet.

Afgørelser træffes ved almindeligt stemmeflertal, se dog nedenfor.

Valg af bestyrelse:

Grupper af delegerede svarende til eet af bestyrelsesmedlemmerne (altså 1/21 af de delegerede), kan uden videre få valgt deres kandidat til bestyrelsen. Sådanne evt. mindretal har herefter ingen indflydelse på resten af bestyrelsens sammensætning.

Resten af bestyrelsen vælges ved skriftlig afstemning, hvor hver delegeret har et antal stemmer svarende til halvdelen af det antal bestyrelsesmedlemmer, der skal vælges. (Oprundet, hvis der skal vælges en bestyrelse på 21 medlemmer og der er to valgt på mindretal, har hver af de øvrige

delegerede $21-2=19/2= 9,5=10$ stemmer)

I alle tilfælde kan der opstilles en personlig suppleant for hver kandidat.

Valg af spidskandidater til folketingsvalg:

Årsmødet nedsætter et kandidatudvalg bestående af en repræsentant fra hvert amt, samt repræsentanter fra bestyrelsen. Dette udvalg udarbejder et forslag til kandidatliste.

Mindretal og andre kan stille alternative forslag.

Valget af spidskandidater sker som et valg mellem de foreslåede hele lister (med amter/storkredse og de dertil foreslåede kandidatnavne).

Der stemmes i et antal runder, hvor den liste, der får færrest stemmer i hver runde, glider ud.

5. Forretningsorden

Denne forretningsorden gælder frem til et nyt årsmødes vedtagelse af en anden.

Vedtægter for Enhedslisten – de rød-grønne

1. NAVN

Enhedslisten - de rød-grønne

2. FORMÅL

Enhedslisten vil arbejde for skabelsen af et socialistisk demokrati i Danmark og internationalt.

Enhedslisten opfatter det som en afgørende opgave at sikre samarbejde på venstrefløjen og samling af røde og grønne kræfter.

Enhedslisten vil arbejde for venstrefløjrepræsentation i Folketinget.

3. MEDLEMSSKAB OG KONTINGENT

Man kan blive medlem af Enhedslisten ved at betale kontingent som fastsat af årsmødet. Medlemskab ophører ved mere end 6 mdr. kontingentrestance. Bestyrelsen har mulighed for i enkelte tilfælde at fastsætte et særligt lavt kontingent.

Man kan blive medlem af Enhedslisten på to måder:
- via tilsluttede organisationer
- direkte som enkeltmedlem.

4. LOKAL- AFDELINGER

Lokalafdelinger kan oprettes i lokalområder med medlemmer af Enhedslisten. Oprettelse og nedlæggelse af lokalafdelinger godkendes af Enhedslistens bestyrelse. De lokale kan have selvstændig økonomi og egne vedtægter.

5. ÅRSMØDET

Årsmødet afholdes som årligt delegeretmøde og er Enhedslistens højeste myndighed.

Årsmødet indkaldes af bestyrelsen. Et ekstraordinært årsmøde kan indkaldes af et flertal af bestyrelsen eller 1/4 af medlemmerne.

Bestyrelsen fastsætter et samlet antal delegerede, der fordeles lokalt i.f.t. antallet medlemmer.

Det enkelte lokalområdes delegerede vælges på møder, hvor alle medlemmer i lokalområdet skal inviteres.

Det skal sikres at alle medlemmer af Enhedslisten bliver indkaldt til et møde.

Hvis der er kampvalg benyttes samme valgmetode som ved valg til landsbestyrelsen.

Årsmødet:

- vedtager Enhedslistens politiske grundlag og vedtægter
- vælger bestyrelse
- vælger spidskandidater til folketingsvalg

Delegeretkonferencer
Bestyrelsen kan indkalde til besluttende delegeretkonferencer.

6. BESTYRELSEN

Valg af bestyrelse
Enhedslistens bestyrelse består af 21 medlemmer valgt på årsmødet. Grupper af delegerede svarende til eet af bestyrelsesmedlemmerne (1/ 21 af de delegerede), kan uden videre få valgt deres kandidat til bestyrelsen. Sådanne evt. mindretal har herefter ingen indflydelse på resten af bestyrelsens sammensæt-

Resten af bestyrelsen vælges ved skriftlig afstemning. Hver delegeret har et antal stemmer svarende til halvdelen af det antal bestyrelsesmedlemmer, der skal vælges. (oprundet, hvis der skal vælges en bestyrelse på 21 medlemmer og der er 2 valgt på mindretal, har hver af de øvrige delegerede $21 - 2 = 19/2 = 9,5 = 10$ stemmer).

I alle tilfælde kan der opstilles en personlig suppleant for hver kandidat.

Højest 1/5 af bestyrelsen må udgøres af fuldtidsrepræsentanter (MF'ere, MEP'ere og borgmestrene o.l.) og ansatte af Enhedslisten eller i tilknyttet virksomhed. I tilfælde af at denne grænse overskrides udtræder det nødvendige antal og erstattes af suppleanterne. Rækkefølgen afgøres af de personlige stemmetal. I tilfælde af, at der kan være tale om folk valgt af mindretalsgrupperinger, vil de udtræde som de første.

Bestyrelsens funktion:

Bestyrelsesmøderne er åbne for Enhedslistens medlemmer.

Bestyrelsen tilstræber at træffe afgørelser i enighed. Ved uenighed træffes afgørelser ved almindeligt stemmeflertal.

Bestyrelsen vælger blandt sine medlemmer et arbejdsudvalg på max. 7 medlemmer, der kan fungere og udtale sig på Enhedslistens vegne mellem bestyrelsesmøderne. Arbejdsudvalget tegner Enhedslisten i økonomisk henseende. Højest 1/3 af arbejdsudvalget må udgøres af fuldtidsrepræsentanter og ansatte.

Bestyrelsen er ansvarlig for Enhedslistens økonomi overfor årsmødet. Bestyrelsen fremlægger regnskab og budget for årsmødet. Vedrørende økonomiske forhold kan årsmødet vedtage opfordringer til bestyrelsen, alternativt beslutningsforslag hvor merudgifter modsvares af besparelser eller merindtægter. Bestyrelsen ansætter og afskediger ansatte (incl. sekretærer for folketingsmedlemmer).

7. URAFSTEMNING

Politiske spørgsmål kan afgøres ved urafstemning. Et årsmøde, bestyrelsen eller 10% af medlemmerne kan sætte et politisk spørgsmål til urafstemning. Beslutninger truffet ved urafstemning kan dog efterfølgende ændres af et årsmøde.

Stemmeafgivelse ved urafstemning skal altid finde sted på medlemsmøder i lokalområdet.

Forud for hvert årsmøde holdes (dog ikke i 1995) en urafstemning om spidskandidater til folketinget. Hvert medlem kan afgive et antal stemmer svarende til halvdelen af antallet af opstillede kandidater. Resultatet opgøres amtsvis og er vejledende for årsmødets valg af spidskandidater.

8. FOLKETINGSKANDIDATER

Enhedslistens folketingskandidater skal være medlemmer af Enhedslisten.

Kandidater underskriver erklæring om at udtræde af folketinget ved udmeldelse af Enhedslisten.

Valg af spidskandidater:

Årsmødet nedsætter et kandidatudvalg bestående af en repræsentanter fra hvert amt samt repræsentanter fra bestyrelsen. Dette udvalg udarbejder et forslag til kandidatliste.

Mindretal og andre kan stille alternative forslag.

Valget af spidskandidater sker som et valg mellem de foreslåede hele lister (med am-

ter/storkredse og de dertil foreslåede kandidatnavne).

Der stemmes i et antal runder, hvor den liste, der får færrest stemmer i hver runde, glider ud.

Ved forfald blandt spidskandidaterne mellem årsmødeme, finder bestyrelsen, efter drøftelse med det berørte lokalområde, en afløser.

Ændringer af kandidatopstilling mellem årsmøderne forudsætter enighed mellem bestyrelsen og lokalområdet.

Spidskandidaten sikres enten ved at der opstilles på partiliste, eller ved kredsvis opstilling og tildeling af to større kredse i amtet/ storkredsen.

Valg af øvrige kandidater:

Øvrige folketingskandidater vælges i lokalafdelingerne. Ændringer meddeles bestyrelsen forud for hvert ordinære årsmøde (med forbehold for ændringer af spidskandidater). Hvor der ikke vælges kandidater lokalt, kan bestyrelsen opstille kandidater.

9. UDVALG

Landsdækkende politiske udvalg kan oprettes efter godkendelse i bestyrelsen. Medlemmer af Enhedslisten ydes rejserrefusion til udvalgs møder.

Udvalgenes vigtigste opgaver er:

- at være politikts aktive i.f.t. de relevante folkelige bevægelser på feltet.

- at fungere politikudviklende. Såvel generelt og programatisk som i.f.t. større udspil fra bestyrelsen og folketingsgruppen.

- at informere Enhedslistens øvrige medlemmer.

- at stille forslag om aktivite-

ter der kan inddrage bredere dele af Enhedslisten.

Folketingsgruppen og bestyrelsen skal sende udspil samt væsentlige sager til høring i det/de relevante udvalg.

Udvalg kan kun udtale sig i eget navn.

Udvalgsmøderne er åbne og annoncerede for alle medlemmer af Enhedslisten. Interesse, der ikke er medlem af Enhedslisten, kan deltage i udvalgsarbejdet.

10. ENHEDSLISTENS FOLKETINGSGRUPPE

Enhedslistens folketingsmedlemmer er opstillet og valgt på Enhedslistens grundlag og er ansvarlige overfor Enhedslistens bestyrelse og årsmøde.

Væsentlige politiske spørgsmål drøftes mellem folketingsgruppen og bestyrelsen og der tilstræbes konsensus. Ved uenighed skal sagen forelægges bestyrelsen til afgørelse.

11. ROTATIONSORDNING

Centrale tillidshverv i Enhedslisten er ikke tidsbegrænsede.

Folketingsmedlemmer kan ikke genopstille til valg efter at have repræsenteret Enhedslisten i 7 år i træk.

Ingen kan være ansat på fuld tid af Enhedslisten i mere end 10 år i træk.

Bestyrelsesmedlemmer kan ikke sidde i bestyrelsen i mere end 10 år i træk.

Derefter kan der tidligst søges opstilling/ansættelse igen efter 2 års pause.

12. ØKONOMI

Udover medlemskontingentet, der fastsættes af årsmødet, får Enhedslisten sine indtægter fra:

- indsamlinger og frivillige bidrag,
- partistøttemidler,
- en af bestyrelsen fastsat andel af vederlag, der modtages for hverv, hvortil man er udpeget af eller valgt for Enhedslisten, se dog nedenstående.
- partiskat fra listens folketingsmedlemmer, der indbetaler et beløb svarende til den del af indtægten, der ligger ud over gennemsnittet af en faglig arbejders løn i København (minus fradrag af skat og særlige udgifter i.f.m. hvervet). Har et folketingsmedlem en betydelig indtægtsnedgang i forbindelse med valget, kan bestyrelsen i særlige tilfælde godkende en midlertidig reduktion af partiskatten.

Enhedslistens regnskab revideres dels af en årsmødevalgt intern revisor, dels af en ekstern revision, hvor revisionselskabet udskiftes mindst hvert 5 år.

13. UDELUKKELSE FRA ENHEDSLISTEN

Tilsluttede organisationer og medlemmer der modarbejder Enhedslistens formål og politiske grundlag, kan udelukkes fra Enhedslisten af bestyrelsen. En sådan udelukkelse skal efterfølgende godkendes af årsmødet.

14. LOVUDVALG

Årsmødet vælger et lovudvalg på 3 personer. Folketingsmedlemmer, bestyrelsesmedlemmer og ansatte kan ikke vælges til lovudvalget.

Lovudvalget er ansvarlig for fortolkning af vedtægterne. Bestyrelsesmedlemmer, lokalafdelinger og udvalg kan indbringe tvivlsspørgsmål for lovudvalget. Lovudvalgets afgørelse er bindende mellem årsmøderne.

15. ÆNDRING AF VEDTÆGTER

Vedtægterne kan ændres, hvis mindst 50% af de tilstedeværende delegerede stemmer for forslag til ændring af vedtægterne.

Vedtagelse vedr. urafstemning

Bestyrelsen nedsætter et udvalg, der skal forsøge at arbejde nogle af forslagene fra det ekstraordinære årsmøde sammen. Målet er, at gruppen kan stille et samlet forslag til vedtægtsændring vedr. urafstemning på det næste årsmøde.

Enhedslistens bestyrelse

Stemmetal (1994 i parentes)

79(78)	Ole Donbæk Jensen	Murergade 18, 2.tv.	2200 København N	35 37 05 96
79(88)	Søren Søndergaard	Vadgårdsvej 133	2860 Søborg	39 69 66 02
76(49)	Per Clausen	Hamletsgade 4, 3. nr. 185	2200 København N	31 83 87 75
75(84)	Helge Bo Jensen	Miravænget 25	2620 Albertslund	42 64 00 56
70(105)	Bernard Jeune	Sct. Jørgensgade 89	5000 Odense	66 12 14 63
58(64)	Lole Møller	Hvedevej 7	2700 Brønshøj	31 28 09 81
58(83)	Frank Aaen	Jagtvej 197, 2.tv.	2100 København Ø	39 29 50 37
57(54)	Jannie Peitersen	Vigerslev Alle 9, 3.th.	2500 Valby	36 46 60 79
54(78)	Else Kayser Nielsen	Dalgas Avenue 23, 3	8000 Århus C	86 20 16 51
49(83)	Inger V. Johansen	Niels W. Gadesgade 12	2100 København Ø	31 20 95 06
47(ny)	Celine Louise Ferot	Skydebanegade 6, st.th.	1709 København V	31 23 26 43
44(ny)	Bolette Munch-Petersen	Murergade 18, 2.tv.	2200 København N	35 37 05 96
44(44)	John Jessen	Johannes Ewalds Vej 19	8230 Åbyhøj	86 25 91 03
43(52)	Bruno Jerup Nielsen	Skejbygårdsvej 180	8240 Risskov	86 21 71 16
41(61)	Falle Hjort	Amalievej 9, st.	1875 Fredriksberg C.	31 31 37 34
41(ny)	Katrine Toft Mikkelsen	Skydebanegade 6, st.th.	1709 København V	31 23 26 43
40(37)	Jacob Sølvhøj	Frederikssundsvej 384, 1.mf	2700 Brønshøj	42 84 03 51
38(44)	Finn Hermann	Flintebakken 54, 2.tv.	8700 Horsens	75 61 40 69
38(55)	Jesper Kiel	Møllergade 108	5700 Svendborg	62 21 93 44
36(33)	Birthe Jacobsen	Odins Tværgade 6, 3.tv.	2200 København N	31 83 66 60
31(ny)	Niels-Henrik Nielsen	Niels W. Gadesgade 12	2100 København Ø	39 29 02 92

Der opstillede yderligere 6 kandidater, der ikke opnåede valg (fra 3 til 30 stemmer).

Ialt deltog 120 delegerede i bestyrelsesvalget (i 1994: 143)

Personlige suppleanter:

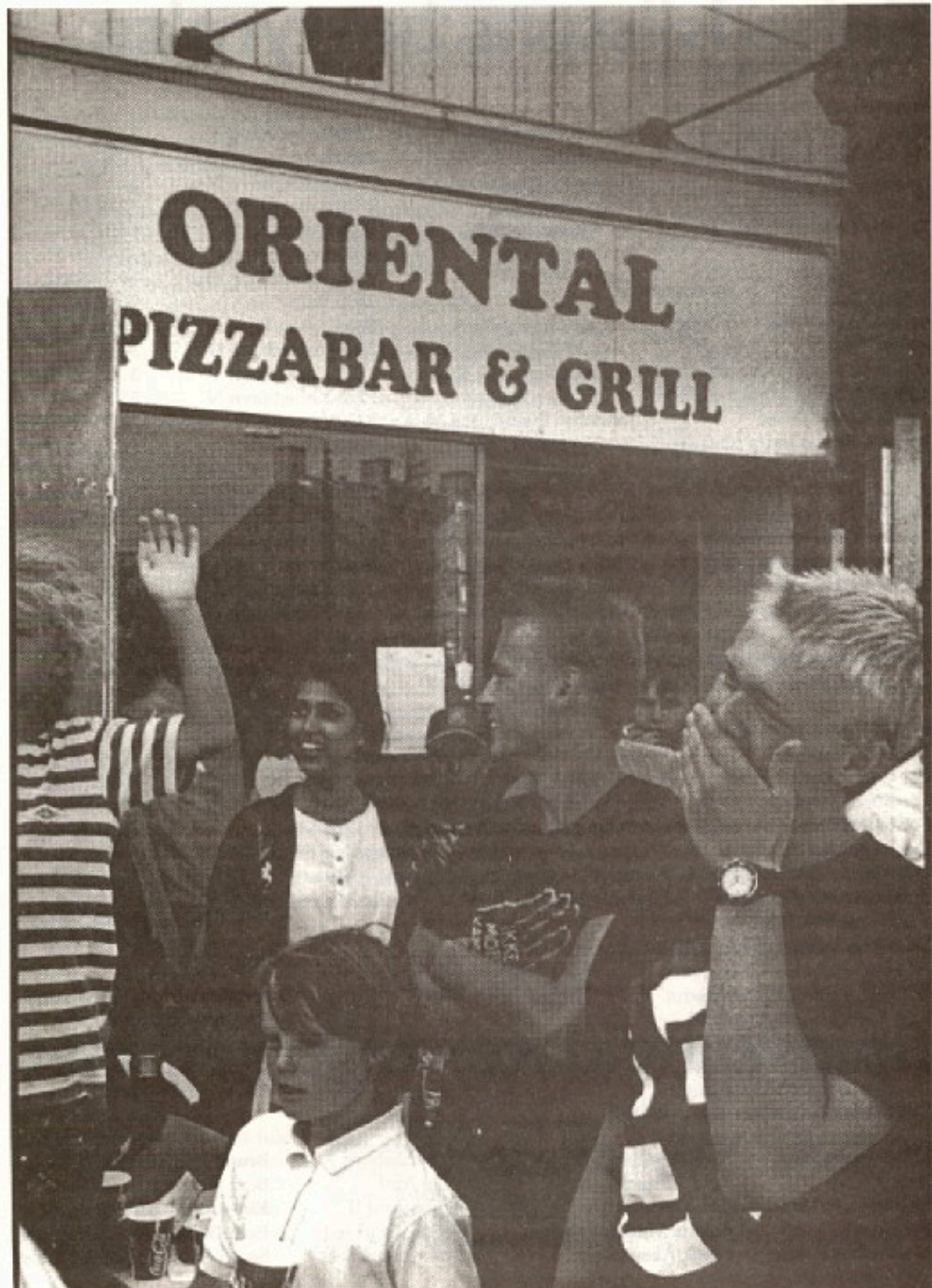
For Per Clausen	Preben Poulsen, Sundbyvester plads 15, 1.tv., 2300 Kbh. S.	32 97 24 81
For Celine Louise Ferot	Mette Bloch Hansen, Willemoesgade 54, 2. th. 2100 Kbh. Ø	35 26 23 34
For Birthe Jacobsen	Viggo Bensby, Nr. Farimagsgade 82, 1.tv., 1364 Kbh. K	33 13 09 69
For Falle Hjort	Karin Bengtson, Bissensgade 8, st. 1773 Kbh. V.	31 24 96 48
For Jesper Kiel	Wilfred Kristensen, Provst Bentzons Vej 69, st., 2860 Søborg	39 66 53 00
For Katrine Toft Mikkelsen	Pernille Rosenkrantz-Theil, Lundbyesgade 19, 1771 Kbh. V	31 23 01 03
For Søren Søndergaard	Flemming Holst, Thor Langes Alle 24, 2860 Søborg	31 56 00 22

De øvrige bestyrelsesmedlemmer har ingen suppleanter.

Spidskandidater til folketinget

- frem til det ordinære årsmøde 1996

Københavns Amt	Søren Søndergaard	Frederiksborg Amt	Bruno Jerup Nielsen
Århus Amt	Keld Albrechtsen	Vejle Amt	Bent Hindrup Andersen
Østre Storkreds	Jette Gottlieb	Århus Amt II	Else Kayser Nielsen
Fyns Amt	Bolette Munch-Petersen	Søndre Storkreds	Pernille Falcon
Nordjyllands Amt	Frank Aaen	Vestre Storkreds	Søren Kolstrup

Lokale afdelinger og kontaktpersoner

Enhedslisten i København

Østerbro	Karin Peitersen, Ryparken 21, 2.tv., 2100 Kbh. Ø	3929 7991
Nørrebro	Medborgerhuset Blågårdsplads 3, 2200 Kbh. N el. Eva Plambeck Olsen, Mimersgade 64, 3.tv., 2200 Kbh. N	3582 0868
Chr.Havn/Indre By	Laila Walther, Schacksgade 1, 3.tv., 1365 Kbh. K	3332 2029
Ø-listen, Amager	Preben Poulsen, Sundbyvester Plads 15, 1.tv., 2300 Kbh. S	3297 2481
Vesterbro/S	Karin Bengtson, Bissensgade 8, st., 1773 Kbh. V	3124 9648
Brønshøj/NV	Jan Jansen, Voldparken 18, 1.th., 2700 Brønshøj	3128 2943
Vanløse	Ulla Koppel, Slotsherrensvej 57, 1, 2720 Vanløse	3171 6208
Valby	Jens Kjær Christensen Valby Langgade 7 A, 2500 Valby	3117 8616

Enhedslisten på Frederiksberg

Mariann Krieger, Dr. Olgasvej 25, 2000 Frb.	3186 9426
---	-----------

Enhedslisten i Københavns amt

Tårnby/Dragør	Ebbe Poulsen, Vittrup Allé 15 A, 2770 Kastrup	3250 3502
Albertslund, Glostrup, Tåstrup	Nellie Rasmussen, Galgebakken Over 10-13, 2620 Albertslund	4264 7193
Gladsaxe, Herlev, Værløse	Else Jakobsen, Vadgårdsvej 133, 2860 Søborg	3969 6602
Ishøj	Erik Pedersen, Østergården 57, st.tv., 2635	4354 5734
Liste T i Hvidovre	Lisbeth Pedersen, Hjørnagervej 11, 2650 Hvidovre	3149 8062
Rødovre	Solveig Christoffersen, Hammelvej 29, 2610 Rødovre	4453 0350
Lyngby	Henning Kosack, Johan Wilmannsvej 21, 2.tv., 2800 Lyngby	4593 3671
Gentofte	Poul-Henrik Jensen, Rådhusvej 5, st.tv., 2920 Charlottenlund	3990 0108
Ballerup	Jørgen Hansen, Fyrrekrogen 16, 2740 Skovlunde	4494 8416

Enhedslisten i Frederiksborg amt

Vest	Michael Liesk, Funkevej 13, 3400 Hillerød	4225 4495
Øst	Jørgen Bodilsen, Snerlevej 34, 1.tv., 3000 Helsingør	4921 9791

Enhedslisten i Roskilde amt

Roskilde, Greve, Lejre	Torben Ankjærgård, Lærkevej 3, 4000 Roskilde	4236 8163
Køge	Kenneth Sødergren, Klitrosevej 11, 4600 Køge	5366 3532

Enhedslisten i Vestsjællands amt

Nord	Jørgen Randsløv Madsen, Kalundborgvej 229, 4300 Holbæk	5944 1526
Syd	Thomas Clausen, Nebblevej 11 D, 4242 Boeslunde	5354 0104

Enhedslisten i Storstrøms amt

Næstved	Hans Preben Petersen, Jørgen Jensensvej 29, 4700 Næstved	5373 3641
Vordingborg	Birger Erichsen, Fiskebæksgårdsvej 108, 4760 Vordingborg	5378 5659
Møn	Carsten Larsen, Klemmen 3, 4792 Askeby	5581 7156
Lolland-Falster	Bruno Johannesen, Grønnegade 6, 4850 Stubbekøbing	5444 2087

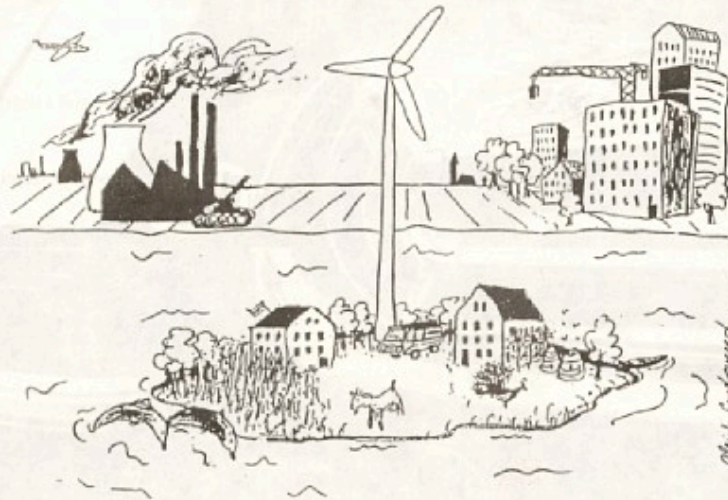
Enhedslisten i Bornholms amt		
	Jens Lund Hansen, Røvej 55, st., 3760 Gudhjem	5648 4108
Enhedslisten i Fyns amt		
Fælleslisten, Odense	Huset, Absalonsgade 26, st., 5000 Odense C	6613 3807
	Jan Nielsen, Absalonsgade 26, 1., 5000 Odense C	6590 7697
Svendborg	Gorm Agger Hansen, Vemmenæsvej 31, 5700 Svendborg	6254 1227
Egebjerg	c/o Ollerup Forsamlingshus, 5762 Vester Skerninge	6224 3602
Fåborg	Preben Jønsson, Saugstedlund 25, 5600 Fåborg	6261 7503
Østfyn	Benny Pieszak, Bygaden 5, Bovense, 5800 Nyborg	6536 1535
Vestfyn	Lis Jensen, Barløsevej 7, 5610 Assens	6479 1239
Enhedslisten i Sønderjyllands amt		
	Niels Erik Aaes, Nørreskovparken 1 C, 6200 Åbenrå	7462 6210
Enhedslisten i Ribe amt		
	John Ole H. Larsen, Ådalsvænget 32, 1, 6710 Esbjerg V	7515 9172
Enhedslisten i Vejle amt		
Horsens	Bogcafeen, Smedegade 17, 8700 Horsens	7562 5258
	Kaj Frandsen, Fjordparken 332, 8700 Horsens	7563 0006
Vejle	Henny Jørgensen, Engbakken 28, Skibet, 7100 Vejle	7588 0016
Fredericia	Kim Fonvig, Rahbæksvej 20, 7000 Fredericia	7593 0875
Kolding	Erik Voss, Clemensgade 31, 6000 Kolding	7553 0447
Enhedslisten i Ringkøbing amt		
	Leo Jacobsen, Torvegade 15, 1, 7500 Struer	9785 3743
Enhedslisten i Århus amt		
Århus	Enhedslisten - de rød-grønne, Vesterbrogade 14, st., 8000 Århus C	8612 5045
Hinnerup	Frits Clausen, Hoelvej 19, Vissing, 8370 Hadsten	8698 0851
Randers	Niels Overgaard Hansen, Vester Tværvej 72, 8900 Randers	8640 2282
Skanderborg	Lars Erdmann, Lillesøvej 36, 8660 Skanderborg	8652 4467
Silkeborg	Jørgen Madsen, Sanatorievej 18, 2., 8600 Silkeborg	8681 3941
Grenå	Georg Hansen, Chr. Winthersvej 8, 8500 Grenå	8632 3022
Enhedslisten i Viborg amt		
Viborg	Estrid Balslev, Lindum Søvej 18, 8830 Tjele	9854 4448
Morsø	Martin Mørch, Vejsmarksvej 16, Grætrup, 7870 Roslev	9759 7160
Enhedslisten i Nordjyllands amt		
Aalborg	Finn Villadsen, Østergade 58, 9400 Nørresundby	9817 9891
Frederikshavn	Jens Otto Madsen, Uraniensborgvej 15, 9900 Frederikshavn	9843 2721
Hjørring	Peder Hvelplund, Tagholmvej 139, gl. Vennebjerg, 9800 Hjørring	9896 0800
Brønderslev	Niels Lynggaard, Skjoldsgade 3, 9700 Brønderslev	9882 4817

Lokalområderne opfordres til løbende at meddele rettelser og tilføjelser til denne liste til sekretariatet.

Fotos: Gert Petersen og Andre Thorup / Den røde tråd
Lay-out: Thomas Sæhl Sørensen
Tryk: Avistrykkeriet, Åbyhøj
Oplag: 5.000

Nyttige adresser

Enhedslisten - de rød-grønne, landskontoret

Studivstræde 24, st.th., 1455 Kbh. K., tlf. 33 93 33 24, fax: 33 32 03 72, giro 2 75 47 38

Enhedslisten - de rød-grønne, folketingsgruppen

Christiansborg, 1240 Kbh. K, tlf. 33 37 50 50, fax: 33 37 50 70

Rød-Grønt Oplysningsforbund

Studivstræde 24, st.th., 1455 Kbh. K, giro 0 80 66 41

De Rød-grønne Busser, udlejning

Flemming Holst, Thor Langes Allé 24, 2860 Søborg, tlf. 31 56 00 22, giro 0 06 87 21

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk